

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
พฤษภาคม 2554

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สกวรัตน์ ตั้งลัคณวิทย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

บทคัดย่อ
ของ
สกวรัตน์ ตั้งลัคณวิทย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
พฤษภาคม 2554

สการวรัตน์ ตั้งลักคณวิชัย. (2554). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงาน
ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี. ปริญญา
นิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราชภูริณม, รอง
ศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไป
ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและ
ผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง
(Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 จำนวนทั้งสิ้น 142 คน ทำการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มูลค่าปัจจุบันของการย้ายถิ่น ใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และอัตราคิดลดที่ร้อยละ 10

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่
เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยสมการมูลค่าปัจจุบันของการย้าย
ถิ่น พบว่า มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานที่เดินทางไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลี
เท่ากับ 291,456 บาท/ปี และมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานที่เดินทางไปทำงาน
สาธารณรัฐไต้หวันเท่ากับ 85,816 บาท/ปี จะเห็นได้ว่าต้นทุนและผลตอบแทนของมูลค่าปัจจุบันของ
ผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีความคุ้มค่ามากกว่าเมื่อ
เปรียบเทียบกับต้นทุนและผลตอบแทนของมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงาน
เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

A Study Cost and Benefit of Thai Labor Movement to Republic of Taiwan and Republic of
Korea.

Presented in Partial fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics degree in Human Resource Economics
at Srinakharinwirot University

May 2011

Sakaorat Tungluckanavanich. (2011). *A Study Cost and Benefit of Thai Labor Movement to Republic of Taiwan and Republic of Korea*. Master thesis, M.Econ. (Human Resource Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr.Aotip Ratniyom and Assoc.Prof.Dr.Chompoonuh Kosalakorn Permpoonwivat.

The purposes of this research were to study Thai labors characteristics working in Taiwan and Korea, and to conduct a comparative study of cost per head and total remuneration between Thai's labors working in Taiwan and Korea.

Primary data was collected from 142 samples from Thai Labor who returned home from Taiwan and Korea waiting for a renewal permit. This research was conducted by using questionnaire to analyze the immigrant data. The data was verifying by mean, percentage and standard deviation. In addition, method of present value at 10 percent discount rate.

The results indicated analyzed by using the net benefit of Thai labors working in Korea was yearly 291,456 Baht per head and Taiwan is yearly 85,816 Baht per head. The highly amount of those Korea and Taiwan working income had influenced on many Thai labors decisions to work in Korea and Taiwan. In comparison with human capital and total remuneration of those who went to work in Korea and Taiwan, by using a current immigrant equation, the total remuneration of Thai labors working in Korea was higher than the labors working in Taiwan.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ของ

สกวรัตน์ ตั้งลัคนวณิชย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราษฎร์นิยม)

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์) (รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราษฎร์นิยม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

.....กรรมการ

(ดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถิพย์ ราษฎร์นิยม ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ ประธานสอบปริญญานิพนธ์ และดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ท่านได้เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งให้แนวคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในมิติของเศรษฐศาสตร์และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานในด้านการพัฒนามนุษย์เป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านคณาจารย์ยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานที่เอื้อเฟื้อข้อมูล เสนอแนะข้อมูลในการใช้สอบถามแรงงานไทย และขอขอบพระคุณอย่างยิ่งสำหรับแรงงานไทยทุกท่านที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลีที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามจนครบถ้วนสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อบรมสั่งสอนในสิ่งที่ตั้งถามให้กับผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ อีกทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ร่วมศึกษาเล่าเรียนในสาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์มาด้วยกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับคุณพ่อเอกชัย คุณแม่เสาวลักษณ์ รวมทั้งญาติพี่น้องที่มอบสิ่งดีๆ ให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด และยังเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ขอขอบคุณ คุณณภสินธุ์ รักสัตย์ ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบคุณ ดร.มาษะ ภูจินดา ที่ช่วยให้คำปรึกษาภาษาอังกฤษในการแปลบทคัดย่อจนเสร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบอภัยมา ณ ที่นี้ด้วยถ้าในการศึกษาปริญญานิพนธ์ครั้งนี้มีข้อขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สกวาร์ตน์ ตั้งลัคนวณิชย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	11
ความสำคัญของการวิจัย	11
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	12
ข้อตกลงเบื้องต้น	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์	17
แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน	22
แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ	24
ทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ ไต้หวัน	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ เกาหลี	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิเคราะห์	99
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก	116
ภาคผนวก ข	125
ประวัติย่อผู้วิจัย	187

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศใน ภูมิภาคเอเชียมากที่สุด 10 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2546 – 2550	4
2 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศใน ภูมิภาคเอเชียโดยเดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ปี พ.ศ. 2546 – 2550	6
3 เปรียบเทียบจำนวนค่าใช้จ่ายและรายได้ของแรงงานไทยที่เดินทางไป ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี	9
4 จำนวนรายได้ส่งกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2546 – 2551	10
5 แสดงจำนวน และร้อยละของลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทางไป ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	54
6 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนการเดินทาง ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	59
7 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ใน สาธารณรัฐไต้หวัน	62
8 แสดงจำนวน ร้อยละ ของต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทางไป ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	64
9 แสดงค่าเฉลี่ยของต้นทุนจิตใจจากการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงาน ไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	66
10 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของต้นทุนจิตใจที่มีตัว เงินของแรงงานขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	67
11 แสดงค่าเฉลี่ยของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	68
12 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนที่มีตัวเงิน ของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	70
13 แสดงจำนวน และร้อยละของลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทางไป ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

14 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำ งานในสาธารณรัฐเกาหลี	77
15 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ใน สาธารณรัฐเกาหลี	80
16 แสดงจำนวน ร้อยละ ของต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทางไป ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	82
17 แสดงค่าเฉลี่ยของต้นทุนจิตใจจากการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงาน ไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	83
18 แสดงค่าเฉลี่ย และความเปี่ยงเบนมาตรฐานของต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัว เงินของแรงงานขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	85
19 แสดงค่าเฉลี่ยของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	86
20 แสดงค่าเฉลี่ย และความเปี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนที่มีใช้ตัว เงินของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	88
21 แสดงจำนวน และร้อยละของลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทาง ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี	101
22 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนทางด้านค่าใช้จ่ายของแรงงานที่เดินทาง ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จำแนกตาม ประเทศและจำนวนเงินเฉลี่ยที่เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ	104
23 แสดงการเปรียบเทียบผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี	106
24 แสดงค่าใช้จ่ายก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)	126
25 แสดงค่าใช้จ่ายขณะทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)	130
26 แสดงต้นทุนทางจิตใจของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ ไต้หวัน (ต่อเดือน)	134
27 แสดงรายได้ก่อนเดินทางไปทำงานและขณะทำงานในสาธารณรัฐ ไต้หวัน (ต่อเดือน)	138

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28 แสดงค่าใช้จ่ายก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)	142
29 แสดงค่าใช้จ่ายขณะทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)	147
30 แสดงต้นทุนทางจิตใจของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ เกาหลี (ต่อเดือน)	152
31 แสดงรายได้ก่อนเดินทางไปทำงานและขณะทำงานในสาธารณรัฐ เกาหลี (ต่อเดือน)	157
32 แสดงผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ ไต้หวัน (ต่อปี)	162
33 แสดงต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อปี)	166
34 แสดงผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ เกาหลี (ต่อปี)	169
35 แสดงต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อปี)	174
36 แสดงต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน สาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อปี)	178
37 แสดงต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน สาธารณรัฐเกาหลี (ต่อปี)	182

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่าง ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ปี พ.ศ. 2546 – 2550	5
2 แสดงจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่าง ประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเดินทางกลับมาระหว่างสัญญา จ้าง (Re-entry) ปี พ.ศ. 2546 – 2550	7
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
4 คุณภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์	21

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศักยภาพ และความสามารถที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลแต่ละบุคคลนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีมูลค่ามาก การสร้างมูลค่าและคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลได้นั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งทั้งทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน และการพัฒนาเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับสภาวะการณ์โลก เนื่องจากสภาวะการแข่งขันของโลกในยุคปัจจุบัน ทำให้องค์การต่างๆ และประเทศชาติต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจะเน้นที่การสร้างทุนมนุษย์ (Human Capital) เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เพราะนับตั้งแต่ปี 2540 ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง ทำให้สถานประกอบการและธุรกิจบางประเภทประสบภาวะขาดทุน เนื่องจากต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น เป็นเหตุให้ต้องลดต้นทุนการผลิตหรืออาจปิดกิจการลง ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานภายในประเทศมากขึ้น และปัญหาอัตราค่าจ้างที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของแรงงาน ส่วนแรงงานที่มิงานทำอยู่ก็ได้ประสบกับปัญหาการทำงานต่ำระดับ เช่น การถูกลดชั่วโมงการทำงาน สวัสดิการที่เคยได้รับก็อาจลดลงหรือหายไป ทำให้ได้รับรายได้ลดลง เช่นเดียวกับปัจจุบันนี้โลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ แรงงานที่อยู่ในภาคการเกษตรหรืออยู่นอกภาคการเกษตรได้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากถิ่นฐานเดิมมาสู่ถิ่นฐานใหม่ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ที่อยู่ในภาคการเกษตรอาจต้องรอฤดูกาลที่เหมาะสมโดยไม่ได้รับรายได้จากการเกษตรที่ทำอยู่ จึงจำเป็นต้องหางานใหม่ที่ทำให้ได้รับรายได้ ส่วนแรงงานที่อยู่นอกภาคการเกษตรมักจะประสบปัญหาต่างๆ เช่น เสี่ยงต่อการว่างงาน การถูกปลดออกจากงานทั้งที่เป็นแรงงานที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ การได้รับเงินเดือนน้อยกว่าที่ได้ทำสัญญาตกลงกับนายจ้างเอาไว้ สภาพการทำงานไม่ดี ได้รับอุบัติเหตุและอันตรายจากการทำงาน เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นจำนวนมาก โดยแรงงานได้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานการทำงานในประเทศไทยไปทำงานในต่างประเทศ

การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศของประเทศไทยได้มีมาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งแต่เดิมนั้นยังไม่มีผลกระทบและเป็นปัญหามากนัก ซึ่งจุดเริ่มต้นนั้นเกิดขึ้นในขณะที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ แรงงานต้องแสวงหารายได้ที่สูงขึ้น โดยได้เริ่มจากการเคลื่อนย้ายไปทำงานในลักษณะถาวร โดยผู้ที่ไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานที่มี

ฝีมือ (Skilled Labor) ซึ่งแรงงานไทยและแรงงานในแถบเอเชียมักจะไปทำงานในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ โดยลักษณะงานที่ทำ ได้แก่ งานในโรงพยาบาล โรงแรม เป็นต้น (สุมาลี ปิตยานนท์. 2545: 364) ในช่วงปี พ.ศ. 2518 แรงงานเป็นจำนวนมากได้ให้ความสนใจไปทำงานในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เช่น ประเทศซาอุดีอาระเบีย บาห์เรน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นต้น เนื่องจากในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางเริ่มมีบทบาทต่อภาวะเศรษฐกิจของโลกและมีการเปลี่ยนแปลงฐานะของประเทศจากประเทศที่ยากจนไปสู่ความร่ำรวย ทำให้ประเทศในตะวันออกกลางมีความคิดที่จะเร่งรัดพัฒนาประเทศเป็นการใหญ่ จึงได้ทำการปรับปรุงและก่อสร้างโครงการพื้นฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคม สาธารณูปโภค อีกทั้งมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่ขายน้ำมัน จึงต้องการนำแรงงานจากต่างประเทศเข้ามาทำงาน ซึ่งความต้องการนี้มีความสอดคล้องกับความต้องการของแรงงานไทย นับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินธุรกิจจัดหางานต่างประเทศอย่างจริงจัง และมีการส่งแรงงานไทยเข้าไปทำงานในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การนำเงินตราต่างประเทศจากการส่งเงินกลับของแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศนั้น ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้น ทำให้รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายด้านแรงงานไทยในต่างประเทศไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2529) ทั้งนี้ นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงมหาดไทยให้ส่งเสริมแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศให้มากที่สุด โดยรัฐจะดำเนินการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น และสนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐานตามที่ตลาดแรงงานต้องการ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 เกิดวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย กรณีโจรกรรมเครื่องบินในซาอุดีอาระเบีย และราคาของน้ำมันดิบเริ่มชะลอตัว ทำให้ในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางมีความต้องการแรงงานลดลง รวมทั้งตลาดแรงงานไทยก็ลดลงด้วย แต่แรงงานไทยได้มีทางเลือกใหม่ เพราะมีตลาดแรงงานในประเทศภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ สาธารณรัฐไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ ฮองกง ญี่ปุ่น บรูไน และมาเลเซีย เข้ามาทดแทนกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง โดยเฉพาะตลาดแรงงานสาธารณรัฐไต้หวัน ต้องการแรงงานไทยเพิ่มขึ้นทุกปี และเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญของไทย

ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลสถิติแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศของสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ พบว่า แรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียมากที่สุดในปี พ.ศ. 2546 - 2550 คือ สาธารณรัฐไต้หวัน โดยมีแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานจำนวน 75,849 คน 69,982 คน 57,663 คน 62,068 คน 52,193 คน ตามลำดับ (ตาราง 1) (สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. 2551) จากสถิติแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากแรงงานไทยที่สนใจไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันมีมากกว่าตำแหน่งงานที่เปิดรับ

แรงงานไทย จึงเป็นช่องทางให้บริษัทจัดหางานที่เป็นผู้จัดส่งแรงงานไทยไปทำงานแข่งขันกันโดยไปซื้อตำแหน่งงานเพื่อรองรับกับความต้องการของแรงงานไทยและเรียกค่าบริการ (ค่าหัว) จากแรงงานในอัตราสูงเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งเศรษฐกิจของสาธารณรัฐไต้หวันชะลอตัว โรงงานต่างๆ จึงมีการลดจำนวนคนงานลง หรือย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำ ในขณะที่สาธารณรัฐเกาหลีมีจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าไปทำงานเป็นจำนวนมากขึ้น เนื่องจากแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีช่องทางในการไปทำงานโดยกรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่งที่มากขึ้น ซึ่งแรงงานไทยไม่ต้องเสียค่าบริการ (ค่าหัว) เหมือนกับแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน อีกทั้งสาธารณรัฐเกาหลีมีความต้องการแรงงานต่างชาติจำนวนมาก และสาธารณรัฐเกาหลีได้มีการเร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยแรงงานส่วนใหญ่จะเดินทางไปทำงานในภาคก่อสร้าง

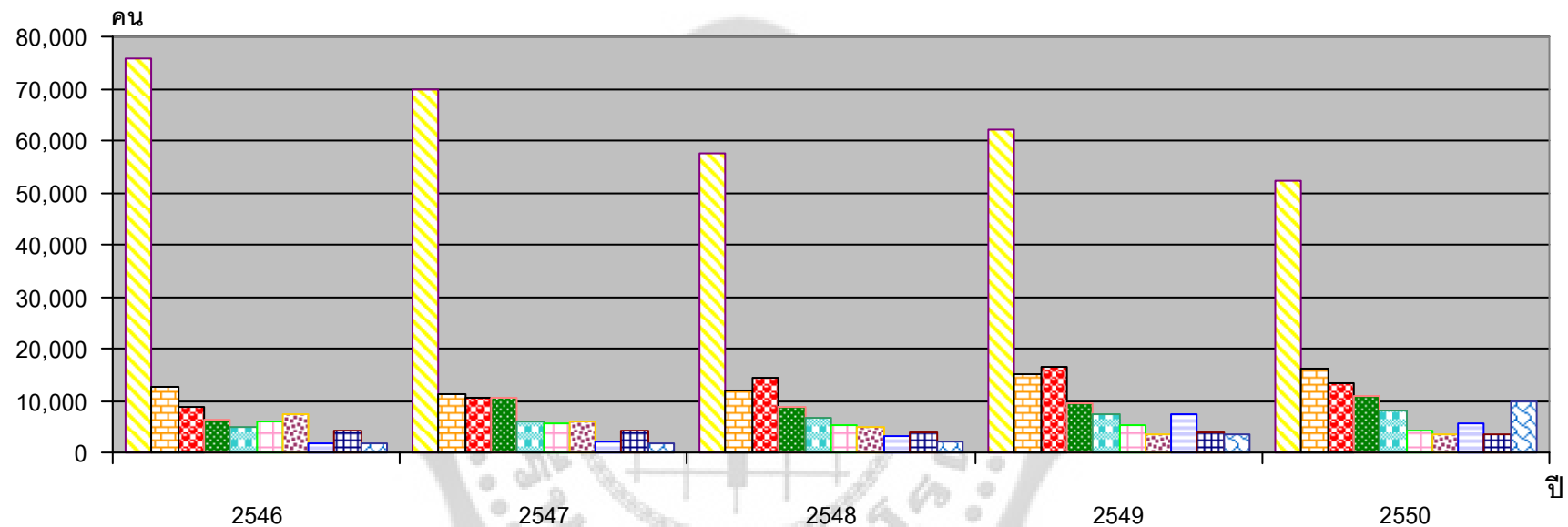
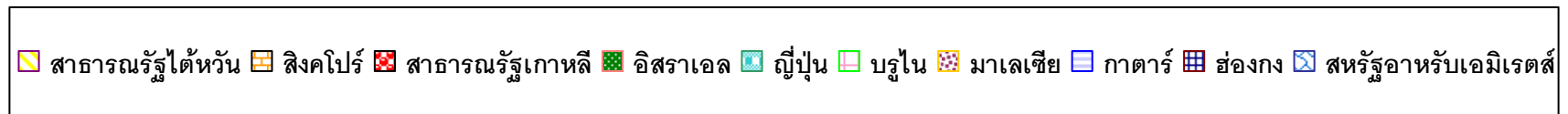
จากสถิติทำให้เห็นว่าประเทศที่รับแรงงานไทยเข้าไปทำงานเป็นจำนวนมากคือ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เนื่องจากประเทศในภูมิภาคเอเชียเป็นตลาดที่มีแรงงานไทยได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานมากที่สุด และประเทศในภูมิภาคเอเชียยังมีค่าแรงขั้นต่ำสูงกว่าค่าแรงขั้นต่ำของไทย จึงเป็นแรงจูงใจให้แรงงานไทยนิยมเดินทางไปทำงานยังประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยในที่นี้จะแสดงให้เห็นจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ปี พ.ศ. 2546 – 2550 ด้วย (ตาราง 2) (สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. 2551)

ตาราง 1 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียมากที่สุด 10 อันดับแรก ปี พ.ศ. 2546 - 2550

หน่วย : คน

ประเทศ	2546	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2547	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2548	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2549	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2550	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)
สาธารณรัฐไต้หวัน	75,849	-	69,982	-7.74	57,663	-17.60	62,068	7.64	52,193	-15.91
สิงคโปร์	12,480	-	11,338	-9.20	11,780	3.90	15,115	28.31	16,271	7.65
สาธารณรัฐเกาหลี	8,631	-	10,647	23.40	14,232	33.70	16,456	15.63	13,287	-19.30
อิสราเอล	6,327	-	10,611	67.71	8,746	-17.60	9,312	6.50	10,903	17.10
ญี่ปุ่น	5,037	-	5,857	16.30	6,585	12.43	7,218	9.61	8,002	10.90
บรูไน	6,118	-	5,680	-7.20	5,216	-8.20	5,141	-1.44	4,143	-19.41
มาเลเซีย	7,479	-	5,853	-21.74	4,915	-16.03	3,418	-30.50	3,432	0.41
กาตาร์	1,710	-	1,963	14.80	3,139	59.91	7,516	139.44	5,762	-23.34
ฮ่องกง	4,143	-	4,126	-0.41	3,790	-8.14	3,760	-0.80	3,504	-6.81
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	1,835	-	1,842	0.40	2,127	15.50	3,624	70.40	9,850	171.80

ที่มา: ฝ่ายสารสนเทศและทะเบียนคนงาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ: 2551

ภาพประกอบ 1 แสดงจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย ปี พ.ศ. 2546 – 2550

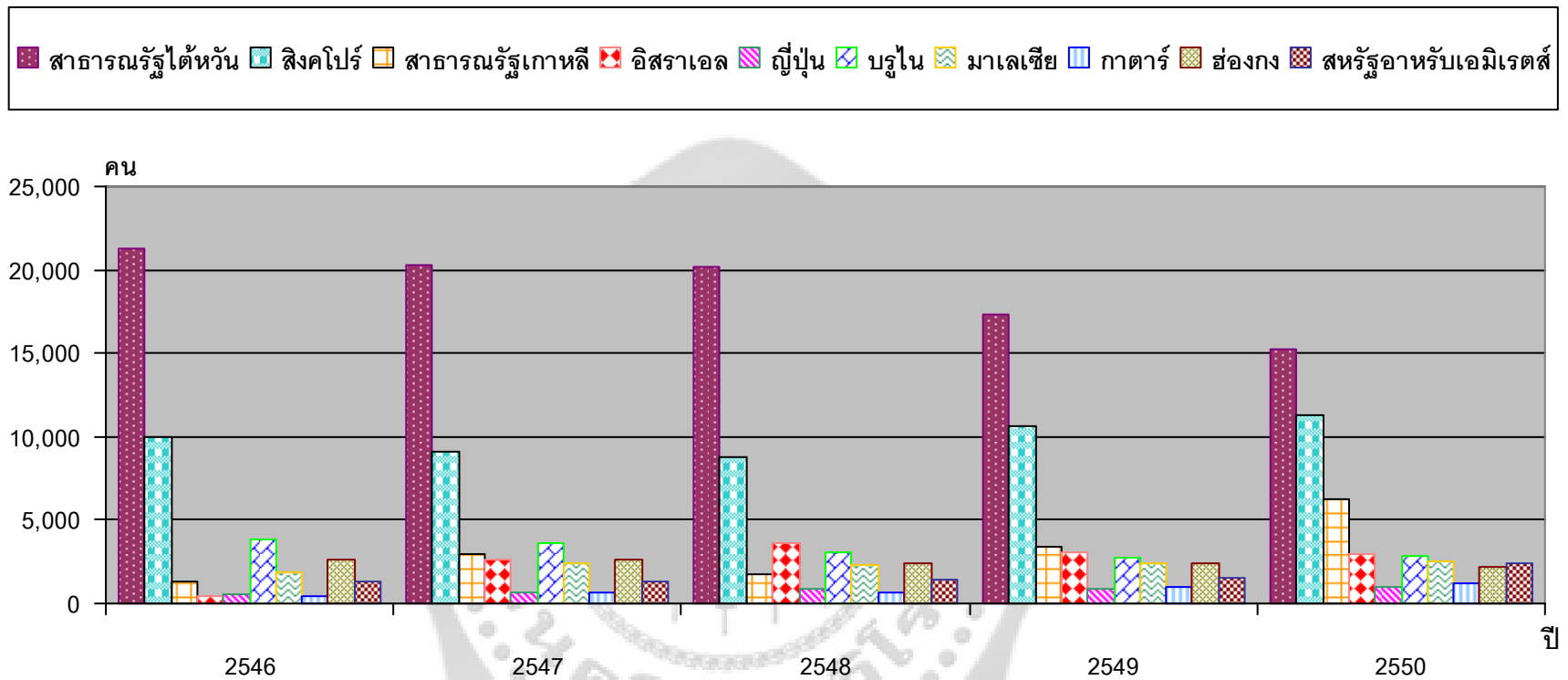
ตาราง 2 จำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ปี พ.ศ.

2546 – 2550

หน่วย : คน

ประเทศ	2546	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2547	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2548	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2549	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)	2550	อัตราการ เปลี่ยน แปลง (%)
สาธารณรัฐไต้หวัน	21,218	-	20,330	-4.20	20,144	-0.91	17,372	-13.76	15,221	-12.38
สิงคโปร์	9,935	-	9,086	-8.55	8,747	-3.73	10,687	22.20	11,260	5.40
สาธารณรัฐเกาหลี	1,280	-	2,977	132.60	1,800	-39.54	3,379	87.72	6,271	85.60
อิสราเอล	464	-	2,601	460.56	3,667	41.00	3,018	-17.70	2,977	-1.36
ญี่ปุ่น	507	-	639	26.04	866	35.52	882	1.85	1,004	13.83
บรูไน	3,815	-	3,642	-4.53	3,094	-15.05	2,789	-9.90	2,872	3.00
มาเลเซีย	1,880	-	2,387	27.00	2,267	-5.03	2,398	5.80	2,469	3.00
กาตาร์	410	-	648	58.05	620	-4.32	948	52.90	1,255	32.40
ฮ่องกง	2,592	-	2,684	3.55	2,368	-11.80	2,424	2.40	2,148	-11.40
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	1,267	-	1,326	4.70	1,390	4.83	1,571	13.02	2,431	54.74

ที่มา: ฝ่ายสารสนเทศและทะเบียนคนงาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ: 2551

ภาพประกอบ 2 แสดงจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ปี พ.ศ. 2546 – 2550

การที่แรงงานเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน หรืออพยพย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศถือว่าการเพิ่มค่าของทุนมนุษย์โดยการลงทุนในทุนมนุษย์ เนื่องจากเงินที่ต้องเสียไปในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศได้มาจากการออมของแรงงาน โดยการที่แรงงานไม่บริโภคในปัจจุบันเพื่อที่จะนำเงินนั้นไปลงทุนเพื่อสร้างรายได้ในอนาคต (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540: 267) ทำให้แรงงานมีการเปรียบเทียบว่าผลได้ที่คาดว่าจะได้รับในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศกับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่างๆ ที่ต้องเสียไปด้านไหนสูงกว่ากัน (ตาราง 3) จึงชี้ให้เห็นว่าการที่แรงงานย้ายถิ่นฐานไปทำงานต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการลงทุนในทุนมนุษย์ ส่งผลให้แรงงานตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ โดยทุนมนุษย์จะมีค่าเพิ่มขึ้นในส่วนของทักษะ ความรู้ และความสามารถจากการทำงานต่างประเทศ และยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับแรงงาน ส่งผลต่อระดับรายได้ที่เป็นเงิน ทุนมนุษย์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นมานั้นมิได้มาเปล่าๆ แต่จะต้องมีต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน (Sjaastad. 1962: 80-93) โดยจากการที่แรงงานมีการโยกย้ายถิ่นฐานการทำงานจากประเทศไทยไปต่างประเทศนั้น ถือว่าเป็นการใช้ทุนมนุษย์ในตัวบุคคลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและกำไรมากที่สุด และการที่แรงงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศยังถือว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับภาวการณ์ของตลาดแรงงานไทย โดยเป็นการช่วยลดอัตราว่างงานลงได้ในภาวะที่ความต้องการแรงงานภายในประเทศยังไม่เพียงพอกับผู้ที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน เนื่องจากแรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศสามารถสร้างเม็ดเงินนำเงินตราเข้ามาในประเทศได้อีกเป็นจำนวนมาก และยังทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นอีกด้วย ซึ่งจากข้อมูลการส่งเงินกลับเข้าประเทศโดยผ่านระบบธนาคาร ในปี 2546-2551 พบว่า รายได้ส่งกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศ มีจำนวน 334,417 ล้านบาท (ตาราง 4) (ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2552) ทำให้เห็นได้ว่าแรงงานถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร หรือประเทศชาติ และยังเป็นทรัพยากรที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) เพราะเมื่อโยกย้ายแรงงานมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพ ทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้แรงงานสามารถเพิ่มมูลค่าได้มีอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ 1) คุณภาพของแรงงาน (Quality) แรงงานที่มีคุณภาพนั้นจะต้องมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาขึ้นไปในระดับสูงได้ 2) แรงจูงใจของแรงงาน (Motivation) แรงงานมีความสามารถเพียงอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องมีความสามารถและมีแรงจูงใจที่ดีควบคู่กันไป ถึงจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร หรือประเทศชาติได้ (ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2548: 10,289)

ตาราง 3 เปรียบเทียบจำนวนค่าใช้จ่ายและรายได้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

รายการ	สาธารณรัฐไต้หวัน ¹	สาธารณรัฐเกาหลี ²
รายได้ต่อเดือนประมาณ	20,736 บาท	19,854 บาท
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ	9,200 บาท	10,462 บาท
- ก่อนเดินทาง		
1. ค่าตัวเครื่องบิน	5,610 บาท	12,360 บาท
2. ค่าหนังสือเดินทาง	1,000 บาท	1,000 บาท
3. ค่าวีซ่า	2,800 บาท	-
4. ค่าตรวจสุขภาพ	1,500 บาท	1,500 บาท
5. ค่าทดสอบฝีมือ	ไม่เกิน 500 บาท	ไม่เกิน 500 บาท
6. ค่าธรรมเนียมสนามบิน	700 บาท	700 บาท
- ขณะทำงาน		
1. ค่าอาหารและที่พัก	5,000 บาท	6,627 บาท
2. ค่าดูแลคนหางานขณะทำงาน		
ปีที่ 1 เดือนละ	2,160 บาท	-
ปีที่ 2 เดือนละ	2,040 บาท	-
ปีที่ 3 เดือนละ	1,800 บาท	-
3. ค่าตรวจสุขภาพ	300 บาท	849 บาท
4. ค่าภาษี ³		1,353 บาท
ทำงานเกิน 183 วัน เสียภาษีร้อยละ 6	1,140 บาท	
ทำงานไม่ถึง 183 วัน เสียภาษีร้อยละ 20	3,802 บาท	
5. ค่าไปถิ่นที่อยู่	100 บาท	-
6. ค่าประกันสุขภาพและประกันภัยแรงงาน	500 บาท	1,633 บาท

¹ ค่าใช้จ่ายของสาธารณรัฐไต้หวันได้มาจากสำนักงานจัดหางาน จังหวัดนครราชสีมา

² ค่าใช้จ่ายของสาธารณรัฐเกาหลีได้มาจากการหาค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถาม

³ ค่าภาษีในสาธารณรัฐไต้หวันจะคิดจากทำงานเกิน 183 วัน

จากตาราง 3 ได้ชี้ให้เห็นถึงต้นทุนผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในส่วนของรายได้ต่อเดือนที่แรงงานไทยได้รับ และค่าใช้จ่ายที่แรงงานไทยต้องเสียทั้งก่อนการเดินทางไปทำงานและค่าใช้จ่ายขณะทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อที่แรงงานไทยสามารถจะนำมาเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีได้

ตาราง 4 จำนวนรายได้ส่งกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2546 - 2551

ปี	รายได้ส่งกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศ (ล้านบาท)
2546	52,174
2547	61,082
2548	47,667
2549	53,985
2550	56,399
2551	63,110
รวม	334,417

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย: 2552

อย่างไรก็ตาม การที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานต่างประเทศจะให้ผลด้านบวกกับตัวแรงงานไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของรายได้ที่ได้รับเพิ่มขึ้น ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับความรู้ ทักษะ มีความชำนาญ และประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น และสามารถส่งเงินกลับมาให้ครอบครัว แต่การที่มีด้านบวกก็ต้องมีด้านลบตามมา คือ การที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานต่างประเทศทำให้แรงงานอาจจะมีหนี้สินเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาในเรื่องของเงื่อนไขการจ้างงาน ค่าตอบแทน นายจ้างเปลี่ยนสัญญาเพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆ น้อยลง การจ่ายค่าจ้างล่าช้า หรือไม่จ่ายเลย ระยะเวลาการทำงานไม่ตรงตามที่ระบุในสัญญาจ้าง สภาพการทำงานอาจไม่ตรงตามสัญญาจ้างงานหรือกฎหมายแรงงานของประเทศนั้น (สุรียพร. 2548: 38) และปัญหาเกี่ยวกับการที่แรงงานไทยถูกทดแทนด้วยแรงงานต่างชาติจากประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่าไทยหรือต่ำกว่าประเทศปลายทางที่ไปทำงาน ส่วนอุปสรรคที่แรงงานไทยพบเจอ

คือ ด้านภาษา เนื่องจากแรงงานไม่สามารถสื่อสารกับนายจ้าง หรือแรงงานในท้องถิ่นของประเทศ ที่ไปทำงาน อาจส่งผลให้แรงงานไทยไม่สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานโลกได้

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จะเป็นการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศให้กับภาครัฐ อีกทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่กำลังจะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ว่าเมื่อแรงงานไทยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว แรงงานได้รับผลตอบแทนมากกว่าค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เสียไปหรือไม่ และแรงงานสามารถเพิ่มทุนมนุษย์ในตัวเอง โดยการนำทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่ได้รับเพิ่มเติมจากการทำงานมาใช้ในการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้มากน้อยเพียงใดเมื่อแรงงานเดินทางกลับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี
2. ใช้เป็นข้อมูลให้กับแรงงาน บุคคลต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบในการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ และใช้เป็นข้อมูลให้กับแรงงานเพื่อประกอบการตัดสินใจเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งยังสามารถให้สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ (ส.ร.ต.) นำไปประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางในด้านความคุ้มค่าของการ

จัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีว่าควรส่งเสริมหรือไม่ควรส่งเสริมแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ

3. เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งทำให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจส่วนท้องถิ่นและเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของประเด็นที่ทำการศึกษา ดังนี้

1. มุ่งศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยนำข้อมูลที่รวบรวมจากสถิติจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2546 - 2550

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี คือ แรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนั้นผู้วิจัยจะทำการคิดจากแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. 2550 มาเป็นฐานในการคิดกลุ่มตัวอย่าง โดยเมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันแล้วได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8 ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 ส่วนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8 ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 เช่นกัน

3. มุ่งศึกษาความคุ้มค่าทางด้านต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งต้นทุนนั้นประกอบด้วยต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ ส่วนผลตอบแทนนั้นประกอบด้วย ผลตอบแทนทางตรง และผลตอบแทนทางอ้อม โดยทั้งต้นทุนและผลตอบแทนนั้นผู้วิจัยได้ทำการคิดในระยะเวลา 3 ปี เนื่องจากแรงงานที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีนั้นสามารถเดินทางไปทำงานได้ในระยะเวลา 3 ปี แล้วต้องเดินทางออกจากสาธารณรัฐไต้หวันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 วัน ส่วนสาธารณรัฐเกาหลีนั้นแรงงานไทยต้องเดินทางออกจากสาธารณรัฐเกาหลีก่อน และแรงงานไทยถึงจะเดินทางกลับเข้าไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้ภายในระยะเวลา 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่เดินทางออกจากสาธารณรัฐเกาหลี

4. มุ่งศึกษารายได้ของแรงงานไทยที่ลงทุนในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี โดยพิจารณารายได้ที่เป็นตัวเงินและรายได้ที่มีใช้ตัวเงิน

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามของแรงงานมีเวลาจำกัด เนื่องจากแรงงานต้องรีบเดินทางกลับบ้านต่างจังหวัด หรือรีบเดินทางไปขึ้นเครื่องบินที่สนามบิน

2. การเก็บข้อมูลจากแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีสัดส่วนจำนวนแรงงานที่เดินทางกลับมาไม่มากนักในระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล ทำให้เกิดข้อจำกัดและยากต่อการเก็บข้อมูล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) จะเป็นแรงงานไทยที่เดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่แรงงานยังไม่ได้หมดสัญญาจ้างกับนายจ้างคนเดิมที่ตกลงทำสัญญาไว้ หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่โดยใช้แรงงานกลุ่มเดิม

2. การใช้อัตราคิดลดจะใช้การปรับค่าอัตราคิดลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบันในอัตราคิดลดที่ร้อยละ 10 เนื่องจากผู้วิจัยได้คิดอัตราคิดลดมาจากฐานของดอกเบี้ยเงินกู้จากการที่แรงงานกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แรงงานไทย หมายถึง แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ ซึ่งเดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ขณะที่ยังมีสัญญาจ้างกับนายจ้างคนเดิม หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่

2. ทุนมนุษย์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญ ที่แรงงานไทยมีอยู่ในตัว โดยสามารถเพิ่มค่าได้จากการที่แรงงานไทยเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

3. การลงทุนในทุนมนุษย์ หมายถึง การใช้จ่ายในการย้ายถิ่นของแรงงานไทยเพื่อเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นจากการทำงาน

4. ความคุ้มค่า หมายถึง ผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีมากกว่าต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่แรงงานใช้ไปทั้งก่อนการเดินทางและขณะที่แรงงานทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

5. ผลตอบแทน หมายถึง รายได้ที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนด้านการย้ายถิ่นของแรงงานประกอบด้วย

5.1 ผลตอบแทนทางตรง หมายถึง ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ ค่าจ้าง และค่าล่วงเวลา

5.2 ผลตอบแทนทางอ้อม หมายถึง ผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับโดยไม่ได้เป็นตัวเงินจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากสังคม ความเป็นภาคภูมิใจ

6. ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนการเดินทางไปทำงานและขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ

6.1 ต้นทุนทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหาแรงงาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสุขภาพประวัติ อาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม

6.2 ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้นก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ระยะเวลารอคอยงานในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินเพื่อเดินทางไปทำงาน

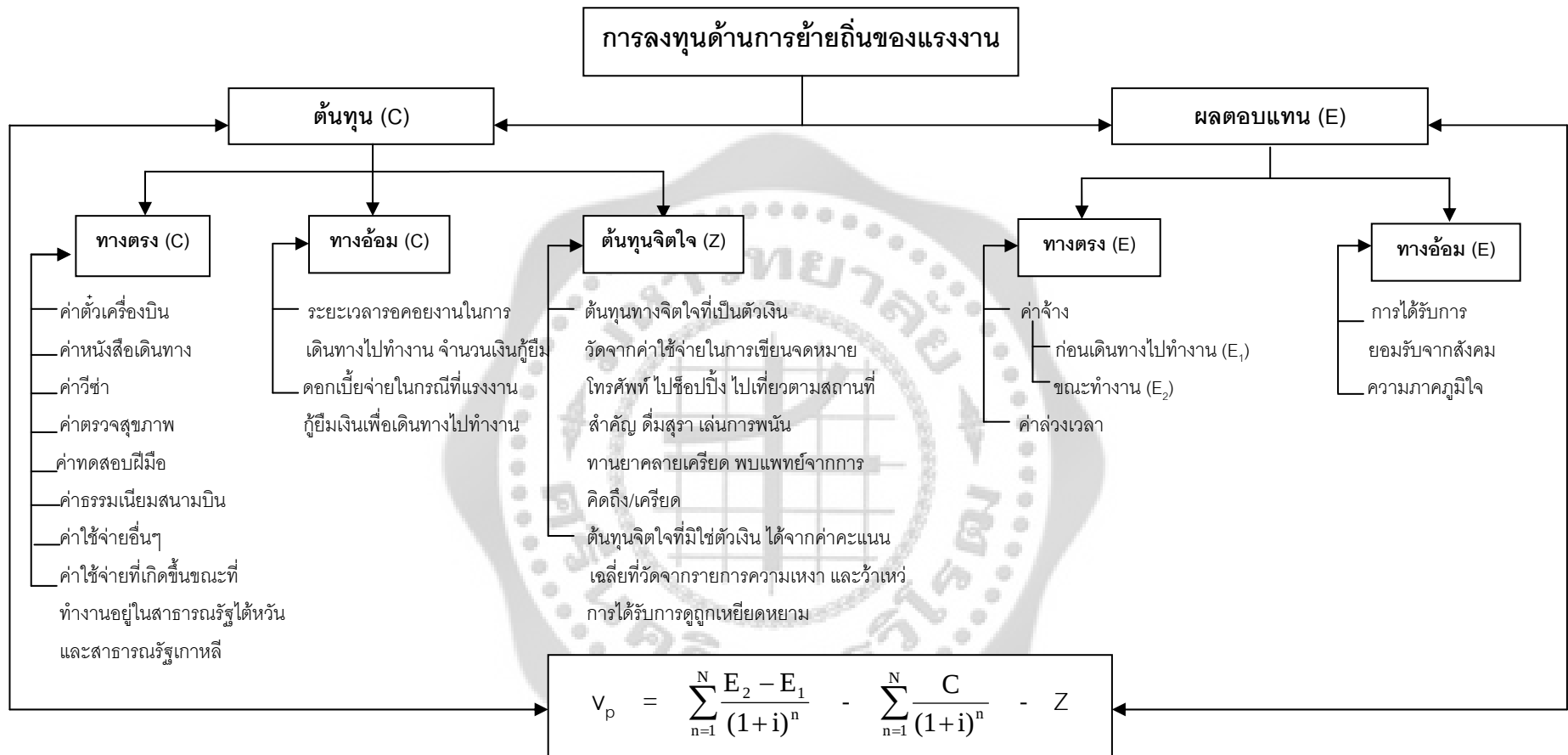
6.3 ต้นทุนจิตใจ หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ต้นทุนทางจิตใจที่เป็นตัวเงิน ซึ่งวัดจากค่าใช้จ่ายในการเขียน

จดหมาย โทรศัพท์ ไปซื้อปิ้ง ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ทานยาคลายเครียด และพบแพทย์จากการคิดถึง หรือเครียดที่มาจากการห่างไกลบุคคลในครอบครัว คนรัก และเพื่อนๆ และต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน ซึ่งมาจากค่าคะแนนเฉลี่ยที่วัดจากรายการความเหงา และว่าเหว่ การได้รับการดูแลเยียวยดหายม

7. อัตราคิดลด หมายถึง อัตราที่คำนวณมาจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีที่กู้ยืมมา โดยในที่นี้ใช้อัตราคิดลดที่ร้อยละ 10 เป็นฐานในการคิดปรับลดต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อคำนวณปรับลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบันของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์

1.1 ความหมายของทุนมนุษย์

นักวิชาการท่านต่างๆ ได้ให้ความหมายว่า ทุนมนุษย์ หมายถึง การสะสมหรือสต็อกของปริมาณความรู้ ทักษะ ความสามารถ สติปัญญา และสุขภาพที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ก่อนการเพิ่มผลิตภาพในการผลิต ซึ่งต้องมีการลงทุนเพื่อรักษาหรือเพิ่มค่าของทุนนั้น

1.2 คุณสมบัติของทุนมนุษย์ที่แตกต่างไปจากแรงงาน และทุนทางกายภาพโดยทั่วไป

- 1) ทุนมนุษย์ไม่สามารถแยกได้จากตัวมนุษย์ ซึ่งเป็นเจ้าของทุนได้
- 2) ทุนมนุษย์ไม่สามารถซื้อขายได้
- 3) ทุนมนุษย์ไม่สามารถแบ่งแยกออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้
- 4) ทุนมนุษย์เป็นสิ่งที่เพิ่มค่าได้ และเป็นการเพิ่มค่าในตัวเองเมื่อนำสต็อกของทุนมาใช้
- 5) ทุนมนุษย์สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันกันได้

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์

นักเศรษฐศาสตร์ได้ถือว่าการเพิ่มคุณภาพของแรงงานขึ้นอยู่กับทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในยุคแรก ได้กล่าวถึงทุนมนุษย์ไว้ว่า ทุนมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการผลิตซึ่งหมายถึง แรงงาน (Labor) และยังมีนักเศรษฐศาสตร์ในยุคแรกหลายคนที่ได้ให้

นิยามของทุนมนุษย์ในฐานะปัจจัยการผลิตไว้ว่า เป็นความสามารถและทักษะที่มีอยู่และติดตัวแรงงานตลอดไป โดยการลงทุนในทุนมนุษย์ทำให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพของทุนมนุษย์ (ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. 2548: 90)

1.3.1 นักเศรษฐศาสตร์บางท่าน เช่น เออร์วิง ฟิชเชอร์ (Irving Fisher, 1897) ซิดจ์ วิค (Sidgwick, 1901) และจอห์น สตีว มิลล์ (John Stuart Mill, 1909) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ไว้ว่า ความสามารถและผลิตภาพของมนุษย์นั้นเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดสินทรัพย์ โดยที่ทุนทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการใช้สร้างผลผลิตเท่านั้น ส่วนมนุษย์ถือเป็นปัจจัยร่วมที่ร่วมกับแรงงานในการสร้างผลผลิต

1.3.2 แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เกรรี เบคเกอร์ (Gary Becker) ได้ให้แนวคิดของทุนมนุษย์ไว้ว่า เป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกับทุนกายภาพ ที่นำไปใช้เป็นปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้าขั้นสุดท้าย โดยการลงทุนในทุนมนุษย์และรายได้ของคนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับอัตราผลตอบแทน (rate of return) ที่มีอยู่ในทุนมนุษย์เอง นั่นคือ ทุนมนุษย์เป็นแหล่งสะสมหรือเป็นสต็อกของทุน (stock of assets) ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถแทนที่ได้ด้วยทรัพย์สินทางการเงินและทางกายภาพ โดยมูลค่าสต็อกของทุนมนุษย์สามารถเพิ่มค่าได้ด้วยการลงทุน ในรูปของศักยภาพในการผลิตหรือความสามารถในการผลิตทางเศรษฐกิจผ่านการศึกษ การฝึกอบรม และการดูแลสุขภาพ รวมทั้งอธิบายถึงความแตกต่างกันของการตัดสินใจลงทุนในทุนมนุษย์ของแต่ละบุคคลไว้ด้วยว่า พฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนบุคคลที่จะดำเนินการใดๆ ได้อย่างอิสระในตลาดที่มีการแข่งขัน

1.3.3 แนวคิดของบอริส กรอยส์เบิร์ก และแอนดรู เอนแมคลิน และนิติน นอร์เรีย (Boris Groysberg Andrew N Mclean and Nitin Nohria. 2006: 96-102) ได้สรุปแนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์ว่า ทุนมนุษย์ควรกำหนดรูปเค้าโครงเป็นรูปแบบ มีทักษะและผลลัพธ์ สามารถถ่ายโอนได้ เรียกว่า Portfolio Model of Human capital ซึ่งมี 5 ลักษณะ คือ

1) ทุนมนุษย์ด้านการจัดการทั่วไป (General management human capital) หมายถึง ความสามารถในการจัดการทั่วไป ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่นำไปสู่การปฏิบัติในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน ด้านเทคนิค และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงภาวะผู้นำ ความสามารถในการตัดสินใจจัดการ พันธกิจ ลักษณะของการจัดการทั่วไปนี้ สามารถถ่ายโอนได้สูง ผู้บริหารในทุกองค์กรเมื่อก้าวหน้าเข้าสู่ตำแหน่งผู้จัดการพันธกิจในองค์กรใหม่ถือว่าการถ่ายโอนการจัดการความรู้จากที่เดิมมาสู่ที่ใหม่ เป็นการถ่ายโอนทั้งความรู้และประสบการณ์

2) ทุนมนุษย์ด้านกลยุทธ์ (Strategic human capital) ทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพหรือความสามารถด้านกลยุทธ์หรือทักษะยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน เช่น กลยุทธ์การตลาด

ต้นทุน กลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (change management)ทุนมนุษย์ลักษณะนี้สามารถถ่ายโอนไปยังองค์กรอื่นหรือโรงงานที่มีสถานการณ์ที่เผชิญหน้าคล้ายกันสามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สามารถจัดการต่อไปได้ โดยใช้กลยุทธ์ขับเคลื่อนการดำเนินการ มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อกำหนดกลยุทธ์

3) ทุนมนุษย์ด้านอุตสาหกรรม (Industrial human capital) หมายถึง ทุนมนุษย์ที่มีความสามารถในการเรียนรู้และถ่ายทอดรายละเอียดในการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม จะประกอบด้วยการเรียนรู้และการสร้างหรือกำหนดกฎเกณฑ์ การให้บริการลูกค้า การส่งมอบของสูงงานอุตสาหกรรม กล่าวโดยสรุป ก็คือความรู้ชนิดนี้หรือทุนที่มีเหมาะสำหรับการปฏิบัติในงานอุตสาหกรรม

4) ทุนมนุษย์ด้านความสัมพันธ์ (Relationship human capital) หมายถึง ทุนมนุษย์ด้านความสัมพันธ์สะท้อนสมรรถภาพของผู้บริหาร ในการสร้างความสัมพันธ์กับทีมงานหรือเพื่อนร่วมงานสามารถช่วยให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงานในหน่วยงานใหม่การสร้างเครือข่าย เพื่อนร่วมงานทำงาน

5) ทุนมนุษย์ด้านความสามารถเฉพาะงาน (Company specific) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำและวิธีการโครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร ระบบและกระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะองค์กร ทุนมนุษย์แบบนี้ถ่ายโอนไปสู่องค์กรอื่นได้น้อยที่สุด

1.4 แบบจำลองทุนมนุษย์

การตัดสินใจลงทุนในทุนมนุษย์สามารถใช้แบบจำลองทุนมนุษย์ (human capital model) ที่สมมติให้ระดับของผลตอบแทนส่วนบุคคลนั้นถูกกำหนดขึ้นจากสต็อกของทุนมนุษย์ ซึ่งเพิ่มค่าได้จากการลงทุนในการย้ายถิ่น ซึ่งการตัดสินใจบนพื้นฐานแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ก็คือ การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้น เช่น การตัดสินใจว่าจะย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศหรือไม่ ขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนตลอดช่วงอายุที่คาดว่าจะได้รับสูงที่สุดหลังหักต้นทุนในการย้ายถิ่นสุทธิแล้ว หรือกล่าวได้ว่า บุคคลจะตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศก็ต่อเมื่อมูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทน (benefits) มากกว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิของต้นทุน (cost) ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่จะย้ายถิ่น (ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. 2548: 100-101)

ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนทางตรง (direct cost) กับ ต้นทุนทางอ้อม (indirect cost)

1. ต้นทุนทางตรง คือ ต้นทุนที่จ่ายจริงในรูปของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เช่น ค่าตัวเครื่องบิน ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

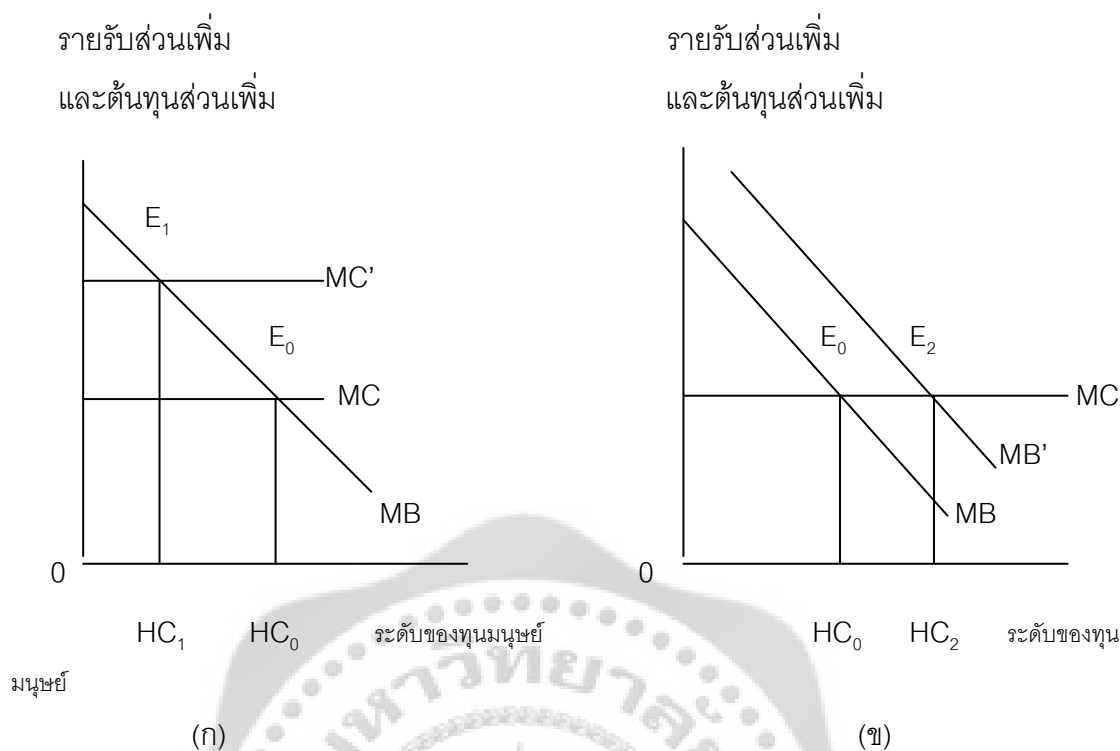
2. ต้นทุนทางอ้อม คือ รายรับที่สูญเสียไป (forgone earning) หรือค่าเสียโอกาสของเวลา (opportunity cost of time) ในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ

สำหรับผลตอบแทนที่จะได้รับหลังจากเดินทางกลับจากการทำงานในต่างประเทศ หมายถึง รายรับหรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับสูงขึ้นจากการได้งานที่เหมาะสม โดยใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนย้ายถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลตอบแทนทางตรง คือ ผลตอบแทนที่อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา เป็นต้น

2. ผลตอบแทนทางอ้อม คือ ผลตอบแทนที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น การได้รับการยอมรับจากสังคม และความภาคภูมิใจ เป็นต้น

โดยแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในทุนมนุษย์ หรือการลงทุนในการย้ายถิ่นกรณีนี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมูลค่าปัจจุบันของรายรับส่วนเพิ่ม (Marginal Benefit : MB) สูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal Cost : MC) โดยบุคคลจะเลือกลงทุนในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศมากขึ้น หากได้รับผลตอบแทนสูงกว่า หรือมีต้นทุนที่ต่ำกว่าตรงกันข้าม หากรายรับส่วนเพิ่มน้อยกว่าต้นทุนส่วนเพิ่มในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ บุคคลจะเลือกลดการลงทุนในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศลงเพื่อให้ผลประโยชน์รวมสูงขึ้น คุณภาพของการลงทุนในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ หรือการลงทุนในทุนมนุษย์อื่นจะอยู่ ณ ระดับที่รายรับส่วนเพิ่มเท่ากับต้นทุนส่วนเพิ่ม ($MB = MC$) ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ดุลยภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์

ที่มา: ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์: 2548

จากภาพประกอบ 4 แสดงถึงผลของการเปลี่ยนแปลงในรายรับส่วนเพิ่ม MB และการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนส่วนเพิ่ม MC ณ ระดับดุลยภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าในภาพประกอบ 3 (ก) นั้น เมื่อต้นทุนส่วนเพิ่ม หรือ MC เพิ่มขึ้นเป็น MC' ดุลยภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงจากจุด E_0 เป็น E_1 ระดับสต็อกของทุนมนุษย์ที่เกิดจากการลงทุนในทุนมนุษย์จะลดลง จาก HC_0 เป็น HC_1 เนื่องจากต้นทุนส่วนเพิ่มของการลงทุนในทุนมนุษย์ (MC') จะมากกว่ารายรับส่วนเพิ่มของการลงทุน (MB) หากบุคคลยังรักษาระดับของการลงทุนเดิม (HC) อยู่ ดังนั้น เพื่อปรับระดับการลงทุนในทุนมนุษย์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม บุคคลจึงจำเป็นต้องลดการลงทุนในทุนมนุษย์ลงเท่ากับ HC_1 ส่วนในภาพประกอบ 3 (ข) เมื่อรายรับส่วนเพิ่มเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจาก MB เป็น MB' ดุลยภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงจากจุด E_0 เป็น E_2 ระดับสต็อกของทุนมนุษย์ที่เกิดจากการลงทุนในทุนมนุษย์จะเพิ่มขึ้นจาก HC_0 เป็น HC_2

แบบจำลองทุนมนุษย์เป็นวิธีการหนึ่งที่นักเศรษฐศาสตร์นิยมใช้ในการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการทำความเข้าใจการย้ายถิ่นตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ คือ การศึกษาโดยใช้แบบจำลองการย้ายถิ่นตามแนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital Model of Migration) โดยถือว่า

ทุนมนุษย์ประกอบด้วยทักษะในการผลิตเพื่อให้ได้รับรายได้ ความรู้ และประสบการณ์ที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งทุนมนุษย์สามารถเพิ่มพูนได้โดยการลงทุน (Investment) การลงทุนในทุนมนุษย์จะเป็นการเสียสละเวลาในปัจจุบันเพื่อให้ได้รับเงินในอนาคต (McConnell และ Brue. 2003: 277)

การย้ายถิ่นจะเกิดขึ้นเมื่อแรงงานพิจารณาทางด้านผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ ต้นทุนหลักคือ รายจ่ายในการเดินทาง รายได้ที่สูญเสียไปในระหว่างการเคลื่อนย้าย ต้นทุนทางจิตใจในกรณีที่ต้องห่างจากครอบครัวและเพื่อน รวมทั้งการสูญเสียความมีอาวุโสและผลประโยชน์จากเงินบำนาญ หรือกล่าวได้ว่าแรงงานจะเคลื่อนย้ายหากมูลค่าปัจจุบันของรายได้ที่คาดว่าจะได้รับเพิ่มมากกว่ามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนในการลงทุน โดยสมการแสดงมูลค่าปัจจุบันของการย้ายถิ่นแสดงได้ดังนี้ (McConnell และ Brue. 2003: 279)

$$V_p = \sum_{n=1}^N \frac{E_2 - E_1}{(1+i)^n} - \sum_{n=1}^N \frac{C}{(1+i)^n} - Z$$

โดย	V_p	=	มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิ
	E_2	=	รายได้ที่สามารถหาได้จากงานใหม่ในปีที่ n
	E_1	=	รายได้ที่สามารถหาได้จากงานปัจจุบันในปีที่ n
	N	=	ระยะเวลาที่คาดว่าจะทำงานใหม่
	i	=	อัตราดอกเบี้ย หรืออัตราส่วนลด
	n	=	ปีที่คำนวณประโยชน์และต้นทุน
	C	=	ต้นทุนที่เป็นตัวเงินทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายในปีที่ n
	Z	=	ต้นทุนสุทธิทางด้านจิตใจในการย้ายถิ่น
	ถ้า $V_p > 0$	=	แรงงานย่อมตัดสินใจที่จะย้ายถิ่น
	ถ้า $V_p < 0$	=	แรงงานย่อมตัดสินใจที่จะไม่ย้ายถิ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ประกอบด้วย ต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ

2.1.1 ต้นทุนทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงทั้งก่อนการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และขณะที่แรงงานทำงานอยู่ต่างประเทศ ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2.1.2 ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ประกอบด้วย ระยะเวลาการคอยงานในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินเพื่อเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

2.1.3 ต้นทุนจิตใจ หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานต่างประเทศ ซึ่งต้นทุนจิตใจนี้จะอยู่ในรูปที่เป็นตัวเงิน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย โทรศัพท์ไปซื้อบั้ง ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ทานยาคลายเครียด และพบแพทย์ และต้นทุนจิตใจที่ไม่ใช่ตัวเงิน ประกอบด้วย ความเหงาว่าเหว และการได้รับการดูแลเยียวยายาม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

ผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน (Benefits) ของการลงทุน หมายถึง มูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้จากการลงทุน ประกอบด้วย ผลตอบแทนทางตรง ผลตอบแทนทางอ้อม

2.2.1 ผลตอบแทนทางตรง (Direct Benefits) คือ ผลตอบแทนสุทธิของการลงทุน ซึ่งหมายถึง ผลตอบแทนที่แรงงานได้รับโดยตรงจากการลงทุน นอกจากนี้ยังหมายถึงการประหยัด และการลดค่าใช้จ่ายจากที่เคยมีอยู่เดิม

2.2.2 ผลตอบแทนทางอ้อม (Indirect Benefits) คือ ผลตอบแทนอื่นๆ ที่นอกเหนือจากผลตอบแทนทางตรง นอกจากนี้ยังรวมถึงผลประโยชน์ตอบแทนด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ

2.2.3 ผลตอบแทนที่ไม่มีตัวตน (Intangible Benefits) คือ ผลตอบแทนที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าเป็นตัวเงินได้ เช่น การลงทุนนั้นอาจมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต และการกระจายรายได้ให้มีความยุติธรรมมากขึ้น เป็นต้น

ค่าเสียโอกาสของทุน (Opportunity Cost of Capital) คือ ถ้ามีการกำหนดให้ตลาดทุนที่มีอยู่สามารถนำเงินตรา หรือทรัพยากรไปลงทุนเพื่อสร้างเงินตราให้มีจำนวนมากขึ้นในอนาคตแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า ค่าเสียโอกาสของการออมได้เกิดขึ้นแล้ว ทางเลือกต่อการบริโภค

ในปัจจุบัน คือ การใช้เงินทุนหรือทรัพยากรไปในทางที่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต ซึ่งอย่างน้อยต้องมีมูลค่าเท่ากับเงินตราในปัจจุบันที่เกิดจากการลงทุนในรูปแบบอื่น (อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชพันธ์. 2552: 27)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

3.1 ความหมายของการย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International migration) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการย้ายที่พำนักรออาศัยตามปกติของประชากร ข้ามเขตพื้นที่ของประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยไม่รวมถึงกรณีที่เป็นการย้ายที่พำนักรออาศัยเพียงชั่วคราว

3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

3.2.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง คือ ความแตกต่างในลักษณะทางเศรษฐกิจที่สำคัญๆ ระหว่างประเทศที่มีการย้ายออกกับประเทศที่มีการย้ายเข้า ลักษณะทางเศรษฐกิจที่สำคัญๆ นั้น ได้แก่ รายได้ที่แท้จริง ฐานะความเป็นอยู่ ค่าครองชีพ และการมีงานทำ กล่าวคือ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศหนึ่งๆ ในขณะหนึ่งๆ จะเป็นสาเหตุที่จะผลักดันหรือดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ การที่ประเทศหนึ่งมีภาวะเศรษฐกิจที่ดีกว่าอีกประเทศหนึ่งโดยเปรียบเทียบ ซึ่งการที่รายได้ที่แท้จริงต่ำก็เป็นผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรอยู่ในฐานะด้อย และค่าครองชีพย่อมสูงโดยเปรียบเทียบในระดับทักษะของแรงงาน และทุนมนุษย์ระดับหนึ่งๆ ถ้าหากเกิดการเปรียบเทียบกับรายได้ที่แท้จริงในอีกประเทศหนึ่ง ประชากรจะเล็งเห็นถึงการได้เปรียบเสียเปรียบในโอกาสทางเศรษฐกิจจากความแตกต่างในรายได้ที่แท้จริงระหว่างสองประเทศนั้น ทำให้ประชากรย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีฐานะและโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า แรงผลักดันทางเศรษฐกิจอีกประการหนึ่ง คือ การมีงานทำ ซึ่งรวมความถึงโอกาสในการมีงานทำด้วย ซึ่งถ้าหากเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในประเทศใด เมื่อเกิดปัญหาการว่างงานทวีความรุนแรงขึ้น และโอกาสในการมีงานทำก็น้อยลง มักจะเป็นแรงผลักดันอย่างสำคัญที่ทำให้ประชากรของประเทศนั้นย้ายถิ่นออกจากประเทศนั้นไปยังประเทศที่มีปัญหาการว่างงานไม่รุนแรงเท่า และมีโอกาสในการมีงานทำสูงกว่า

3.2.2 ปัจจัยทางประชากรและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเช่นเดียวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยทางประชากรมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

1) แรงกดดันทางประชากรภายในประเทศหนึ่งๆ อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายๆ ลักษณะคือ ประชากรมีอัตราการเกิดสูง ทำให้มีอัตราการเพิ่มประชากรสูง ประชากรที่ทวีจำนวนขึ้นมากมาย นั่นก็คือ ประชากรวัยเด็ก ทำให้โอกาสที่จะมีการศึกษาในระดับสูงๆ ลดลง และโอกาสในการมีงานทำก็ลดลงด้วย แรงกดดันจากการเพิ่มประชากรนี้ยังมีส่วนทำให้ค่าครองชีพโดยทั่วไปสูงขึ้นได้ด้วยเพราะเหตุที่อุปสงค์ต่อสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นและดัชนีราคาจะขยับสูงขึ้นตาม ซึ่งในที่สุดแรงกดดันจากการเพิ่มประชากรนี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและผลักดันให้ประชากรย้ายถิ่นไปสู่ประเทศที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจดีกว่าโดยเปรียบเทียบ

2) การตายของประชากรเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัจจัยทางประชากร เช่นกัน โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นการตายเพราะโรคระบาด หรือภัยธรรมชาติหรือภัยสงครามหรืออื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภัยจากการระเบิดของภูเขาไฟ วาตภัย หรือแผ่นดินไหว เป็นต้น และภัยสงครามหรือภัยอื่นๆ ที่ทำให้มีประชากรล้มตายจำนวนมากๆ ก็เป็นเหตุให้ประชากรย้ายถิ่นข้ามไปยังประเทศอื่นๆ ที่ปลอดภัยจากภัยเหล่านั้นเพื่อหนีภาวะการตาย

3) การย้ายถิ่น ก็เป็นปัจจัยทางประชากรที่มีผลต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศอย่างสำคัญเช่นกัน ผู้ย้ายถิ่นระหว่างประเทศตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพราะการชักชวนแนะนำของญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงที่ได้ย้ายถิ่นไปยังประเทศนั้นๆ ก่อนหน้านั้นแล้ว และได้ส่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับประเทศใหม่ในทางที่ดีต่างๆ นานา จึงเป็นแรงจูงใจอย่างสำคัญที่ทำให้ประชากรที่ยังเหลืออยู่ตัดสินใจย้ายถิ่นข้ามประเทศตามไปด้วย

4) ปัจจัยทางประชากรอื่นๆ ก็อาจมีผลกระทบต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศแม้ว่าจะไม่มากนัก เช่น การสมรสระหว่างประชากรของประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งในที่สุดคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ต้องตัดสินใจย้ายถิ่นข้ามประเทศเข้าไปยังประเทศที่คู่สมรสของตนพำนักอาศัย หรือความเป็นเมืองที่มีความทันสมัยควบคู่ไปด้วยนั้นก็เป็เหตุดึงดูดให้ประชากรย้ายถิ่นเข้าด้วยเช่นเดียวกัน

ปัจจัยทางสังคมก็มีหลายปัจจัยที่มีผลกระทบสำคัญให้เกิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ ดังนี้

1) ปัจจัยทางการศึกษา ซึ่งรวมถึงโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะในการศึกษาระดับสูงและคุณภาพของการศึกษา การย้ายถิ่นระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นเพราะสาเหตุจากปัจจัยทางการศึกษานี้มักปรากฏเป็นการย้ายถิ่นของประชากรจากประเทศด้อยพัฒนาไปยังประเทศที่พัฒนามากกว่า โดยเฉพาะประเทศพัฒนานั้นมีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีซึ่งรองรับด้วยการศึกษาและฝึกอบรมในระดับสูง และมักจะควบคู่ไปกับเสรีภาพทางการศึกษา ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาไม่มีบริการเหล่านี้ และการศึกษาเองก็ยังไม่ให้บริการได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งทำให้เสรีภาพทางการศึกษาส่วนหนึ่งถูกลิดรอนไปโดยข้อจำกัดของอุปทานของบริการทางการศึกษาที่มีอยู่ไม่เพียงพอ นั้น รวมทั้งการที่คุณภาพของการศึกษายังไม่ดีพอด้วย ส่งผลให้ประชากรจำนวนไม่น้อยที่ย้ายถิ่นระหว่างประเทศเพื่อแสวงหาโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงและที่มีคุณภาพดีกว่าโดยเปรียบเทียบ

2) ความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี ก็มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเช่นกัน ความแตกต่างทางเชื้อชาติและองค์ประกอบทางสังคมอื่นๆ นั้นมักเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมขึ้นภายในประเทศหนึ่งๆ ความรุนแรงของความขัดแย้งนั้นมีระดับที่แตกต่างกันไปในแต่ละกรณี ซึ่งความแตกต่างทางเชื้อชาติและองค์ประกอบทางสังคมต่างๆ นั้นเมื่อเกิดเป็นความขัดแย้งทางสังคมขึ้นก็เป็นแรงผลักดันที่มีผลกระทบให้เกิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

3.2.3 ปัจจัยทางกฎหมายและการเมือง ปัจจัยทางการเมืองเป็นสาเหตุที่สำคัญมากที่กระทบให้เกิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศของประชากรจำนวนมากๆ เช่น ความแตกต่างในลัทธิและอุดมการณ์ทางการเมืองภายในประเทศ นโยบายทางการเมือง และความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ ต่างก็มีผลกระทบต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศทั้งสิ้น ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการย้ายถิ่นระหว่างประเทศในอดีตคือ ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศที่รุนแรงเป็นสงครามและการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธระหว่างชนสองกลุ่ม โดยบางครั้งความขัดแย้งทางการเมืองได้ผสมผสานกับความขัดแย้งทางสังคม เช่น ศาสนาและเชื้อชาติ เข้าไว้ด้วย จากสาเหตุของความขัดแย้งนั้นทำให้ประชากรส่วนหนึ่งต้องย้ายถิ่นออกไปพำนักอาศัยในประเทศอื่นๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการย้ายถิ่นตามปกติ หรือในรูปของการลี้ภัยสงครามหรือการลี้ภัยทางการเมือง เป็นต้น

3.3 สาเหตุของการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ

การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งนั้น อาจเป็นไปได้ทั้งเนื่องจากมีปัจจัยผลักดันจากประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายออกหรือมีปัจจัยดึงดูดจากประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายเข้า ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ด้าน มีดังนี้ (สุณี ฉัตราคม. 2523: 38-41)

3.3.1 ปัจจัยผลักดันจากประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายออก ซึ่งสาเหตุที่ผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากประเทศบ้านเกิด คือ

3.3.1.1 อัตราสูงของการว่างงาน (Unemployment) และการทำงานต่ำกว่าระดับ (Under-Employment) การว่างงานหรือการทำงานต่ำกว่าระดับในประเทศใดนั้นย่อมแสดงถึงว่าในประเทศนั้นๆ มีแรงงานเกินความเป็นไปได้ที่จะจ้างทำงานภายในประเทศเป็นจำนวนมาก เป็นผลมาจากการไม่สามารถหางานทำที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้แรงงานกลุ่มนี้ก็มีแนวโน้มอย่างมากที่จะเคลื่อนย้ายออกไปสู่ประเทศอื่น

3.3.1.2 ระดับค่าจ้างและเงินเดือนที่ต่ำเมื่อเทียบกับต่างประเทศ ในอาชีพที่แรงงานมีความคล่องตัวในการเคลื่อนย้ายสูงคือ มีโอกาสที่จะเข้าทำงานในอาชีพเดียวกันในต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ถ้าหากแรงงานกลุ่มนั้นได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนต่ำกว่าแรงงานอาชีพเดียวกันในต่างประเทศมาก ก็มีแนวโน้มที่แรงงานเหล่านี้จะเคลื่อนย้ายออกเพื่อแสวงหารายได้ที่สูงกว่า

3.3.1.3 การขาดสิ่งจูงใจสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพ แรงงานที่มีความรู้ความชำนาญสูง หรือแรงงานฝีมือ แต่มองไม่เห็นโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพเท่าที่ควร ย่อมเกิดความรู้สึกอยากที่จะเคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศ ถ้าหากสามารถเคลื่อนย้ายได้เสรี ตัวอย่างของการขาดสิ่งจูงใจสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพ ได้แก่ การขาดแหล่งค้นคว้าวิจัยเพื่อให้มีความรู้ความทันสมัยอยู่เสมอ หรือระบบการพัฒนาคัดเลือกเข้าทำงานและเลื่อนตำแหน่ง บางครั้งอาจจะพิจารณาตามพรรคพวกหรือญาติพี่น้อง มิใช่ตามความสามารถ เป็นต้น

3.3.1.4 นโยบายกำลังคนที่ไม่เหมาะสม ในต่างประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาอาจไม่มีแผนพัฒนากำลังคน หรือมีการวางแผนที่ไม่เหมาะสม ทำให้กำลังคนบางประเภทมีมากเกินไปไม่สมดุลกับกำลังคนบางประเภทที่มีน้อยเกินไปไม่เพียงพอ กับความต้องการ ซึ่งการที่นโยบายกำลังคนไม่เหมาะสมเช่นนี้ ทำให้มีกำลังคนส่วนหนึ่งที่ไม่ตรงกับความต้องการในประเทศ ส่งผลให้ไม่มีงานที่เหมาะสมกับความสามารถให้ทำ ในขณะที่บางประเทศอาจต้องการกำลังคนประเภทนี้อยู่ ทำให้กำลังคนดังกล่าวมีโอกาสที่จะเคลื่อนย้ายออกไปนอกประเทศ

3.3.1.5 ปัจจัยทางสังคมและการเมือง ในประเทศต่างๆ นั้น แรงงานอาจมีความต้องการจะอพยพเคลื่อนย้ายออกไปนอกประเทศ เนื่องจากความไม่พอใจสภาพสังคมและการเมืองในประเทศ

3.3.2 ปัจจัยดึงดูดในประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายเข้า ซึ่งสาเหตุที่ดึงดูดให้แรงงานเคลื่อนย้ายจากประเทศบ้านเกิดเข้าสู่ประเทศใดประเทศหนึ่ง คือ

3.3.2.1 ระดับค่าจ้าง และเงินเดือนที่สูงกว่าในประเทศบ้านเกิดของแรงงานมาก สิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจที่สำคัญของแรงงานคือ ระดับค่าจ้างและเงินเดือน ถ้าแรงงานในอาชีพต่างๆ พบว่าแรงงานประเภทเดียวกันในต่างประเทศนั้นมีระดับค่าจ้างหรือเงินเดือนสูงกว่ามากก็จะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้แรงงานเหล่านี้ต้องการอพยพเคลื่อนย้ายออกไปทำงานในถิ่นฐานใหม่ เมื่อมีโอกาสเพื่อแสวงหารายได้ที่สูงขึ้น

3.3.2.2 การขาดแคลนกำลังคนในบางสาขา ในหลายประเทศ แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วระดับสูง โอกาสที่จะขาดแคลนกำลังคนบางประเภทนั้นมีอยู่เสมอ ถ้าหากมีการเผยแพร่ข่าวความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน ทำให้แรงงานในต่างประเทศได้ทราบถึงประเภทแรงงานที่ขาดแคลนเหล่านี้เป็นอย่างดี แรงงานในต่างประเทศในประเภทเดียวกับที่ต้องการเมื่อมองเห็นโอกาสในการทำงานก็อาจถูกดึงดูดใจให้เคลื่อนย้ายเข้ามาได้ ถ้าระดับค่าจ้างและเงินเดือนสูงพอ

3.3.2.3 โอกาสสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพ ประเทศที่พัฒนาแล้วย่อมมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าวิจัยอย่างพร้อมมูล และยังเป็นแหล่งกำเนิดของวิทยาการแผนใหม่ออกมาตลอดเวลา นอกจากนั้นการใช้วิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพโดยให้ความสำคัญต่อความสามารถของแรงงานเป็นหลักในการตัดสินใจ สภาพการดังกล่าวจึงเป็นสิ่งดึงดูดให้แรงงานฝีมือจากประเทศที่กำลังพัฒนา และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านวิชาการนั้นหาทางอพยพมาเพื่อโอกาสแห่งความก้าวหน้าในอาชีพ

3.3.2.4 การให้การศึกษาต่างประเทศมีโอกาสเข้ามารับการศึกษาอบรมได้ ประเทศที่มีการพัฒนาการศึกษาในระดับสูง และเปิดโอกาสให้ชาวต่างประเทศเข้ามารับการศึกษาย่อมทำให้เกิดสิ่งดึงดูดให้มีกำลังคนต่างประเทศเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำงานขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบแผนและเนื้อหาของการศึกษาอบรมเหมาะสมกับสภาพของประเทศที่ให้การศึกษานั้นมากกว่าสภาพในประเทศบ้านเกิดของผู้มารับการศึกษา ทำให้เกิดความพอใจและคุ้นเคยจึงไม่ปรารถนาจะกลับไปสู่ประเทศบ้านเกิดซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ไม่สะดวกสบายเท่า

3.3.2.5 ปัจจัยทางสังคมและการเมือง สิ่งดึงดูดทางสังคมและการเมืองให้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศนั้นอาจได้แก่ การไม่มีการกีดกันด้านเชื้อชาติ

ศาสนา ผิว ฯลฯ การยินดีต้อนรับผู้เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานเป็นอย่างดี ความผูกพันกันทางการเมืองระหว่างประเทศ และการมีเสรีภาพในระดับสูง เป็นต้น

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น

ในที่นี้จะเป็นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีหรือแบบจำลองเกี่ยวกับการย้ายถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในทุนมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ทฤษฎีของชูลท์ (Schultz)

Schultz (1961) เป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่ได้พิจารณาถึงการย้ายถิ่นในแง่ของการลงทุนในทุนมนุษย์ ได้กล่าวว่า การย้ายถิ่นเป็นการแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าเดิม เพื่อจะหารายได้ หาประสบการณ์ และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยได้มองการอพยพเป็นการตัดสินใจอย่างสมัครใจที่จะไปอยู่ที่ใหม่เพื่อเพิ่มรายได้ พัฒนาความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของตน ในขณะเดียวกันในการอพยพนั้น ผู้ย้ายก็ต้องมีต้นทุน เช่น ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการหางาน ตลอดจนค่าเสียโอกาสหรือค่าเสียเวลาในการเดินทางและหางานด้วย ซึ่งผู้ตัดสินใจย้ายถิ่นได้เปรียบเทียบ ผลประโยชน์ (Benefits) ที่จะได้จากการย้ายถิ่นกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วเห็นว่า ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้สูงกว่ารายจ่ายหรือต้นทุน (Costs) ผู้ย้ายถิ่นก็จะตัดสินใจย้ายถิ่น ดังนั้น การย้ายถิ่นจึงเป็นการตัดสินใจลงทุนในทรัพยากรมนุษย์หรือทุนมนุษย์ (Investment in Human Capital) อย่างหนึ่ง (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540: 252)

4.2 ทฤษฎีของสจัสเตด (Sjaastad)

Sjaastad (1962) เป็นผู้นำความคิดของชูลท์นี้ไปหาด้านทุนและผลตอบแทนในการอพยพ โดยมองว่า การอพยพเป็นการเปลี่ยนพื้นที่อาศัยเพื่อจะเพิ่มความชำนาญ ความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง โดยความชำนาญ ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นนี้ คือ ทุนมนุษย์ที่เพิ่มขึ้นในตัวมนุษย์ ทำให้เขาสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยทุนมนุษย์ที่ได้เพิ่มขึ้นมามีได้มาเรื่อยๆ แต่จะต้องมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าตัวเงิน เช่น ผู้อพยพจะต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการเดินทางและขนย้าย (Transportation Expenses) ต้องยอมสละรายได้ที่ควรจะได้จากงานเดิมหรือพื้นที่เดิม (Foregone Income During the Move) ต้นทุนทางจิตใจที่ต้องพลัดพรากจากครอบครัว และเพื่อนๆ ตลอดจนการสูญเสียผลประโยชน์อื่นๆ ที่ควรจะได้แต่ไม่ได้เพราะการอพยพนี้ ส่วนค่าอาหาร เสื้อผ้า ไม้ฉัตรรวมเพราะถ้าไม่อพยพก็ต้องใส่

เสื้อผ้าและทานอาหารเหมือนกัน แต่ถ้าหากคิดอย่างละเอียดก็อาจจะรวมได้เฉพาะในส่วนที่แพงกว่าเดิม

ในการจะตัดสินใจย้ายถิ่นหรือไม่ ผู้จะตัดสินใจจะต้องเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการย้ายถิ่น กับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ที่คาดว่าจะต้องจ่ายว่าด้านใดสูงกว่ากัน เพราะว่าถ้าผลประโยชน์สูงกว่าต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย เขาก็จะตัดสินใจอพยพ ถ้าต่ำกว่าก็ไม่อพยพ และถ้าเท่ากันเขาจะอพยพหรือไม่อพยพก็ได้ (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540: 267)

4.3 แบบจำลองการย้ายถิ่นของ Todaro

Todaro (1969) ได้เสนอทฤษฎีในการย้ายถิ่นในแง่ของการอพยพแรงงานจากภาคชนบทสู่เมือง โดยมีแนวคิดว่าการตัดสินใจย้ายถิ่นมาจากความแตกต่างของระดับรายได้ของทั้งสองภาค และการตัดสินใจของแรงงานที่จะย้ายถิ่นหรือไม่นั้นจะทำการพิจารณาจากผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับการย้ายถิ่นเช่นเดียวกับแนวคิดของ Sjaastad (1962) ซึ่งกระบวนการย้ายถิ่นจากเขตเมืองไปสู่เขตชนบทนั้นเกิดจากความแตกต่างของรายได้ที่คาดหวัง (expected income) มากกว่าความแตกต่างของรายได้ที่ได้รับจริง (actual income) โดยผู้ย้ายถิ่นจะพิจารณาโอกาสที่จะหางานในตลาดแรงงาน โดยเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงสุด สำหรับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับสามารถวัดได้จากความแตกต่างของรายได้ที่แท้จริงระหว่างเขตชนบท และเขตเมือง และความน่าจะเป็นของผู้ย้ายถิ่นใหม่ที่จะได้งานทำในเขตเมือง (แรงงานคาดว่าจะได้รายได้ที่คาดการณ์ (Expected Income) ซึ่งก็คือ รายได้ที่จะได้จากการทำงาน คูณด้วย โอกาสที่จะหางานทำได้ สูงกว่ารายได้ที่ได้รับในชนบท โดยเฉพาะเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้ว) (บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540: 264 และอภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์. 2538: 469)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ถือว่าเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ในการย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศ โดยทุนมนุษย์จะมีค่าเพิ่มขึ้นในส่วน of ความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพื่อมีความหวังว่าจะได้รับรายได้ที่สูงขึ้นในอนาคต และยังทำให้ได้เห็นว่าแรงงานเป็นทรัพยากรที่มีมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ เพราะว่าแรงงานสามารถนำเงินตราเข้ามาในประเทศ ส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์ ต้นทุนผลตอบแทน และการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ ดังนี้

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์

อัครวัต เจียมไชยศรี (2543) ศึกษาเรื่อง แรงงานคืนถิ่น : กรณีศึกษาแรงงานที่เคลื่อนย้ายจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกลับสู่จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แรงงานคืนถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 15-29 ปี ก่อนกลับถิ่นฐานส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพเป็นช่าง หรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต โดยกิจการที่ทำจัดอยู่ในหมวดอุตสาหกรรม หัตถกรรม เหตุผลในการเลิกทำงานในกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑลคือ ค่าจ้างต่ำ แรงงานคืนถิ่นที่มีงานทำส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ภายหลังกลับคืนถิ่นฐานแรงงานส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำงานลดลง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า แรงงานคืนถิ่นมีความสุขในการทำงาน การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ความสะดวกสบายในเรื่องที่พักอาศัย การเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมในชุมชน และจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกำลังแรงงานในถิ่นฐาน พบว่า เพศ จำนวนที่ดินของครัวเรือน ประสบการณ์ทำงาน และอัตราค่าจ้างในภาคเกษตรกรรมส่งผลกระทบในทางบวก ในส่วนของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะย้ายถิ่นในอนาคต พบว่า แรงงานคืนถิ่นเพศชายมีโอกาสที่จะย้ายถิ่นมากกว่าแรงงานคืนถิ่นเพศหญิง และแรงงานคืนถิ่นที่ว่างงานมีโอกาสที่จะย้ายถิ่นเพิ่มขึ้น ในขณะที่การอาศัยอยู่ในชั้นอำเภอก็มีความเจริญมากกว่า และความพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ในถิ่นฐานเป็นปัจจัยที่ทำให้แรงงานคืนถิ่นมีความปรารถนาที่จะย้ายถิ่นน้อยลง

Hunt and Kau (1985) ศึกษาเรื่อง Migration and Wage Growth: A Human Capital Approach พบว่า Hunt and Kau ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่น โดยใช้การย้ายถิ่นเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ ซึ่งงานศึกษานี้ใช้ข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกาปี 1968 ตัวแปรตามกำหนดให้ผู้ย้ายถิ่น คือ ผู้ที่ย้ายถิ่นภายใน 2 ปี และตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยทางประชากรศาสตร์ คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส และปัจจัยด้านลักษณะของพื้นที่ คือ อัตราการว่างงาน และจำนวนแรงงานในพื้นที่ต้นทาง จากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านอายุมีผลในทางลบต่อการย้ายถิ่น ส่วนปัจจัยทางด้านสถานภาพสมรสซึ่งมีเครื่องหมายเป็นบวกไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอัตราการว่างงานในพื้นที่ต้นทาง และจำนวนแรงงานในพื้นที่ต้นทางมีเครื่องหมายเป็นลบ แต่อัตราการว่างงานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Levy and Wadycki (1974: 377-388 อ้างอิงจาก นกมล ศุภสวัสดิ์กุล. 2548) ศึกษาเรื่อง What is the Opportunity Cost of Moving? Reconsideration of the Effects of Distance on Migration พบว่า Levy and Wadycki ได้ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่ออัตราการย้ายถิ่นโดยใช้แนวคิดในด้านการลงทุนในทุนมนุษย์เป็นพื้นฐานในการศึกษา โดยผู้ย้ายถิ่นจะเลือกทางเลือกที่จะได้รับมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิสูงสุด ดังนั้นการตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นจะพิจารณาจากปัจจัยที่ทำให้เห็นถึงต้นทุน และผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้น ซึ่งงานศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลปี 1961 ของ

แรงงานเพศชาย อายุ 15-54 ปี ในประเทศเวเนซุเอลา โดยตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองประกอบด้วย ลักษณะต่างๆ ของพื้นที่ปลายทาง ได้แก่ จำนวนประชากร อัตราการว่างงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะห่างระหว่างพื้นที่ต้นทางและปลายทาง ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโดยวิธี OLS แสดงให้เห็นว่า ทุกปัจจัยล้วนมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีเครื่องหมายตรงตามสมมติฐาน คือ อัตราการย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นเมื่อค่าจ้างเฉลี่ยของเมืองปลายทาง หรือจำนวนประชากรในเมืองปลายทางเพิ่มขึ้น และลดลงเมื่ออัตราการว่างงานของเมืองปลายทาง หรือระยะห่างระหว่างเมืองต้นทางและเมืองปลายทางเพิ่มขึ้น

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนผลตอบแทน

ไตรวุฒินพรัตน์ (2542) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยไปไต้หวัน ต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงาน พบว่า ไต้หวันเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญที่สุดของไทย ตลอดระยะเวลา 7 ปี (ปี 2536 – 2542) ที่ผ่านมา โดยในปี 2541 มีแรงงานไทยทำงานอยู่ในประเทศนี้ประมาณ 138,567 คน สร้างรายได้ให้กับประเทศเฉลี่ยปีละกว่า 18,360 ล้านบาท ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในประเทศไต้หวันมี 3 ปัจจัย คือ รายได้ของแรงงานไทยที่ส่งกลับจากไต้หวันในปีก่อน อัตราการว่างงานของไทย และผลต่างของรายได้ประชาชาติต่อหัวของไต้หวันกับไทย สำหรับผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงาน พบว่า แรงงานไทยที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินนอกระบบ จะมีระยะเวลาคຸ້ມทุนยาวนานที่สุดเฉลี่ย 18.24 เดือน โดยแรงงานกลุ่มนี้มีรายได้สุทธิ (หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าเสียโอกาส) เฉลี่ยคนละ 150,928.07 บาท แรงงานที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในระบบ (ธนาคารพาณิชย์) มีระยะเวลาคຸ້ມทุนเฉลี่ย 12.29 เดือน โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 245,997.48 บาท สำหรับแรงงานที่ใช้เงินส่วนตัวหรือมีบุคคลอื่นสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน มีระยะเวลาคຸ້ມทุนสั้นที่สุดเพียง 12.05 เดือน เนื่องจากไม่มีการระดมเบี้ยจ่าย และเป็นกลุ่มที่มีรายได้สุทธิสูงสุด คือ เฉลี่ยคนละ 249,872.90 บาท โดยแรงงานที่เดินทางไปทำงานจะไปทำงานในตำแหน่งช่างซึ่งมีระยะคຸ້ມทุนสั้นที่สุดและมีรายได้สุทธิสูงสุด ส่วนงานในตำแหน่งกรรมกรมีระยะคຸ້ມทุนยาวนานที่สุดและมีรายได้สุทธิต่ำที่สุด

สุภางค์ จันทวานิช (2544) ศึกษาเรื่อง ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90 พบว่า แรงงานไทยยังคงเดินทางไปทำงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างต่อเนื่อง ในจำนวนที่ไม่น้อยกว่าเดิม ในกระแสการเคลื่อนย้ายที่จะเกิดในอนาคต ซึ่งมีแนวโน้มว่าแรงงานหญิงจะเคลื่อนย้ายมากขึ้น เพราะมีความต้องการในภาคบริการ ส่วนแรงงานชายโดยเฉพาะใน

ตลาดแรงงานก่อสร้างจะมีความต้องการน้อยลงหลัง 3 ปี จากนั้นไประบบการจัดหางานที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นระบบที่ควบคุมโดยตลาดอย่างสิ้นเชิง และรัฐมีบทบาทน้อยในการควบคุมบริษัทจัดหางานให้จัดบริการที่ดีซื้อสตัยในราคายุติธรรม เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่สมยอมกับบริษัทจัดหางาน และมีการแทรกแซงจากนักการเมือง ธุรกิจจัดหางานได้ทำให้ความเสียหายให้แรงงานไทยอย่างมหาศาล เพราะค่าบริการที่เรียกเก็บสูงเกินความเป็นจริง ค่าจ้างที่แรงงานได้รับจากต่างประเทศก็เพียงเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมมาจากนายหน้าปล่อยเงินกู้ไปจ่ายให้กับบริษัทจัดหางานเท่านั้น ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทยจึงเป็นบริษัทจัดหางาน และนายทุนเงินกู้บริการจัดงานของกรมการจัดหางาน เป็นบริการที่ดีมาก แต่มีอยู่จำนวนน้อย ไม่รู้เข้าไปในชุมชนและตัวแรงงาน ทำให้คนงานไม่รู้หรือไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอ บริการของบริษัทจัดหางานจึงเป็นที่นิยมมากกว่าทั้งที่ค่าบริการสูงมาก นอกจากการจัดหางานโดยบริษัทจัดหางานแล้ว ยังมีเครือข่ายบุคคลที่มีบทบาทในการจัดหางานด้วย โดยเครือข่ายดังกล่าวมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและที่ผิดกฎหมาย เครือข่ายที่ช่วยเหลือเอื้อประโยชน์ให้แรงงานโดยไม่คิดค่าบริการ ได้แก่ ญาติ เพื่อน ที่ช่วยเหลือแรงงานด้านข้อมูล อำนวยความสะดวกและหางานให้แรงงานในประเทศปลายทาง รวมทั้งช่วยเหลือด้านที่พักและอาหาร เป็นต้น และผลกระทบของการไปทำงานต่างประเทศต่อประเทศไทยมีทั้งผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ ซึ่งผลกระทบทางบวกในแง่เศรษฐกิจสามารถแก้ไขปัญหาการว่างงานในประเทศไทยได้จากการที่คนไทยสามารถไปหางานทำต่างประเทศ และได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ผลกระทบทางลบในแง่เศรษฐกิจ คือ ต้นทุนการได้งานในต่างประเทศสูงมาก คนงานต้องใช้เวลาประมาณ 12 เดือน บางครั้งถูกหลอก ในส่วนต้นทุนและผลได้จากการย้ายถิ่นนั้นพบว่า ผลการคำนวณมีแรงงานไทยในญี่ปุ่นและมาเลเซียเท่านั้นที่ได้รับผลได้สุทธิเป็นบวก ในขณะที่แรงงานไทยที่ทำงานในประเทศไต้หวัน และสิงคโปร์ มีผลได้เป็นลบ ผลกระทบทางสังคมในแง่ลบ คือ การห่างจากครอบครัวจากบ้านไปนานๆ การเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพเสื่อมโทรม การไปทำงานผิดกฎหมายไม่สามารถปรับชีวิตการทำงาน และชีวิตทางสังคมในต่างแดน

อมรรวรรณ ชัยโชคสมพร (2545) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศของแรงงานจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า แรงงานในจังหวัดสุพรรณบุรีที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศจะไปทำงานเป็นแรงงานไร้ฝีมือหรือกึ่งฝีมือ ส่วนมากจะเดินทางไปทำงานในประเทศแถบภูมิภาคเอเชียมากที่สุด และสาเหตุที่ตัดสินใจเดินทางไปทำงานนั้น เพราะต้องการรายได้ที่มากกว่าเดิม ว่างงาน และการศึกษาน้อย ซึ่งแรงงานที่เดินทางไปทำงานสามารถหารายได้ส่งกลับมาจนเจือครอบครัวได้ดี แต่ก็ยังมีปัญหาการถูกหลอกหลวงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้า และบริษัทจัดหางาน และจากการศึกษาต้นทุนและผลได้ของแรงงานในจังหวัด

สุพรรณบุรีที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ พบว่า ผลได้เฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 160,669.50 บาท สูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 70,230.73 บาท โดยผลได้เฉลี่ยสูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยถึงร้อยละ 128.77 ซึ่งมากกว่าต้นทุนเฉลี่ยกว่า 1 เท่าตัว แสดงว่าการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานในจังหวัดสุพรรณบุรีสามารถหาผลตอบแทนหรือผลได้อย่างคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่จ่ายไป

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ

กิตติมา ศุภะเนน (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และประเทศไต้หวันของแรงงานไทย ตามสัญญาจ้างระยะสั้น พบว่า สภาพปัญหาในการเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และประเทศไต้หวันของแรงงานไทย ตามสัญญาจ้างระยะสั้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และประเทศไต้หวันของแรงงานไทยส่วนใหญ่มาจากปัจจัยตั้ง และเมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังสำหรับการเดินทางในอนาคต พบว่า แรงงานไทยทั้งหมดมีความคาดหวังมากที่สุดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐ เอกชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านอาคารสถานที่/อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานและด้านประเภทการบริการ ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของผลตอบแทนและค่าใช้จ่ายของการเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และประเทศไต้หวันของแรงงานไทย พบว่า ประเทศที่แรงงานไทยเดินทางไปทำงานมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนและค่าใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุสุมา อภินิชฐวงศ์ (2545) ศึกษาเรื่อง ความคุ้มค่าของการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีไต้หวัน พบว่า การจัดหางานโดยรัฐยังคงมีความจำเป็น และยังจะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดส่งให้มีความพร้อมในการแข่งขันกับภาคเอกชน เนื่องจากเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐ ยังคงมีความคุ้มค่า สามารถลดค่าใช้จ่ายของแรงงานได้ถึงประมาณ 4 เท่าตัวเมื่อเทียบกับภาคเอกชน 2) การจัดส่งโดยรัฐสามารถใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแทรกแซงการดำเนินการของเอกชนในกรณีที่มีปัญหาการเก็บค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งปัญหาการหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ 3) การจัดส่งโดยรัฐเป็นทางเลือกสำหรับคนหางานที่ต้องการไปทำงานต่างประเทศ แต่ไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอที่จะให้บริการของภาคเอกชน

นงลักษณ์ ดังคะบุรี (2541) ศึกษาเรื่องสาเหตุการไปทำงานในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานไทยที่ไปได้หัวน พบว่า แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานได้หัวนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-30 ปี และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมปีที่ 6 ซึ่งสมรสและมีบุตรแล้ว ภูมิลำเนาเดิมอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาชีพเดิมเป็นเกษตรกร และส่วนใหญ่มีหนี้สินก่อนเดินทางไปทำงานได้หัวน โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้แรงงานเดินทางไปทำงานได้หัวน คือ ต้องการรายได้มากกว่าเดิม อยากได้ประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ การศึกษาน้อย ต้องการฝึกทักษะฝีมือ มีคนแนะนำให้ไป บางรายมีหนี้สินมาก และเพื่อนบ้านหรือคนในครอบครัวชักชวน ส่วนสภาพภูมิหลังของแรงงานที่เดินทางไปทำงานได้หัวน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และประสบการณ์การไปทำงานต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการไปทำงานได้หัวนของแรงงานไทย รวมทั้งทัศนคติ/ความเชื่อและสภาพแวดล้อมของแรงงานอันเป็นสาเหตุการไปทำงานได้หัวน

สุภิญญา แก่นจ้าย (2546) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีได้หัวน พบว่า แรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการไปทำงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ไม่เคยถูกหลอกลวงเพราะได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะของบริษัทจัดหางานและตำแหน่งงานกับหน่วยงานของกรมการจัดหางานก่อนตัดสินใจไปทำงาน และส่วนใหญ่มาใช้บริการของบริษัทจัดหางานเพราะสะดวกและรวดเร็วกว่าบริการจัดหางานของรัฐ ส่วนทัศนคติของแรงงานไทยต่อการไปทำงานต่างประเทศ พบว่า แรงงานมีทัศนคติต่อการไปทำงานต่างประเทศอยู่ในระดับดีปานกลาง ข้อที่มีทัศนคติดีที่สุด คือ ไปทำงานได้หัวนจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนข้อที่มีทัศนคติที่น้อยที่สุด คือ ไปทำงานได้หัวนจะถูกกลโกงได้ง่ายเพราะกฎหมายเข้มงวดกว่าเมืองไทย ซึ่งสาเหตุการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ พบว่าแรงงานต้องการหาเงินมาใช้หนี้ รองลงมาอยากมีเงินทองซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวกในครอบครัว และรายได้เดิมไม่พอใช้จ่าย เป็นต้น จากสาเหตุดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้วยเหตุจำเป็นทางเศรษฐกิจ และด้วยเหตุที่ไม่จำเป็นทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ก่อนเดินทาง จำนวนภาระหนี้สิน และระดับทัศนคติ

อรรถิพย์ ราชภรณ์นิม; และ ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ (2551) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานโลก พบว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลประกอบด้วย แรงงานและนายจ้างต่างประเทศ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวแรงงานนั้นเป็นปัญหาเรื่องแรงงานบางส่วนยังถูก

หลอกลวงให้ไปทำงานในต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำและมีข้อจำกัดด้านภาษาต่างประเทศ อีกทั้งยังมีพฤติกรรมในเรื่องการดื่มสุรา ยาเสพติด และการเล่นการพนัน และการไม่ให้ความสำคัญกับข่าวสารข้อมูลและการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเดินทางไปทำงานต่างประเทศทำให้แรงงานไทยขาดความรู้เกี่ยวกับขนบประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายของประเทศปลายทาง ส่วนปัญหาของนายจ้างชาวต่างประเทศที่พบคือการเอาเปรียบแรงงานไทย ด้านค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา สวัสดิการต่างๆ การเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้างใหม่ การลดสวัสดิการและค่าจ้างหรือจ่ายค่าจ้างเป็นรายวัน เพื่อไม่จ่ายค่าจ้างในวันหยุด นอกจากนี้นายจ้างจะไม่ให้ความสำคัญในเรื่องสวัสดิภาพแรงงาน สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งแรงงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนกระทรวงแรงงาน คือ ระบบงานและขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดส่งแรงงานยุ่งยากซับซ้อนทำให้แรงงานต้องใช้เวลาในการติดต่อมาก จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเพราะการที่จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศได้จะต้องผ่านการตรวจสอบและความเห็นชอบจากกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย ทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้า นอกจากนี้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจัดหางานพบว่าบริษัทบางแห่งมีการหลอกลวงคนงานโดยมีการเรียกเก็บเงินล่วงหน้าจากคนงานก่อนเดินทางไปทำงาน

แนวโน้มของการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศตามช่องทางต่างๆ พบว่าการเดินทางด้วยตนเอง การเดินทางโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง การเดินทางโดยนายจ้างส่งลูกจ้างไปทำงานต่างประเทศและการเดินทางโดยนายจ้างพาลูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนการเดินทางโดยผ่านบริษัทจัดหางานมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเดินทางด้วยตนเองหากเป็นงานก่อสร้างจะผ่านการชักชวนจากแรงงานที่ทำอยู่ในต่างประเทศมาชักชวนให้แรงงานไปทำงานกับนายจ้างต่างประเทศ แต่ถ้าเป็นแรงงานฝีมือจะเป็นแรงงานที่มีความสามารถเฉพาะบุคคล ส่วนช่องทางการเดินทางผ่านบริษัทจัดหางานที่มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเดิมประเทศได้หันเป็นประเทศปลายทางที่รับแรงงานไทยไปทำงานเป็นจำนวนมาก แต่ในระยะหลังแรงงานไทยไม่นิยมไปทำงานเองเนื่องจากรายได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายไม่แตกต่างกับประเทศไทยมาก นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกับแรงงานชาติอื่น เช่น จีนและเวียดนาม ทำให้นายจ้างหันไปใช้แรงงานชาติอื่นแทน นอกจากนี้ยังศึกษาตลาดแรงงานในต่างประเทศ และโอกาสของแรงงานไทยในต่างประเทศโดยจำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง กลุ่มประเทศแอฟริกา กลุ่มประเทศเอเชีย กลุ่มประเทศยุโรป กลุ่มประเทศอเมริกาเหนือ กลุ่มประเทศ

อเมริกาใต้ และกลุ่มประเทศออสเตรเลียและโอเชียเนีย อีกทั้งศึกษาการประเมินกฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่ง และให้การคุ้มครองแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ พบว่ากฎหมายบางมาตรามีการเปิดช่องให้มีการเรียกเก็บเงินค่าบริการมากกว่าความเป็นจริง ทำให้เป็นช่องทางที่บริษัทสามารถใช้เป็นข้อหลอกลวงได้ และกฎระเบียบบางข้อมีความเข้มงวดและมีการระบุความผิดและบทลงโทษไว้สูง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อบริษัทจัดหางาน

Kang (1996 : 2) ศึกษาเรื่อง Thai Migrant workers in South Korea ได้ศึกษาแรงงานไทยที่ทำงานในเกาหลีใต้มีประมาณ 2,500 คน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผู้ฝึกงานที่หน่วยจัดหาผู้ฝึกงานของเกาหลีเป็นผู้เลือกเข้ามาโดยนายหน้าชาวเกาหลีและนายหน้าชาวไทย จากการสำรวจแรงงาน 174 คน แรงงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 26 – 52 ปี ทำงานในโรงงานสิ่งทอมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมี ติดตั้งชิ้นส่วนเครื่องจักร ทำเครื่องดนตรี และเครื่องไฟฟ้า ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่มุ่งทำงานเพื่อเก็บเงินกลับไปลงทุนทำธุรกิจส่วนตัว โดยมีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาต่ำกว่าแรงงานต่างชาติจากประเทศอื่นๆ แรงงานส่วนใหญ่อยากกลับประเทศเพราะเห็นว่างานหนัก สุขภาพไม่ดี ไม่ได้รับค่าแรงหรือค่าแรงต่ำ นอกจากนั้นยังมีสถานภาพผิดกฎหมายต้องหลบหนีตำรวจ จึงทำให้แรงงานเหล่านี้ตัดสินใจแอบทำงานต่อโดยผิดกฎหมาย ในที่นี้แรงงานเห็นว่าเรื่องภาษาเป็นอุปสรรคสำคัญ รองลงมา คือ การปรับตัวและการใช้ชีวิตในสังคมเกาหลี

Pongsapich (1991) ศึกษาเรื่อง Migrant Workers to the Arab World : Thailand ได้เสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในตะวันออกกลาง พบว่า แรงงานที่ไปทำงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ขนาดครอบครัวเฉลี่ย 5.1 คน อายุของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่แรงงานในกลุ่มนี้จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่ง 73% ของแรงงานจะมาจากแรงงานในภาคการเกษตร และ 69% แรงงานที่เดินทางกลับจากการทำงานต่างประเทศก็จะกลับมาทำงานในภาคการเกษตร ซึ่งเหตุผลที่แรงงานตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ คือ ต้องการรายได้ที่สูงขึ้น ต้องการเก็บเงิน และต้องการชำระหนี้สิน โดยในปี 1977 แรงงานที่ไปทำงานในตะวันออกกลางมักจะมาจากภาคกลาง แต่ในปี 1981 แรงงานส่วนใหญ่จะมาจากภาคอีสาน โดยแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะไปทำงานโดยผ่านบริษัทจัดหางาน และเครือข่ายจัดหางานที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งบริษัทจัดหางานเหล่านี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่แรงงาน และค่าใช้จ่ายที่แรงงานจะต้องเสียในการเดินทางไปทำงานในเอเชียตะวันตกรวมทั้งสิ้นประมาณ 30,000-40,000 บาท และ 10,000-20,000 บาท สำหรับแรงงานที่เดินทางไปทำงานในประเทศอื่นๆ ในเอเชีย

Shah NM and Smith PC (1984) ศึกษาเรื่อง Migrant women at work in Asia ได้เสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับแรงงานหญิงที่ทำงานในภูมิภาคเอเชีย พบว่า ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการวิจัยลง

ในขอบเขตของแรงงานหญิงใน 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐเกาหลี ไทย และ ปากีสถาน โดยสามารถสรุปได้ถึงความแตกต่างของจำนวนตัวเลขของแรงงานหญิงใน 5 ประเทศ ซึ่งข้อมูลได้มาจากวิธีการสำรวจข้อมูลของแรงงานผู้อพยพกับแรงงานในท้องถิ่นนั้นมาทำการเปรียบเทียบกันโดยการวิเคราะห์สถานภาพของแรงงานทั้งสองกลุ่ม โดยแรงงานหญิงที่อพยพนั้น ถูกแยกออกเป็นผู้อพยพระยะยาว ผู้อพยพระยะสั้น อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา และการ เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือไม่ ซึ่งสัดส่วนของการจ้างงานก็เป็นส่วนหนึ่งของการนำมาเปรียบเทียบ จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าสัดส่วนทั้งหมดของแรงงานหญิงสามารถเรียงลำดับจากน้อย ไปหามากได้ดังนี้คือ ประเทศปากีสถานมีแรงงานหญิงน้อยที่สุดเพียง 4% และประเทศไทยมี แรงงานหญิงจำนวนมากที่สุดคือ 40% สำหรับสัดส่วนของการแต่งงานหรือการมีครอบครัวของ แรงงานหญิงนั้นมีสัดส่วนตรงกันข้ามกับแรงงานหญิงที่มีได้แต่งงาน ซึ่งประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศมาเลเซีย และประเทศปากีสถานนั้นมีจำนวนแรงงานหญิงที่มีครอบครัวมาก ในทางตรงกันข้ามประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซียมีจำนวนแรงงานหญิงที่แต่งงานแล้วจำนวนน้อย

สำหรับแรงงานหญิงที่เป็นโสดหรือเพิ่งแต่งงานส่วนใหญ่จะทำงานในเขตชนบทในทุก ประเทศ และแรงงานหญิงที่แต่งงานแล้วนั้นจะอพยพไปทำงานที่ต่างๆ เป็นจำนวนน้อยกว่า แรงงานหญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน สำหรับแรงงานหญิงที่รับผิดชอบครอบครัวจะมีจำนวนมากในการสำรวจ ซึ่งครึ่งหนึ่งของแรงงานหญิงในประเทศอินโดนีเซีย และเศษหนึ่งส่วนสามของประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทยนั้นทำงานเป็นแรงงานที่เกี่ยวกับการบริการ และมีแรงงานหญิงจำนวนมากที่ได้เลิกทำงานที่เกี่ยวกับการบริการและมาทำงานด้านช่างฝีมือหรือ พนักงานขาย สำหรับแรงงานหญิงที่ทำงานในชนบทนั้นส่วนใหญ่ก็จะทำงานที่มีค่าตอบแทนต่ำ และต้องทำงานเป็นระยะเวลานานโดยที่ไม่มีองค์กรหรือกฎหมายแรงงานรองรับ

Tsay (2002) ศึกษาเรื่อง Labour Migration and Regional Changes in East Asia: Outflows of Thai Workers to Taiwan ได้เสนอบทความเกี่ยวกับแรงงานย้ายถิ่นและการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชียตะวันออก: การเคลื่อนย้ายออกของแรงงานไทยในไต้หวัน พบว่า จากบทความของ Tsay (2002) ได้สรุปถึงความสำคัญของ ILM ว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ มากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 ประเทศญี่ปุ่น (สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์) และประเทศมาเลเซีย ประเทศไทยเริ่มที่จะมีจำนวนแรงงานที่มาจากประเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้นในช่วงเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการเพิ่มจำนวนแรงงานชาวต่างชาติเป็นผลมา จากการที่ปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ด้าน เศรษฐศาสตร์กล่าวคือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการบริหารธุรกิจที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระหว่าง ประเทศต่อประเทศโดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนแรงงานทั้งการส่งแรงงานและการนำแรงงานเข้ามา

ทำงานในประเทศ ในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1960-1995 เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมีการเพิ่มสูงขึ้นถึง 7% ต่อปี โดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 1985-1995 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในด้านแรงงานโดยแต่ก่อนประเทศไทยเป็นเพียงประเทศที่ส่งออกแรงงานไปยังประเทศอื่นๆ แต่ได้เปลี่ยนเป็นการดำเนินการทั้งส่งออกแรงงานและการนำเข้าแรงงานในเวลาเดียวกัน จากผลที่เกิดขึ้นจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่รวดเร็วขึ้นนั้นเป็นผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงาน จำนวนแรงงานที่มาทำงานในประเทศไทยมีมากกว่า 200,000 คน และในเวลาเดียวกันในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1997 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จำนวนแรงงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านก็มีจำนวนถึง 1,000,000 คน ในทางตรงกันข้ามแรงงานไทยก็เริ่มที่จะไปทำงานประเทศอื่นๆ มากขึ้นซึ่งก็อยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1970 โดยเฉพาะประเทศที่อยู่ในแถบตะวันออกกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการอพยพของแรงงานนั้นได้มุ่งตรงไปที่ตะวันออกของทวีปเอเชียมากกว่าประเทศญี่ปุ่นและประเทศในเครือ ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์เช่นนี้แล้วจึงทำให้ ILM และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจมีผลและมีความสำคัญที่น่าค้นหามากขึ้น ซึ่งงานของ Tsay เป็นการศึกษาระดับความสัมพันธ์ของประเทศไทยและประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งมีจุดเน้นอยู่ที่จำนวนแรงงานที่อพยพไปประเทศไต้หวันก่อนที่จะมีกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานในปี ค.ศ. 1990s. โดยที่ตลาดแรงงานที่แรงงานไทยไปทำงานอยู่ก็จะแสดงให้เห็นเช่นกัน จุดประสงค์หลักจะเน้นที่รายได้และความเป็นอยู่ของแรงงานไทยในประเทศไต้หวัน นอกจากนั้นยังเน้นไปที่ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งแรงงานออกไปนอกประเทศซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญเป็นอย่างมากที่เกิดขึ้นในช่วงที่เกิดภาวะเศรษฐกิจในปี 1997

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการที่แรงงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศนั้นถือว่าการลงทุนในทุนมนุษย์โดยแรงงานจะต้องได้รับมูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทนมากกว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของต้นทุน ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศนั้นมีทั้งต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ สำหรับผลตอบแทนก็เช่นเดียวกันมีทั้งผลตอบแทนทางตรง และผลตอบแทนทางอ้อม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานนั้นมีสาเหตุในการเดินทางไปทำงานไม่แตกต่างกัน โดยต้องการได้รับค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น ต้องการเก็บเงิน ต้องการชำระหนี้สิน และซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวกให้กับครอบครัว ประกอบกับการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางานนั้นให้ความคุ้มค่ามากกว่าการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยบริษัทจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง

เนื่องจากแรงงานไทยไม่ต้องเสียค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ให้กับบริษัทจัดหางาน อีกทั้งผลตอบแทนสุทธิที่แรงงานไทยได้รับจากการเดินทางไปทำงานนั้นก็มีความแตกต่างกัน อาจสืบเนื่องมาจากการมีต้นทุนในการเดินทางที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศที่แรงงานเดินทางไปทำงาน โดยแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะได้รับผลตอบแทนสุทธิตกกว่าต้นทุนสุทธิ ซึ่งจากงานวิจัยของไตรวุฒินันท์ (2542) ที่ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่ไปทำงานได้หวั่น พบว่า แรงงานไทยที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในระบบมีรายได้สุทธิเฉลี่ยคนละ 150,928.07 บาท ส่วนแรงงานที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในระบบมีรายได้สุทธิเฉลี่ยคนละ 245,997.48 บาท และแรงงานที่ใช้เงินส่วนตัวหรือมีบุคคลอื่นสนับสนุนค่าใช้จ่ายมีรายได้สุทธิสูงสุด เฉลี่ยคนละ 249,872.90 บาท และอมรรวรรณ ชัยโชคสมพร (2545) ที่พบว่า ผลได้เฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 160,669.50 บาท สูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 70,230.73 บาท จากผลสรุปข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานสามารถหาผลตอบแทนหรือผลได้อย่างคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่จ่ายไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีลักษณะอย่างไรบ้าง และเมื่อเดินทางไปทำงานแล้วแรงงานไทยได้รับผลตอบแทนกลับมาคุ้มค่ากับการลงทุนไปหรือไม่และแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดระหว่างแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีดังนี้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) จากสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ในปี พ.ศ. 2552

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ได้จากการสุ่มตัวอย่างแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะทำการคิดจากแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. 2550 มาเป็นฐานในการคิดกลุ่มตัวอย่าง โดยเมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันแล้วได้กลุ่มตัวอย่าง 8% ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 ส่วนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้กลุ่มตัวอย่าง

8% ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 เช่นกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จะได้จากการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเป็นแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ที่เข้ามารายงานตัวกับสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ โดยทางผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นชนิดเลือกตอบ และมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามความมุ่งหมายของการวิจัย สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวัดในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถาม ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานต่างประเทศตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ โดยเป็นแบบสอบถามที่คำถามมีหลายคำตอบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว (Multiple Choice Questions) ตามลักษณะของแรงงานแต่ละคน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าทำวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ระยะเวลารอคอยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ รายได้ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีไม่รวมสวัสดิการ ค่าล่วงเวลา และโบนัส รายได้ที่ได้จากค่าล่วงเวลา โบนัส และรายได้ทางอ้อมที่แรงงานไทยได้รับการยอมรับจากสังคม และความภาคภูมิใจจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยแบบสอบถามจะมี 2 ลักษณะ คือ เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบโดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal data) (ยูทท ไกยวรรณ. 2545 : 180) และเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval data) (ยูทท ไกยวรรณ. 2545 : 181) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังต่อไปนี้

ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนมากที่สุด
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนมาก
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนปานกลาง
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนน้อย
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหารระดับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินระดับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินของแรงงาน มีดังนี้ (ยูทท ไกยวรรณ. 2545 : 188)

$$\begin{aligned}
 1. \text{ พิสัย} &= \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด} \\
 &= 5 - 1 \\
 &= 4
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 2. \text{ ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย} / \text{จำนวนชั้น} \\
 &= 4 / 5 \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เฉลี่ยระดับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินของแรงงาน แสดงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง มีผลตอบแทนมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง มีผลตอบแทนมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง มีผลตอบแทนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง มีผลตอบแทนน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง มีผลตอบแทนน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์จากการคิดถึงของแรงงานไทยที่โทรหาครอบครัว คนรัก และเพื่อนๆ ค่าใช้จ่ายที่แรงงานไทยต้องเสียในการหาหมอจากการเป็นโรคซึมเศร้า ค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราของแรงงานที่เกิดจากความเหงาในการคิดถึงบ้าน และต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่าย ได้แก่ ความเหงาว่าเหว และการได้รับการดูแลเยียวยา โดยแบบสอบถามจะมี 2 ลักษณะ คือ เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal data) (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 180) และเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval data) (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 181) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังต่อไปนี้

ระดับที่ 5	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจมากที่สุด
ระดับที่ 4	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจมาก
ระดับที่ 3	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจปานกลาง
ระดับที่ 2	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจน้อย
ระดับที่ 1	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาระดับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินระดับต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่ายของแรงงาน มีดังนี้ (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 188)

$$\begin{aligned}
 1. \text{ พิสัย} &= \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด} \\
 &= 5 - 1 \\
 &= 4 \\
 2. \text{ ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย} / \text{จำนวนชั้น} \\
 &= 4 / 5 \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เฉลี่ยระดับต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่ายของแรงงาน แสดงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจน้อยที่สุด

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา สำนวน และภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อความที่มีความสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามที่เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแนะนำ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แต่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) (ยุทธ ไทยวรรณ. 2545 : 174) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงข้อคำถามที่ยังไม่ชัดเจน และนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้งเพื่ออนุมัติการนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

แหล่งข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory statistics) โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงาน

ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เคยทำการศึกษาเก็บรวบรวมเอาไว้แล้ว มาเป็นเอกสารอ้างอิงในการทำวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ประเภทตำรา บทความทางวิชาการ หรือวารสาร

1.2 ประเภทผลงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสารทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงแรงงาน ฯลฯ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับทุนมนุษย์ ต้นทุนและผลตอบแทน และการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย

1.3 ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งที่เป็นข้อมูลในประเทศและข้อมูลจากต่างประเทศ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งจะเป็นการเก็บข้อมูลกับแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ที่เข้ามารายงานตัวกับสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยข้อมูลที่สอบถามกับแรงงานจะครอบคลุมในเรื่องของรายได้สุทธิที่แรงงานได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการทำงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนการเดินทางไปทำงานและขณะที่ทำงานอยู่ที่เป็นต้นทุนของแรงงานเมื่อตัดสินใจเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เช่น ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระยะเวลารอคอยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้ยังได้ครอบคลุมในเรื่องของต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่ไม่ใช่ตัวเงิน อีกทั้งผู้วิจัยยังได้คำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิทั้งหมดที่แรงงานได้รับจากการทำงานในแต่ละเดือน และต้นทุนสุทธิทั้งหมดที่

ต้องจ่ายก่อนเดินทางไปทำงาน ขณะทำงาน และต้นทุนจิตใจตลอดสัญญาจ้างโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 10 ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีที่กู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ

4. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดการข้อมูล

1. ทดสอบแบบสอบถามที่ได้จัดทำไว้ แล้วดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม พร้อมตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการ (Cronbach's)
2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วออกเก็บข้อมูลจริง
3. นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดแล้วนำมาลงรหัสสำหรับประมวลผลข้อมูลด้านคอมพิวเตอร์
4. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็นรายประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีโดยแต่ละประเทศจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานต่างประเทศตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน โดยได้นำมาแจกแจงความถี่นำเสนอเป็นค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.2 ศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี มีการคำนวณค่าใช้จ่ายที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัท

จัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระยะเวลาการออกงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาหาต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์จากการคิดถึงของแรงงานไทยที่โทรหาครอบครัว คนรัก และเพื่อนๆ ค่าใช้จ่ายที่แรงงานไทยต้องเสียในการหาหมอจากการเป็นโรคซึมเศร้า ค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราของแรงงานที่เกิดจากความเหงาในการคิดถึงบ้าน และต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน ได้แก่ ความเหงาว่าเหว และการได้รับการดูแลเยียวยา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และมีใช้ตัวเงิน เพื่อนำมาหาต้นทุนจิตใจของแรงงานที่เกิดขึ้น โดยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

1.3 ศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ รายได้ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ไม่รวมสวัสดิการ ค่าล่วงเวลา และโบนัส รายได้ที่ได้จากค่าล่วงเวลา โบนัส และผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับการยอมรับจากสังคม และความภาคภูมิใจจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อนำมาหารายได้ที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยได้นำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงสำรวจ (Exploratory statistics)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้จากวิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้สูตรและค่าสถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติและเทคนิควิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติและเทคนิควิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 มูลค่าปัจจุบันของการย้ายถิ่น นำมาใช้ในการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

$$V_p = \sum_{n=1}^N \frac{E_2 - E_1}{(1+i)^n} - \sum_{n=1}^N \frac{C}{(1+i)^n} - Z$$

โดย V_p = มูลค่าปัจจุบันสุทธิของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

E_2 = รายได้ที่เป็นตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับจากงานใหม่ ซึ่งรวมถึงสวัสดิการต่างๆ ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่เกิดขึ้นในปี 1,2,3,...,n

E_1 = รายได้ที่ทำมาได้จากงานปัจจุบันในปี 1,2,3,...,n

N = ระยะเวลาที่คาดว่าจะทำงานใหม่จากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

i = อัตราดอกเบี้ย หรืออัตราส่วนลด

n = ปีที่คำนวณผลตอบแทนและต้นทุน

C = ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เช่น ค่าตัวเครื่องบิน ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงาน ระยะเวลารอคอยงานในการเดินทางไปทำงาน และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินเพื่อเดินทางไปทำงาน ที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายในปี 1,2,3,...,n

Z = ต้นทุนสุทธิทางด้านจิตใจในการย้ายถิ่น

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี รายได้ที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และต้นทุนทางด้านจิตใจที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน โดยใช้สูตร (ยูทอ ไกยวรรณ์. 2545 : 182) ดังนี้

1.2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

โดย

 $\bar{X}$

คือ

ค่าเฉลี่ย

 $\sum X$

คือ

ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

 N

คือ

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 หาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่}}{\text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

1.2.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

โดย

S.D.

แทน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 N

แทน

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

 $\sum x^2$

แทน

ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

 $(\sum x^2)$

แทน

ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม จากการหาค่าความเชื่อมั่น (Test reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) โดยใช้สูตร (บุทธิ ไกยวรรณ. 2545 : 174) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

โดย	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S_E^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory statistics) โดยการสอบถามจากแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างจากสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในระหว่างวันที่ 1 กันยายน – 31 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งการวิเคราะห์ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
v_p	แทน	มูลค่าปัจจุบันสุทธิของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี
E_2	แทน	รายได้ที่เป็นตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับจากงานใหม่ ซึ่งรวมถึงสวัสดิการต่างๆ ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่เกิดขึ้นในปี 1,2,3,.....,n
E_1	แทน	รายได้ที่หามาได้จากงานปัจจุบันในปี 1,2,3,.....,n
N	แทน	ระยะเวลาที่คาดว่าจะทำงานใหม่จากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี
i	แทน	อัตราคิดลด (ร้อยละ 10)
n	แทน	ปีที่คำนวณผลตอบแทนและต้นทุน
C	แทน	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี 1,2,3,.....,n
Z	แทน	ต้นทุนสุทธิทางด้านจิตใจในการย้ายถิ่น

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นรายประเทศได้แก่ สาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี

1. สาธารณรัฐไต้หวัน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

1.2 ด้านต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

1.3 ด้านผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้จากการสุ่มตัวอย่างแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ซึ่งแรงงานที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างนั้น สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้จริง 60 ตัวอย่างของแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างจากสาธารณรัฐไต้หวัน เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และการเก็บข้อมูล ซึ่งในเรื่องของเวลานั้นแรงงานมีความเร่งรีบในการเดินทางมาทำการยื่นเรื่องเพื่อเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และแรงงานไทยบางรายเมื่อมาทำการยื่นเรื่องเพื่อกลับไปทำงานแล้วยังต้องเร่งรีบเพื่อเดินทางไปขึ้นเครื่องบินในการเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ทำให้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการสอบถามนั้นไม่ค่อยได้รับความสมบูรณ์ ส่วนในการเก็บข้อมูลจากแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างนั้นก็พบอุปสรรคเช่นกัน จากการที่มีสัดส่วนแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างนั้นมีจำนวนไม่มากนักในระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล ทำให้เกิดข้อจำกัดและยากต่อการเก็บข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน แหล่งเงิน และการมีงานทำของแรงงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวน และร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวัน

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐไต้หวัน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	43	71.7
	หญิง	17	28.3
	รวม	60	100.0
2. อายุ Max = 51 Min = 22 Mean = 33.98	21 – 30 ปี	23	38.3
	31 – 40 ปี	26	43.3
	41 – 50 ปี	10	16.7
	มากกว่า 50 ปี	1	1.7
	รวม	60	100.0
3. สถานภาพสมรส	โสด	31	51.7
	สมรส	21	35.0
	หย่า/หม้าย	6	10.0
	แยกกันอยู่	2	3.3
	รวม	60	100.0
4. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	3.3
	ประถมศึกษาตอนต้น	11	18.3
	ประถมศึกษาตอนปลาย	11	18.3
	มัธยมศึกษาตอนต้น	16	26.7
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	20.0
	ปวช./ปวส.	7	11.7
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	1.7
	รวม	60	100.0
5. จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว	2-3 คน	24	40.0
	4-5 คน	25	41.7
	6-7 คน	9	15.0
	มากกว่า 7 คน	2	3.3
	รวม	60	100.0

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐไต้หวัน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	16	26.7
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	53.3
	ภาคกลาง	12	20.0
	รวม	60	100.0
7. อาชีพเดิมก่อน เดินทางไปทำงาน	เกษตรกร	14	23.3
	งานโรงงาน	3	5.0
	รับจ้างทั่วไป	30	50.0
	ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน	13	21.7
	รวม	60	100.0
8. ตำแหน่งงานที่ไป ทำงาน	ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน	28	46.7
	ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ	8	13.3
	อาชีพงานพื้นฐาน	24	40.0
	รวม	60	100.0
9. ระยะเวลาที่ไป ทำงานตามสัญญา จ้าง	1 ปี	12	20.0
	2 ปี	42	70.0
	3 ปี	6	10.0
	รวม	60	100.0
10. จำนวนครั้ง ที่เคยเดินทางไป ทำงาน	1 ครั้ง	21	35.0
	2 ครั้ง	26	43.3
	3 ครั้ง	11	18.3
	มากกว่า 3 ครั้ง	2	3.3
	รวม	60	100.0
11. แหล่งเงิน	เงินตัวเอง	41	68.3
	เงินบิดา มารดา	4	6.7
	เงินจากญาติพี่น้อง	1	1.7
	เงินกู้ยืม	14	23.3
	รวม	60	100.0

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณสุขใต้หวัน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. การมีงานทำ	มีงานทำ	47	78.3
	ไม่มีงานทำ	13	21.7
	รวม	60	100.0

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 และเพศหญิง มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันมีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ซึ่งกลุ่มการศึกษานี้มีอายุโดยเฉลี่ย เท่ากับ 33.98 ปี

สถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 มีสถานภาพหย่า/หม้าย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และสถานภาพแยกกันอยู่ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ระดับประถมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ระดับปวช./ปวส. มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณสุขใต้หวันมีสมาชิกในครอบครัว 4 – 5 คน มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา มีสมาชิกในครอบครัว 2 – 3 คน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 สมาชิกในครอบครัว 6 – 7 คน มีจำนวน

9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 7 คน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ภูมิลาเนา ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันส่วนใหญ่มีภูมิลาเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีภูมิลาเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุดรธานี รองลงมามีภูมิลาเนาอยู่ที่ภาคเหนือ มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีภูมิลาเนาอยู่ที่ภาคกลาง มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และประกอบอาชีพทำงานโรงงาน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และ ตามลำดับ

ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาประกอบอาชีพงานพื้นฐาน เช่น ก่อสร้าง เกษตร ฯลฯ มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ไปทำงานตามสัญญาจ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันส่วนใหญ่ไปทำงานระยะเวลา 2 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาไปทำงานระยะเวลา 1 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และไปทำงานระยะเวลา 3 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันเคยเดินทางไปทำงาน 2 ครั้ง มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาเคยเดินทางไปทำงาน 1 ครั้ง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 เคยเดินทางไปทำงาน 3 ครั้ง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และเคยเดินทางไปทำงานมากกว่า 3 ครั้ง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

แหล่งเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากใช้แหล่งเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจากเงินตัวเอง มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือ เงินกู้ยืม มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 เงินบิดา มารดา มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และเงินจากญาติพี่น้อง มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ซึ่งแหล่งเงินกู้ที่แรงงานกู้ยืมส่วนใหญ่

จะมาจากการกู้ยืมนอกระบบ รองลงมาคือ กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การมีงานทำ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีงานทำขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 และไม่มีงานทำขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ตามลำดับ

1.2 ด้านต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

ต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน เป็นการศึกษาต้นทุนที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทาง และขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน โดยผู้ที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสามารถทำงานได้สูงสุด 3 ปี ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ต้นทุนทางตรง

ต้นทุนทางตรง ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม

1.2.1.1 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ได้แก่ ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนการเดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวัน

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่าย (N = 60)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ)	40,000	12,000	22,263
ค่าหนังสือเดินทาง	1,100	1,000	1,035
ค่าวีซ่า	2,800	2,500	2,643
ค่าตรวจสุขภาพ	2,000	850	1,475
ค่าทดสอบฝีมือ	1,500	500	608
ค่าธรรมเนียมสนามบิน	1,000	500	782
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	85,000	2,000	51,250

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้ดังนี้

ค่าตัวเครื่องบิน ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 40,000 บาท และต่ำสุด 12,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 22,263 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาคออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เสียค่าตัวเครื่องบินถึง 40,000 บาทนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยใช้บริการกับบริษัทจัดหางาน ซึ่งบริษัทจัดหางานที่จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศมีทั้งที่ดำเนินการอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ความต้องการคนหางานไปทำงานต่างประเทศมีมากขึ้น จนอาจจะทำให้แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องจ่ายค่าตัวเครื่องบินที่แพงเกินไป อีกทั้งในสมัยก่อนนายจ้างจะเป็นผู้เสียให้กับแรงงาน แต่ในปัจจุบันแรงงานต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้แทน ทำให้แรงงานมีต้นทุนส่วนนี้เพิ่มขึ้น ส่วนแรงงานที่เสียค่าตัวเครื่องบิน 12,000 บาทนั้น เป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยรัฐบาลจัดส่ง (กรมการจัดหางาน) หรือเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันเป็นครั้งที่ 2, 3 หรือมากกว่า 3 ครั้ง จากการที่เดินทางไปทำงานโดยรัฐนั้นทำให้แรงงานไม่ต้องเสียค่าตัวเครื่องบินแพงเกินไป เนื่องจากรัฐจะให้บริการแก่คนหางานที่ประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการหลอกลวง

ค่าหนังสือเดินทาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าหนังสือเดินทางในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 1,100 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ

1,035 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานต้องไปทำหนังสือเดินทางด้วยตนเองที่กองหนังสือเดินทาง กรมการกงสุล ถนนแจ้งวัฒนะ หรือที่สำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราวในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดทั้ง 15 สาขา ได้แก่ ปิ่นเกล้า บางนา ศูนย์บริการการไปทำงานต่างประเทศ เชียงใหม่ สงขลา ขอนแก่น อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี นครราชสีมา ยะลา พิชณุโลก นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ ภูเก็ต และจันทบุรี

ค่าวีซ่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าวีซ่าในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 2,800 บาท และต่ำสุด 2,500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 2,643 บาท (ตาราง 24) จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่จะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นจะต้องไปทำการยื่นขอวีซ่าด้วยตนเอง

ค่าตรวจสุขภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าตรวจสุขภาพในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 2,000 บาท และต่ำสุด 850 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 1,475 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานสามารถไปตรวจสุขภาพตามสถานพยาบาลทั่วไปตามที่กรมการจัดหางานได้ประกาศไว้ ทำให้ค่าตรวจสุขภาพของแรงงานอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งแรงงานที่จะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นต้องห้ามเป็น โรคเอดส์ ซิฟิลิส โรควัณโรค โรคไวรัสตับอักเสบบี พยาธิลำไส้ มาลาเรีย โรคเรื้อน โรคจิต และผู้มีสารพิษมอร์ฟีนและแอมเฟตามีนในปัสสาวะ ซึ่งสารพิษนี้เกิดจากการกินยาบ้า หรือกินยาบางประเภทเป็นประจำ เช่น ยาแก้ปวดลดไข้ ยาแก้หวัด ยาลดความอ้วน ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย

ค่าทดสอบฝีมือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าทดสอบฝีมือในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 1,500 บาท และต่ำสุด 500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 608 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 51 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันไม่ได้มาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องมีการทดสอบฝีมือก่อนในกรณีที่ต้องไปทำงานในโรงงาน หรืองานทางด้านฝีมือ โดยจะต้องเป็นสถานทดสอบฝีมือ/ศูนย์ทดสอบฝีมือที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานรับรอง ทำให้ค่าที่ได้ออกมาเลยมีความแตกต่างกัน

ค่าธรรมเนียมสนามบิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าธรรมเนียมสนามบินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 1,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 782 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้

นั้นไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานส่วนมากเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยใช้บริการกับบริษัทจัดหางาน ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วค่าธรรมเนียมนามบินจะอยู่ที่ประมาณ 700 บาท ทำให้บริษัทจัดหางานอาจจะเรียกเก็บเกินจากราคาตามความเป็นจริง แรงงานเลยมีความเข้าใจว่าอัตราค่าธรรมเนียมนามบินในราคา 1,000 บาทคือราคาที่แรงงานต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 85,000 บาท และต่ำสุด 2,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 51,250 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 24) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งรายการที่แรงงานต้องเสียในส่วนนี้ ได้แก่

1. ค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันใช้บริการกับบริษัทจัดหางาน ซึ่งจะต้องจ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ในอัตราที่สูงมากกว่าค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่กฎหมายกำหนด ถึงแม้ว่ารัฐได้กำหนดค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จะเรียกจากคนหางานในการไปทำงานต่างประเทศไว้ โดยถ้าไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องเรียกเก็บไม่เกิน 85,000 บาท แต่ในความเป็นจริงแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันที่ผ่านมาบริษัทจัดหางานต้องจ่ายรายละ ประมาณ 150,000 บาท เพื่อไปทำงานตามสัญญาจ้างเพียง 2 ปี ซึ่งนอกจากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับบริษัทจัดหางานแล้วยังต้องเสียค่าบริการตำแหน่งงานให้กับบริษัทจัดหางานไต้หวันด้วย

2. ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ จะอยู่ในอัตรา 500 บาท/คน ในการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

3. ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ซึ่งสาธารณรัฐไต้หวันกำหนดให้แรงงานที่จะเดินทางเข้าไปทำงานต้องผ่านการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อน โดยแรงงานต้องนำหลักฐานไปยื่นเพื่อขอตรวจสอบประวัติอาชญากรรมที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน 7 วันทำการ และแรงงานต้องเสียค่าธรรมเนียมประมาณคนละ 50 บาท/คน

4. ค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เนื่องจากแรงงานที่จะเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นต้องมาทำเรื่องเพื่อขอเดินทางกลับไปทำงานต่อกรมการจัดหางานก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า 15 วัน โดยค่าใช้จ่ายที่แรงงานต้องเสียเป็นค่าเดินทางประมาณ 2,000 บาท/คน

1.2.1.2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่าย (N = 60)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
ค่าอาหาร	4,000	1,000	27,924
ค่าที่พัก	3,500	1,000	25,560
ค่าสาธารณูปโภค	1,500	200	8,196
ค่าภาษีรายได้	1,200	1,000	13,284
ค่าประกันสุขภาพ	250	200	2,856
ค่าประกันภัยแรงงาน	250	200	2,760
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	7,500	2,000	52,404

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

ค่าอาหาร ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าอาหารในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน สูงสุด 4,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 27,924 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกัน เนื่องจากตามที่คณะกรรมการแรงงานไต้หวัน (CLA Taiwan) ได้ประกาศให้นายจ้างสามารถหักค่าอาหาร และที่พักได้เดือนละไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์ไต้หวัน ทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องเสียค่าอาหารและที่พักให้กับนายจ้าง ซึ่งผู้ที่ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นมีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไปทำให้อัตราที่นายจ้างเรียกเก็บค่าอาหารและที่พักมีความแตกต่างกัน

ค่าที่พัก ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าที่พักในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 3,500 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 25,560 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกัน เนื่องจากตามที่คณะกรรมการแรงงานไต้หวัน (CLA Taiwan) ได้ประกาศให้นายจ้างสามารถหักค่าอาหารและที่

พักได้เดือนละไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์ไต้หวัน ทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องเสียค่าอาหารและที่พักให้กับนายจ้าง ซึ่งผู้ที่ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นมีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไปทำให้อัตราที่นายจ้างเรียกเก็บค่าอาหารและที่พักมีความแตกต่างกัน

ค่าสาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าสาธารณูปโภคในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 1,500 บาท และต่ำสุด 200 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 8,196 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 38 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นมีตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไปทำให้อัตราค่าสาธารณูปโภคมีความแตกต่างกันไป

ค่าภาษีรายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าภาษีรายได้ในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 1,200 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 13,284 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 55 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก เนื่องจากทางสาธารณรัฐไต้หวันได้ระบุว่าถ้า ปีที่ 1 หากแรงงานพำนักรและทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันอย่างถูกกฎหมายยังไม่ครบ 183 วันในปีแรก ต้องชำระภาษีรายได้บุคคลตามรายได้ 20% ส่วนในกรณีที่ทำงานครบ 183 วันในปีแรก ไม่ต้องชำระภาษีตามที่รัฐบาลกำหนด หากรายได้ในปีนั้นน้อยกว่าค่าลดหย่อน (193,000 ดอลลาร์ไต้หวัน) และถ้ารายได้รวมในปีแรกเกินกว่าค่าลดหย่อนจะต้องชำระตามสัดส่วน 6%

ค่าประกันสุขภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าประกันสุขภาพในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 250 บาท และต่ำสุด 200 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 2,856 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก ซึ่งการที่แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันต้องเสียค่าประกันสุขภาพก็เพื่อเป็นสิทธิประโยชน์สำหรับแรงงานไทยในสาธารณรัฐไต้หวัน หากเกิดเหตุขึ้นมา โดยทางสาธารณรัฐไต้หวันได้กำหนดไว้ว่า แรงงานต่างชาติที่มีใบถิ่นที่อยู่สำหรับบุคคลต่างด้าวจะต้องเข้าประกันสุขภาพทุกคน

ค่าประกันภัยแรงงาน ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าประกันภัยแรงงานในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 250 บาท และต่ำสุด 200 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 2,760 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 59 คน (ตาราง 25) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันไม่มาก การที่แรงงานต้องเสียค่าประกันภัยแรงงานก็เพื่อประโยชน์สำหรับแรงงานเอง หากแรงงานทำงานในกิจการที่มีลูกจ้าง 5 คนขึ้นไป นายจ้างหรือกิจการที่แรงงานสังกัดอยู่มีหน้าที่แจ้งเอาประกันให้แรงงานในกรณีเกิดอุบัติเหตุจะต้องพักรักษาตัวจนกว่าแผลจะหายดี และรอแพทย์วินิจฉัยอาการว่าเข้าข่ายขาดอวัยวะหรือไม่ หรืออยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงินทดแทนหรือไม่ ถ้าใช่

แพทย์จะออกใบรับรอง เพื่อให้นายจ้างหรือเอเยนต์นำไปรับรองแพทย์ไปส่งที่กองทุนประกันภัยแรงงานได้ในวันเพื่อพิจารณาว่าควรได้เงินทดแทนเท่าไร

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันสูงสุด 7,500 บาท และต่ำสุด 2,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 52,404 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 25) เนื่องจากแรงงานที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันมีความต้องการที่จะหากิจกรรมทำเวลาพักผ่อนเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกคิดถึงบ้าน ซึ่งนั่นก็คือ การได้ออกไปซื้อของ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องแต่งกาย และของใช้ส่วนตัว

1.2.2 ต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนทางอ้อม ประกอบด้วย ระยะเวลารอคอยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงิน ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ของต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

ต้นทุนทางอ้อม (N = 60)		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระยะเวลารอคอย	1 – 3 เดือน	58	96.6
	4 – 6 เดือน	1	1.7
	มากกว่า 6 เดือน	1	1.7
	รวม	60	100.0
2. จำนวนเงินกู้ยืม	30,000 – 50,000 บาท	3	21.4
	Mean = 103,214 บาท 60,000 – 80,000 บาท	2	14.3
	90,000 – 110,000 บาท	3	21.4
	120,000 – 140,000 บาท	3	21.4
	มากกว่า 150,000 บาท	3	21.4
	รวม	14	100.0
3. ดอกเบี้ยจ่าย	ร้อยละ 6 - 7 ต่อปี	1	7.1
	ร้อยละ 8 - 9 ต่อปี	3	21.4
	ร้อยละ 10 – 11 ต่อปี	3	21.4
	มากกว่าร้อยละ 12 ต่อปี	7	50.0
	รวม	14	100.0

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

ระยะเวลารอคอยงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระยะเวลารอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน 1 – 3 เดือน มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 96.6 รองลงมา มีระยะเวลารอคอยงาน 4 - 6 เดือน และมากกว่า 6 เดือน มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

จำนวนเงินกู้ยืม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 30,000 – 50,000 บาท 90,000 – 110,000 บาท 120,000 – 140,000 บาท มากกว่า 150,000 บาท มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และกู้ยืมเงินจำนวน 60,000 – 80,000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนเงินกู้ยืมโดยเฉลี่ยคือ 103,214 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 14 คน

ดอกเบี้ยจ่าย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเสียดอกเบี้ยเงินกู้ กรณีที่กู้เงินสำหรับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน มากกว่าร้อยละ 12 ต่อปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาร้อยละ 8 - 9 ต่อปี ร้อยละ 10 – 11 ต่อปี และมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และร้อยละ 6 - 7 ต่อปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

1.2.3 ต้นทุนจิตใจ

ต้นทุนจิตใจ ประกอบด้วย ต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่ไม่ใช่ตัวเงินที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

1.2.3.1 ต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย โทรศัพท์ ไปรษณียบัตร ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ทานยาคลายเครียด และพบแพทย์ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยของต้นทุนจิตใจจากการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

หน่วย : บาท

ต้นทุนจิตใจ (N = 60)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
เขียนจดหมาย	0	100	1,200
โทรศัพท์	4,000	200	16,176
ไปซื้อบปิ่ง ซื้อมือของ	4,000	500	19,500
ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ	3,000	800	17,232
ดื่มสุรา	2,000	500	11,148
พบแพทย์	0	500	6,000

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต้นทุนจิตใจของแรงงานขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

เขียนจดหมาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายทางการเขียนจดหมาย จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 2 คนคือ 1,200 บาท/ปี ซึ่งจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานสาธารณรัฐไต้หวันทั้งหมด 60 คน (ตาราง 26) มี 2 คนเท่านั้นที่มีต้นทุนในการเขียนจดหมาย เนื่องจากแรงงานเห็นว่าการเขียนจดหมายเป็นวิธีที่ประหยัด ถึงแม้ว่าจะล่าช้า

โทรศัพท์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการใช้โทรศัพท์ โดยเฉลี่ยคือ 16,176 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง ผก.3) ซึ่งจากการที่แรงงานมีต้นทุนทางด้านนี้เพื่อคลายความคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อน และการใช้โทรศัพท์นั้นเป็นวิธีที่แรงงานนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากสะดวก รวดเร็ว ไม่ล่าช้า

ซื้อบปิ่ง/ซื้อของ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการซื้อบปิ่ง/ซื้อของ โดยเฉลี่ยคือ 19,500 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 16 คน (ตาราง 26) เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นเมื่อถึงวันหยุดพักผ่อนก็จะผ่อนคลายโดยการไปเดินซื้อของ หรือเดินดูของซึ่งวิธีนี้สามารถที่จะทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันคลายความคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อนได้

เที่ยวตามสถานที่สำคัญ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการเที่ยวตามสถานที่สำคัญ โดยเฉลี่ยคือ 17,232 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 11 คน (ตาราง 26) ซึ่งวิธีนี้สามารถที่จะทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันคลายความคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อนได้ และยังสามารถไปดูโลกกว้างในต่างแดน

ดื่มสุรา ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการดื่มสุรา โดยเฉลี่ยคือ 11,184 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 7 คน (ตาราง 26) ทำให้เห็นว่าแม้แรงงานบางรายเท่านั้นที่มีต้นทุนทางด้านนี้ ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากการสังสรรค์ในกลุ่มแรงงานที่ทำงานด้วยกันในวันหยุดพักผ่อน

พบแพทย์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการพบแพทย์โดยเฉลี่ยคือ 6,000 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 2 คน (ตาราง 26) ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ได้ออกมาไม่นับว่าสูงมาก เนื่องจากแรงงานได้รับการตรวจสุขภาพปีละ 2 ครั้งอยู่แล้ว แรงงานจึงไม่ค่อยได้ไปพบแพทย์มากเมื่อเกิดภาวะความเครียดขึ้น

1.2.3.2 ต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน ได้แก่ ความเหงาว่าเหว และการได้รับการดูแลเหยียดหยาม ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินของแรงงาน ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

ต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน (N = 60)	($\bar{X}$)	S.D.	การแปลผล
1. เหงา และว่าเหวเมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน	3.38	1.090	ปานกลาง
2. เครียดเมื่อไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน	2.96	1.073	ปานกลาง
3. ทุกข์ใจเมื่อไม่สามารถส่งเงินกลับบ้านให้ครอบครัวได้	3.41	1.344	มาก
4. รู้สึกเครียดเมื่อทำงานออกมาได้ไม่ดี	3.33	1.114	ปานกลาง
5. ชอบเอาปัญหาในที่ทำงานไปทำให้เกิดความกังวลใจกับคนในครอบครัว	1.71	.804	น้อยที่สุด
6. มีความกังวลใจในด้านการสื่อสารกับนายจ้าง/เพื่อนร่วมงาน	2.15	.988	น้อย
7. รู้สึกว่าทักษะในการทำงานด้อยกว่าเพื่อนร่วมงาน	1.93	.918	น้อย
8. ไม่สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นได้	1.75	.985	น้อยที่สุด
9. ทุกข์ใจกับการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน	1.76	.997	น้อยที่สุด
10. ได้รับการดูแลเหยียดหยามจากคนพื้นเมืองของประเทศที่ไปทำงาน	1.65	.860	น้อยที่สุด
รวม	2.40	1.017	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า แรงงานมีต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินขณะทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทุกข้อใจเมื่อไม่สามารถส่งเงินกลับบ้านให้ครอบครัวได้ มีค่าเฉลี่ย 3.41 รองลงมาคือ เหงา และว่าเหว่เมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.38 รู้สึก เครียดเมื่อทำงานออกมาได้ไม่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.33 เครียดเมื่อไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน มีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินขณะทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.40

1.3 ด้านผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

ผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน เป็นการศึกษารายได้ที่ได้รับจากการลงทุนด้านการย้ายถิ่น โดยผลตอบแทนของผู้ที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจะได้รับสูงสุด 3 ปี ซึ่งผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง และผลตอบแทนทางอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 ผลตอบแทนทางตรง

ผลตอบแทนทางตรง คือ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ ค่าจ้าง และค่าล่วงเวลา ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

หน่วย : บาท			
รายได้ (N = 60)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
รายได้ที่ได้รับก่อนเดินทางไปทำงาน	20,000	4,500	89,112
รายได้สุทธิที่ได้รับ	30,000	10,000	241,500
ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่ได้รับ	20,000	1,000	69,108

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์รายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้ดังนี้

รายได้ที่ได้รับก่อนเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากที่มีงานทำได้รับรายได้ขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยเฉลี่ยคือ 89,112 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 47 คน (ตาราง 27) ซึ่งสังเกตได้ว่าแรงงานที่มีงานทำก่อนเดินทางไปทำงาน

นั้นได้รับรายได้ขณะที่ทำอยู่ในประเทศไทยนั้นไม่มาก เนื่องจากแรงงานไม่สามารถเก็บเงินหรืออดออมได้ อีกทั้งยังมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับตนเองและครอบครัว และยังต้องการมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพื่อเป็นหน้าเป็นตาให้กับครอบครัว ทำให้รายจ่ายที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอกับรายได้ที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน

รายได้สุทธิโดยเฉลี่ย ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันได้รับรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยคือ 241,500 บาท/ปี ซึ่งค่าสูงสุด 30,000 บาท และต่ำสุด 10,000 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 60 คน (ตาราง 27) โดยค่าที่ได้ออกมาที่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นได้เดินทางไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ทำให้รายได้ที่ได้รับนั้นมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งแรงงานที่ได้รับรายได้สูงนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ ส่วนแรงงานที่ได้รับรายได้ต่ำสุดนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน และตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน

ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่ได้รับ ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับค่าล่วงเวลา และโบนัสโดยเฉลี่ยคือ 69,108 บาท/ปี ซึ่งค่าสูงสุด 20,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 34 คน (ตาราง 27) โดยค่าที่ได้ออกมาที่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นได้เดินทางไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ทำให้รายได้ที่ได้รับนั้นมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าล่วงเวลาที่แรงงานได้รับด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความขยันของแรงงานว่าแรงงานขยันทำงานล่วงเวลามากน้อยเพียงใด ในกรณีที่แรงงานไม่สามารถทำงานได้ แรงงานมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการทำงานล่วงเวลาที่นายจ้างจัดให้ได้

1.3.2 ผลตอบแทนทางอ้อม

ผลตอบแทนทางอ้อม คือ ผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากสังคม ความภาคภูมิใจ ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

ผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงิน (N = 60)	($\bar{X}$)	S.D.	การแปลผล
1. ภูมิใจที่ได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ	3.60	.867	มาก
2. มีโอกาสในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศที่คนอื่นไม่มี	3.26	.880	ปานกลาง
3. มีความอดทนเมื่อได้รับมอบหมายงานที่ยากขึ้นกว่าเดิม	3.86	.700	มาก
4. ต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ	4.08	.696	มาก
5. หวังกับความสำเร็จที่ได้รับในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	3.90	.896	มาก
6. ได้รับประสบการณ์ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	4.06	.820	มาก
7. ครอบครัวยังเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน	3.71	1.00	มาก
8. ภูมิใจที่ทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.10	.857	มาก
9. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	4.11	.691	มาก
10. ได้รับการยอมรับจากสังคมที่อาศัยอยู่	4.08	.671	มาก
รวม	3.87	.808	มาก

จากตาราง 12 พบว่า แรงงานได้รับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมาคือ ภูมิใจที่ทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.10 ต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ และได้รับการยอมรับจากสังคมที่อาศัยอยู่ มีค่าเฉลี่ย 4.08 ได้รับประสบการณ์ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน มีค่าเฉลี่ย 4.06 ซึ่งผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87

2. สาธารณรัฐเกาหลี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อดังนี้

2.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

2.2 ด้านต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

2.3 ด้านผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์อย่างแรงงานไทยที่เดินทางกลับมา ระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ซึ่งแรงงานที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น สามารถนำข้อมูลมาใช้งานได้จริง 82 ตัวอย่างของแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างจากสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และการเก็บข้อมูล ซึ่งในเรื่องของเวลานั้นแรงงานมีความเร่งรีบในการเดินทางมาทำการยื่นเรื่องเพื่อเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี และแรงงานไทยบางรายเมื่อมาทำการยื่นเรื่องเพื่อกลับไปทำงานแล้ว ยังต้องเร่งรีบเพื่อเดินทางไปขึ้นเครื่องบินในการเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ทำให้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการสอบถามนั้นไม่ค่อยได้รับความสมบูรณ์ ส่วนในการเก็บข้อมูลจากแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างนั้นก็พบอุปสรรคเช่นกัน จากการที่สัดส่วนแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างนั้นมีจำนวนไม่มากนักในระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล ทำให้เกิดข้อจำกัดและยากต่อการเก็บข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี แหล่งเงิน และการมีงานทำของแรงงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี โดยการแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงจำนวน และร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐเกาหลี

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐเกาหลี	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	80	97.6
	หญิง	2	2.4
	รวม	82	100.0
2. อายุ	21 – 30 ปี	25	30.5
	Max = 50 Min = 18 31 – 40 ปี	53	64.6
	Mean = 33.39 41 – 50 ปี	4	4.9
	รวม	82	100.0
3. สถานภาพสมรส	โสด	31	37.8
	สมรส	47	57.3
	หย่า/หม้าย	2	2.4
	แยกกันอยู่	2	2.4
	รวม	82	100.0
4. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	2.4
	ประถมศึกษาตอนต้น	6	7.3
	ประถมศึกษาตอนปลาย	22	26.8
	มัธยมศึกษาตอนต้น	15	18.3
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	19.5
	ปวช./ปวส.	18	22.0
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	3.7
	รวม	82	100.0
5. จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว	2-3 คน	19	23.2
	4-5 คน	48	58.5
	6-7 คน	12	14.6
	มากกว่า 7 คน	3	3.7
	รวม	82	100.0

ตาราง 13 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐเกาหลี	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	6	7.3
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	67	81.7
	ภาคกลาง	4	4.9
	ภาคตะวันออก	2	2.4
	ภาคตะวันตก	3	3.7
	รวม	82	100.0
7. อาชีพเดิมก่อน เดินทางไปทำงาน	เกษตรกร	33	40.2
	งานโรงงาน	21	25.6
	รับจ้างทั่วไป	6	7.3
	ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน	22	26.8
	รวม	82	100.0
8. ตำแหน่งงานที่ไป ทำงาน	ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน	1	1.2
	ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ	54	65.9
	อาชีพงานพื้นฐาน	27	32.9
	รวม	82	100.0
9. ระยะเวลาที่ไป ทำงานตามสัญญา จ้าง	1 ปี	13	15.9
	2 ปี	3	3.7
	3 ปี	66	80.5
	รวม	82	100.0
10. จำนวนครั้ง ที่เคยเดินทางไป ทำงาน	1 ครั้ง	62	75.6
	2 ครั้ง	18	22.0
	3 ครั้ง	2	2.4
	รวม	82	100.0
11. แหล่งเงิน	เงินตัวเอง	42	51.2
	เงินบิดา มารดา	15	18.3
	เงินจากญาติพี่น้อง	3	3.7
	เงินกู้ยืม	22	26.8
	รวม	82	100.0

ตาราง 13 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐเกาหลี	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. การมีงานทำ	มีงานทำ	60	78.2
	ไม่มีงานทำ	22	26.8
	รวม	82	100.0

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 และเพศหญิง มีเพียงจำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 โดยกลุ่มการศึกษานี้มีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 33.39 ปี

สถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมา มีสถานภาพโสด มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีสถานภาพหย่า/หม้าย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และสถานภาพแยกกันอยู่ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมา มีการศึกษาระดับปวช./ปวส. มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ระดับประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และระดับต่ำกว่าประถมศึกษา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 4 – 5 คน มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา มีสมาชิกในครอบครัว 2 – 3 คน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 สมาชิกในครอบครัว 6 – 7 คน

มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 7 คน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ภูมิฐานะ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีภูมิฐานะอยู่ในจังหวัดอุดรธานี รองลงมามีภูมิฐานะอยู่ที่ภาคเหนือ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ภูมิฐานะอยู่ที่ภาคกลาง มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 ภูมิฐานะอยู่ที่ภาคตะวันตก มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และภูมิฐานะอยู่ที่ภาคตะวันออก มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ประกอบอาชีพทำงานโรงงาน มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมาประกอบอาชีพงานพื้นฐาน เช่น ก่อสร้าง เกษตร ฯลฯ มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ไปทำงานตามสัญญาจ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่ไปทำงานระยะเวลา 3 ปี มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาระยะเวลา 1 ปี มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และระยะเวลา 2 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่เคยเดินทางไปทำงาน 1 ครั้ง มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาเคยเดินทางไปทำงาน 2 ครั้ง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และเคยเดินทางไปทำงาน 3 ครั้ง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

แหล่งเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากใช้แหล่งเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจากเงินตัวเอง มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาคือ เงินกู้ยืม มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 เงินบิดา มารดา มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3

และเงินจากญาติพี่น้อง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ซึ่งแหล่งเงินกู้ที่แรงงานกู้ยืมส่วนใหญ่ จะมาจากการกู้ยืมนอกระบบ รองลงมาคือ กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ธนาคารกรุงศรีอยุธยา

การมีงานทำ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีงานทำขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และไม่มีการมีงานทำขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ตามลำดับ

2.2 ด้านต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

ต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี เป็นการศึกษาด้านต้นทุนที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทาง และขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยผู้ที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสามารถทำงานได้สูงสุด 3 ปี ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วย ต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ต้นทุนทางตรง

ต้นทุนทางตรง ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายก่อนแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม

2.2.1.1 ค่าใช้จ่ายก่อนแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ได้แก่ ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่าย (N = 82)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ)	40,000	20,000	25,174
ค่าหนังสือเดินทาง	1,200	1,000	1,031
ค่าวีซ่า	0	0	0
ค่าตรวจสุขภาพ	2,000	1,000	1,562
ค่าทดสอบฝีมือ	600	500	544
ค่าธรรมเนียมสนามบิน	1,000	500	607
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	50,000	1,000	4,826

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

ค่าตัวเครื่องบิน ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 40,000 บาท และต่ำสุด 20,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 25,174 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เสียค่าตัวเครื่องบินถึง 40,000 บาทนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยใช้บริการกับบริษัทจัดหางาน ซึ่งบริษัทจัดหางานที่จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศมีทั้งที่ดำเนินการอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ความต้องการคนหางานไปทำงานต่างประเทศมีมากขึ้น จนอาจจะทำให้แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีต้องจ่ายค่าตัวเครื่องบินที่แพงเกินไป อีกทั้งในสมัยก่อนนายจ้างจะเป็นผู้เสียให้กับแรงงาน แต่ในปัจจุบันแรงงานต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้แทน ทำให้แรงงานมีต้นทุนส่วนนี้เพิ่มขึ้น ส่วนแรงงานที่เสียค่าตัวเครื่องบิน 20,000 บาทนั้น เป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยรัฐบาลจัดส่ง (กรมการจัดหางาน) หรือเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีเป็นครั้งที่ 2 และ 3 จากการที่เดินทางไปทำงานโดยรัฐนั้นทำให้แรงงานไม่ต้องเสียค่าตัวเครื่องบินแพงเกินไป เนื่องจากรัฐจะให้บริการแก่คนหางานที่ประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการหลอกลวง

ค่าหนังสือเดินทาง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าหนังสือเดินทางในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 1,200 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ

1,031 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานต้องไปทำหนังสือเดินทางด้วยตนเองที่กองหนังสือเดินทาง กรมการกงสุล ถนนแจ้งวัฒนะ หรือที่สำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราวใน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัดทั้ง 15 สาขา ได้แก่ ปิ่นเกล้า บางนา ศูนย์บริการการไปทำงานต่างประเทศ เชียงใหม่ สงขลา ขอนแก่น อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี นครราชสีมา ยะลา พิชณุโลก นครสวรรค์ อุรธานี ภูเก็ต และจันทบุรี

ค่าวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องเสียค่าวิชาในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากนายจ้างได้รับภาระค่าใช้จ่ายแทนแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ตาราง 28)

ค่าตรวจสุขภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าตรวจสุขภาพในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 2,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 1,562 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานสามารถไปตรวจสุขภาพตามสถานพยาบาลทั่วไปตามที่กรมการจัดหางานได้ประกาศไว้ ทำให้ค่าตรวจสุขภาพของแรงงานอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งแรงงานที่จะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นต้องห้ามเป็น โรคเอดส์ โรคไวรัสตับอักเสบบี ซีฟิลิส โรควัณโรค โรคเท้าช้าง กระจกสันหลังคด นิ้วมือนิ้วเท้าขาด กระจกแขนขาโค้ง โรคหัวใจทุกชนิด โรคคุดทะราด โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไต โรคตับ โรคจิต โรคประสาท ตาบอดสี สายตาสั้น (ไม่เกิน 400) หูตึง โรคเลือด

ค่าทดสอบ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าทดสอบในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 600 บาท และต่ำสุด 500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 544 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีต้องได้รับการทดสอบความสามารถภาษาเกาหลีก่อนจะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีตามที่กรมการจัดหางานระบุไว้ แรงงานถึงจะสามารถเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้

ค่าธรรมเนียมสนามบิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจ่ายค่าธรรมเนียมสนามบินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 1,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 607 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นส่วนใหญ่จะเดินทางไปทำงานโดยรัฐบาลจัดส่ง (กรมการจัดหางาน)

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 50,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 4,826 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 28) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาคออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งรายการที่แรงงานต้องเสียในส่วนนี้ ได้แก่

1. ค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีบางรายเดินทางไปทำงานโดยใช้บริการกับบริษัทจัดหางาน ซึ่งจะต้องจ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ให้กับบริษัทจัดหางาน แต่ถ้าแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยรัฐบาลจัดส่ง (กรมการจัดหางาน) แรงงานก็จะมีต้นทุนในส่วนนี้เกิดขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายที่แรงงานต้องเสียก่อนการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีน้อยลง

2. ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ จะอยู่ในอัตรา 500 บาท/คน ในการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

3. ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม ซึ่งแรงงานที่จะเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีต้องตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อน โดยแรงงานต้องนำหลักฐานไปยื่นเพื่อขอตรวจสอบประวัติอาชญากรรมที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ภายใน 7 วันทำการ และแรงงานต้องเสียค่าธรรมเนียมประมาณคนละ 50 บาท/คน

4. ค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เนื่องจากแรงงานที่จะเดินทางกลับไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นต้องมาทำเรื่องเพื่อขอเดินทางกลับไปทำงานต่อกรมการจัดหางานก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า 15 วัน โดยค่าใช้จ่ายที่แรงงานต้องเสียเป็นค่าเดินทางประมาณ 2,000 บาท/คน

2.2.1.2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่าย (N = 82)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
ค่าอาหาร	6,000	1,500	48,120
ค่าที่พัก	9,000	500	31,404
ค่าสาธารณูปโภค	6,000	600	30,696
ค่าภาษีรายได้	5,000	250	16,236
ค่าประกันสุขภาพ	2,300	150	10,188
ค่าประกันภัยแรงงาน	2,000	100	9,408
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	6,000	2,000	36,000

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

ค่าอาหาร ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าอาหารในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 6,000 บาท และต่ำสุด 1,500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 48,120 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 48 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกัน ค่าสูงสุด 6,000 เนื่องจากแรงงานบางรายที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นต้องรับภาระเอง เนื่องจากนายจ้างไม่รับภาระในส่วนของค่าอาหารให้กับแรงงาน เพราะแรงงานไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไป ทำให้ค่าอาหารที่แรงงานเสียเลยมีความแตกต่างกัน ส่วนค่าต่ำสุด 1,500 เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่นายจ้างจัดอาหารให้ ทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีไม่ต้องเสียค่าอาหาร หรือเสียค่าอาหารเพียงเล็กน้อยนอกเหนือจากที่นายจ้างจัดอาหารให้

ค่าที่พัก ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าที่พักในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 9,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 31,404 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 12 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ค่าสูงสุด 9,000 เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีเดินทางไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไปทำให้ค่าที่พักมีความแตกต่างกัน ส่วนค่าต่ำสุด 500 เนื่องจากนายจ้างจัดที่พักให้แก่แรงงาน หรือเสียค่าที่พักเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ค่าสาธารณูปโภค ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าสาธารณูปโภคในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 6,000 บาท และต่ำสุด 600 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 30,696 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 19 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีความแตกต่างกันไปทำให้ที่พักที่แรงงานพักอาศัยนั้นมีอัตราค่าสาธารณูปโภคที่มีความแตกต่างกัน

ค่าภาษีรายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าภาษีรายได้ในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 5,000 บาท และต่ำสุด 250 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 16,236 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 45 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ค่าสูงสุด 5,000 เนื่องจากแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีไปทำงานในตำแหน่งที่แตกต่างกัน จึงเสียค่าภาษีรายได้แตกต่างกัน ส่วนแรงงานบางคนนายจ้างรับภาระค่าใช้จ่ายแทนแรงงาน

ค่าประกันสุขภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าประกันสุขภาพในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 2,300 บาท และต่ำสุด 150 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 10,188 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 35 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งการที่แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีต้องเสียค่าประกันสุขภาพก็เพื่อเป็นสิทธิประโยชน์สำหรับแรงงานไทยในสาธารณรัฐเกาหลี หากเกิดเหตุขึ้นมา ทำให้แรงงานต้องเสียเงินในส่วนนี้เพิ่มขึ้นมา

ค่าประกันภัยแรงงาน ผู้ตอบแบบสอบถามจ่ายค่าประกันภัยแรงงานในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 2,000 บาท และต่ำสุด 100 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 9,408 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 19 คน (ตาราง 29) ซึ่งค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดที่หาออกมาได้นั้นมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งการที่แรงงานต้องเสียค่าประกันภัยแรงงานก็เพื่อประโยชน์สำหรับแรงงานเอง ส่วนแรงงานบางคนนายจ้างจะรับภาระค่าใช้จ่ายแทนแรงงาน

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีสูงสุด 6,000 บาท และต่ำสุด 2,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยที่ได้คือ 36,000 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 4 คน (ตาราง 29) เนื่องจากแรงงานที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีมีความต้องการที่จะหากิจกรรมทำเวลาพักผ่อนเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกคิดถึงบ้าน ซึ่งนั่นก็คือ การได้ออกไปซื้อของ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องแต่งกาย และของใช้ส่วนตัว

2.2.2 ต้นทุนทางอ้อม

ต้นทุนทางอ้อม ประกอบด้วย ระยะเวลารอคอยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงิน ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงจำนวน ร้อยละ ของต้นทุนทางอ้อมที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐเกาหลี

ต้นทุนทางอ้อม (N = 82)		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระยะเวลารอคอย	1-3 เดือน	36	43.9
	4-6 เดือน	19	23.2
	มากกว่า 6 เดือน	27	32.9
	รวม	82	100.0
2. จำนวนเงินกู้ยืม	30,000 – 50,000 บาท	1	4.5
	Mean = 159,364 บาท 60,000 – 80,000 บาท	6	27.3
	120,000 – 140,000 บาท	2	9.1
	150,000 – 170,000 บาท	2	9.1
	มากกว่า 180,000 บาท	11	50.0
	รวม	22	100.0
3. ดอกเบี้ยจ่าย	ร้อยละ 6 - 7 ต่อปี	4	18.2
	มากกว่าร้อยละ 12 ต่อปี	18	81.8
	รวม	22	100.0

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

ระยะเวลารอคอยงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระยะเวลารอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี 1 – 3 เดือน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา มีระยะเวลารอคอยงานมากกว่า 6 เดือน มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และ 4 - 6 เดือน มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ตามลำดับ

จำนวนเงินกู้ยืม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวนมากกว่า 180,000 บาท มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา จำนวน 60,000 – 80,000 บาท มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 จำนวน 120,000 – 140,000 บาท และจำนวน 150,000 – 170,000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 แลกู้ยืมเงินจำนวน 30,000 – 50,000 บาท มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ซึ่งจำนวนเงินกู้ยืมโดยเฉลี่ยคือ 159,364 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 22 คน

ดอกเบี้ยยง่าย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเสียดอกเบี้ยเงินกู้ กรณีที่กู้เงินสำหรับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี มากกว่าร้อยละ 12 ต่อปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาร้อยละ 6 - 7 ต่อปี และมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ตามลำดับ

2.2.3 ต้นทุนจิตใจ

ต้นทุนจิตใจ ประกอบด้วย ต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

2.2.3.1 ต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย โทรศัพท์ ไปซื้อบั้ง ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ทานยาคลายเครียด และพบแพทย์ ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยของต้นทุนจิตใจจากการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย : บาท

ต้นทุนจิตใจ (N = 82)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
เขียนจดหมาย	500	100	4,404
โทรศัพท์	6,000	500	22,464
ไปซื้อบั้ง ซื้อของ	5,000	700	27,840
ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ	5,000	500	22,308
ดื่มสุรา	5,000	500	16,536
เล่นการพนัน	2,000	500	15,000

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต้นทุนจิตใจของแรงงานขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

เขียนจดหมาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายทางการเขียนจดหมาย โดยเฉลี่ยคือ 4,404 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 3 คน ซึ่งจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีทั้งหมด 82 คน (ตาราง 30) มี 3 คนเท่านั้นที่มีต้นทุนในการเขียนจดหมาย เนื่องจากแรงงานเห็นว่าการเขียนจดหมายเป็นวิธีที่ประหยัด ถึงแม้ว่าจะล่าช้า

โทรศัพท์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการใช้โทรศัพท์ โดยเฉลี่ยคือ 22,464 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 30) ซึ่งจากการที่แรงงานมีต้นทุนทางด้านนี้เพื่อคลาย

ความคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อน และการใช้โทรศัพท์นั้นเป็นวิธีที่แรงงานนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากสะดวก รวดเร็ว ไม่ล่าช้า

เที่ยวตามสถานที่สำคัญ ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการเที่ยวตามสถานที่สำคัญ โดยเฉลี่ยคือ 22,308 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 27 คน (ตาราง 30) ซึ่งวิธีนี้สามารถที่จะทำให้แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีคลายความคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อนได้ และยังได้ออกไปดูโลกกว้างในต่างแดน เนื่องจากสาธารณรัฐเกาหลีมีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และเป็นที่น่าสนใจอย่างมาก

ดื่มสุรา ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการดื่มสุรา โดยเฉลี่ยคือ 16,536 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 20 คน (ตาราง 30) ทำให้เห็นว่ามีแรงงานบางรายเท่านั้นที่มีต้นทุนทางด้านนี้ ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากการสังสรรค์ในกลุ่มแรงงานที่ทำงานด้วยกันในวันหยุดพักผ่อน

เล่นการพนัน ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าใช้จ่ายในการเล่นการพนัน โดยเฉลี่ยคือ 15,000 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 2 คน (ตาราง 30) ขณะทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากแรงงานสังสรรค์ในกลุ่มแรงงานที่ทำงานด้วยกันในวันหยุดพักผ่อน

2.2.3.2 ต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่าย ได้แก่ ความเหงาว่าเหว และการได้รับการดูแลเยียวยา ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินของแรงงาน
ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

ต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน (N = 82)	($\bar{X}$)	S.D.	การแปลผล
1. เหงา และว่าเหว่เมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน	3.59	.829	มาก
2. เครียดเมื่อไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน	2.98	1.082	ปานกลาง
3. ทุกข์ใจเมื่อไม่สามารถส่งเงินกลับบ้านให้ครอบครัวได้	3.91	1.090	มาก
4. รู้สึกเครียดเมื่อทำงานออกมาได้ไม่ดี	3.47	1.021	ปานกลาง
5. ซอปปาปัญหาในที่ทำงานไปทำให้เกิดความกังวลใจกับคนในครอบครัว	1.68	.873	น้อย
6. มีความกังวลใจในด้านการสื่อสารกับนายจ้าง/เพื่อนร่วมงาน	2.98	1.082	ปานกลาง
7. รู้สึกว่าทักษะในการทำงานด้อยกว่าเพื่อนร่วมงาน	2.02	.860	น้อย
8. ไม่สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นได้	1.69	.796	น้อย
9. ทุกข์ใจกับการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน	1.76	.864	น้อย
10. ได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากคนพื้นเมืองของประเทศที่ไปทำงาน	1.65	.905	น้อย
รวม	2.57	.940	ปานกลาง

จากตาราง 18 พบว่า แรงงานมีต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทุกข์ใจเมื่อไม่สามารถส่งเงินกลับบ้านให้ครอบครัวได้ มีค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมาคือ เหงา และว่าเหว่เมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.59 ซึ่งต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงินขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.57

2.3 ด้านผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

ผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี เป็นการศึกษารายได้ที่ได้รับจากการลงทุนด้านการย้ายถิ่น โดยผลตอบแทนของผู้ที่ทำงาน

ในสาธารณรัฐเกาหลีจะได้รับสูงสุด 3 ปี ซึ่งผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง และผลตอบแทนทางอ้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ผลตอบแทนทางตรง

ผลตอบแทนทางตรง ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ ค่าจ้าง และค่าล่วงเวลา ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยของรายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย : บาท

รายได้ (N = 82)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าเฉลี่ย (Mean)/ปี
รายได้ที่ได้รับก่อนเดินทางไปทำงาน	20,000	3,000	88,500
รายได้สุทธิที่ได้รับ	45,000	10,000	304,392
ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่ได้รับ	30,000	1,000	136,668

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์รายได้ที่ได้รับจากการทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้ดังนี้

รายได้ที่ได้รับก่อนเดินทางไปทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากที่มีงานทำได้รับรายได้ขณะที่รอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยเฉลี่ยคือ 88,500 บาท/ปี จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 31) ซึ่งสังเกตได้ว่าแรงงานที่มีงานทำก่อนเดินทางไปทำงานนั้นได้รับรายได้ขณะที่ทำอยู่ในประเทศไทยนั้นไม่มาก เนื่องจากแรงงานไม่สามารถเก็บเงินหรือออมได้ อีกทั้งยังมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับตนเองและครอบครัว และยังต้องการมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพื่อเป็นหน้าเป็นตาให้กับครอบครัว ทำให้รายจ่ายที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอกับรายได้ที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับในขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

รายได้สุทธิโดยเฉลี่ย ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้รับรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยคือ 304,392 บาท/ปี ซึ่งค่าสูงสุด 45,000 บาท และต่ำสุด 10,000 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 82 คน (ตาราง 31) โดยค่าที่ได้ออกมานั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นได้เดินทางไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ทำให้รายได้ที่ได้นั้นน้อยแตกต่างกัน ซึ่งแรงงานที่ได้รับรายได้สูงนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ ส่วนแรงงานที่ได้รับรายได้ต่ำสุดนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน

ค่าล่วงเวลา และโบนัสที่ได้รับ ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับค่าล่วงเวลา และโบนัสโดยเฉลี่ยคือ 136,668 บาท/ปี ซึ่งค่าสูงสุด 30,000 บาท และต่ำสุด 1,000 บาท จากการหาค่าเฉลี่ยทั้ง 63 คน (ตาราง 31) โดยค่าที่ได้ออกมานั้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นได้เดินทางไปทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ทำให้รายได้ที่ได้รับนั้นมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าล่วงเวลาที่แรงงานได้รับด้วย ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับความขยันของแรงงานว่าแรงงานขยันทำงานล่วงเวลามากน้อยเพียงใด

2.3.2 ผลตอบแทนทางอ้อม

ผลตอบแทนทางอ้อม คือ ผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ขณะยังไม่หมดสัญญาจ้าง หรือนายจ้างต่อสัญญาใหม่กับแรงงานกลุ่มเดิม ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากสังคม ความภาคภูมิใจ ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

ผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงิน (N = 82)	($\bar{X}$)	S.D.	การแปลผล
1. ภูมิใจที่ได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ	3.72	.867	มาก
2. มีโอกาสในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศที่คนอื่นไม่มี	3.43	.880	มาก
3. มีความอดทนเมื่อได้รับมอบหมายงานที่ยากขึ้นกว่าเดิม	4.02	.700	มาก
4. ต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ	4.24	.696	มากที่สุด
5. หวังกับความสำเร็จที่ได้รับในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	4.24	.896	มากที่สุด
6. ได้รับประสบการณ์ในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	4.09	.820	มาก
7. ครอบครัวยุติเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี	4.21	1.00	มากที่สุด
8. ภูมิใจที่ทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.44	.857	มากที่สุด
9. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	3.96	.691	มาก
10. ได้รับการยอมรับจากสังคมที่อาศัยอยู่	3.78	.671	มาก
รวม	4.01	.808	มาก

จากตาราง 20 พบว่า แรงงานได้รับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภูมิใจที่ทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.44 รองลงมาคือ ต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ และหวังกับความสำเร็จที่ได้รับในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี มีค่าเฉลี่ย 4.24 ครอบครัวยุติเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี มีค่าเฉลี่ย 4.21 ซึ่งแรงงานได้รับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01

เมื่อพิจารณาภาพรวมของผลการวิเคราะห์ที่สรุปผลออกมา ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดนั้นมาทำการคำนวณเชิงเปรียบเทียบทางด้านต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อให้ทราบถึงการลงทุนด้านการย้ายถิ่นของแรงงาน โดยสมการมูลค่าปัจจุบันของการย้ายถิ่น

ซึ่งหลักการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีทั้งทางตรง และทางอ้อมในที่นี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการคำนวณออกเป็นรายประเทศคือ 1. สาธารณรัฐไต้หวัน 2. สาธารณรัฐเกาหลี

1. สาธารณรัฐไต้หวัน การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน จะทำการกำหนดให้ระยะเวลาที่ไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันคือ 3 ปี ส่วนอัตราคิดลดจะใช้ร้อยละ 10 เป็นฐาน โดยคำนวณมาจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันที่ยืมมา ซึ่งจากการปรับลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบันในปีที่ 1 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.909 ปีที่ 2 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.826 และในปีที่ 3 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.751 ที่อัตราคิดลดร้อยละ 10 (ประสิทธิ์ ตั้งยั้งศิริ. 2542 : 424) ปีที่คำนวณประโยชน์และต้นทุนคือ ปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งต้นทุนที่นำมาคิดคำนวณจะเป็นต้นทุนที่เป็นตัวเงินทั้งทางตรง ทางอ้อม และต้นทุนจิตใจที่เกิดจากการเคลื่อนย้าย จะคำนวณจากปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างจากสาธารณรัฐไต้หวันจำนวน 60 คน

จากการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ณ อัตราคิดลดร้อยละ 10 ทำให้เห็นได้ว่า ผลรวมของรายได้ ณ อัตราคิดลดในปีที่ 1, 2 และ 3 เมื่อลบกับผลรวมของต้นทุน ณ อัตราคิดลดในปีที่ 1, 2 และ 3 จากคนที่ 1 ถึง 60 ได้ผลรวมเท่ากับ 9,783,027 บาท เมื่อหารจำนวนคนทั้ง 60 คนได้ค่าเท่ากับ 163,050 บาท หลังจากนั้นนำมาหารจำนวนปีโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.9 ปี จะได้ค่าเฉลี่ยต่อคนออกมาเท่ากับ 85,816 บาท (ตาราง 36) การที่ต้องนำมาปรับอัตราคิดลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบัน เนื่องจากมูลค่าของเงินในปัจจุบันและในอนาคตมีค่าไม่เท่ากัน จึงไม่สามารถรวมต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในปีต่างๆ โดยตรง แล้วนำมาเปรียบเทียบกันหรือเพื่อคำนวณหาผลตอบแทนสุทธิ แต่เวลาคำนวณนั้นยังต้องคำนึงถึงมูลค่าของเงินตามเวลาด้วย อีกทั้งการที่ต้องหารจำนวนปีโดยเฉลี่ยเนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในระยะเวลาของสัญญาจ้างงานแตกต่างกัน ทำให้ต้องหาจำนวนปีโดยเฉลี่ยเพื่อมาปรับให้เป็นค่าเดียวกัน อีกทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลจากคนที่ 1 ถึง 60 เห็นได้ว่าผลรวม (E

- C) เมื่อนำผลรวมของรายได้ ณ อัตราคิดลดมาหักลบกับผลรวมของต้นทุน ณ อัตราคิดลดแล้วค่าที่ออกมามีทั้งค่าที่เป็นลบ และเป็นบวก นั้นหมายความว่าถ้าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันเมื่อไปทำงานตามสัญญาจ้างในระยะเวลา 3 ปี บางรายจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มกับต้นทุนที่ต้องเสียไปทั้งก่อนเดินทางและขณะทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน นอกจากนี้ยังมาจากการที่แรงงานกู้ยืมเงินมาและต้องเสียดอกเบี้ยให้กับนายทุนที่ให้กู้ยืมในอัตราที่สูง ทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับในระยะเวลา 3 ปีไม่เพียงพอ

ซึ่งค่า V_p หรือมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันที่ได้จากการคำนวณนั้นได้ผลรวมมีค่าเท่ากับ 85,816 บาท ซึ่งค่า V_p ที่ได้มีค่ามากกว่า 0 ($V_p > 0$) แสดงว่าแรงงานย่อมตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

2. สาธารณรัฐเกาหลี การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี จะทำการกำหนดให้ระยะเวลาที่ไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีคือ 3 ปี ส่วนอัตราคิดลดจะใช้ร้อยละ 10 เป็นฐาน โดยคำนวณมาจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีที่กู้ยืมมา ซึ่งจากการปรับลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบันในปีที่ 1 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.909 ปีที่ 2 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.826 และในปีที่ 3 จะใช้ค่าเท่ากับ 0.751 ที่อัตราคิดลดร้อยละ 10 (ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ, 2542 : 424) ปีที่คำนวณประโยชน์และต้นทุนคือ ปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งต้นทุนที่นำมาคิดคำนวณจะเป็นต้นทุนที่เป็นตัวเงินทั้งทางตรง ทางอ้อม และต้นทุนจิตใจที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายจะคำนวณจากปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างจากสาธารณรัฐเกาหลีจำนวน 82 คน

ซึ่งจากการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ณ อัตราคิดลดร้อยละ 10 ทำให้เห็นได้ว่า ผลรวมของรายได้ ณ อัตราคิดลดในปีที่ 1, 2 และ 3 เมื่อลบกับผลรวมของต้นทุน ณ อัตราคิดลดในปีที่ 1, 2 และ 3 จากคนที่ 1 ถึง 82 ได้ผลรวมเท่ากับ 62,138,489 บาท เมื่อหารจำนวนคนทั้ง 82 คนได้ค่าเท่ากับ 757,786 บาท หลังจากนั้นนำมาหารจำนวนปีโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.6 ปี จะได้ค่าเฉลี่ยต่อคนออกมาเท่ากับ 291,456 บาท (ตาราง 37) การที่ต้องนำมาปรับอัตราคิดลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบัน เนื่องจากมูลค่าของเงินในปัจจุบันและในอนาคตมีค่าไม่เท่ากัน จึงไม่สามารถรวมต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในปีต่างๆ โดยตรง แล้วนำมาเปรียบเทียบกันหรือเพื่อคำนวณหาผลตอบแทนสุทธิ แต่เวลาคำนวณนั้นยังต้องคำนึงถึงมูลค่าของเงินตามเวลาด้วย อีกทั้งการที่ต้อง

หารจำนวนปีโดยเฉลี่ยเนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นเป็นแรงงานที่เดินทางไปทำงานในระยะเวลาของสัญญาจ้างงานแตกต่างกัน ทำให้ต้องหาจำนวนปีโดยเฉลี่ยเพื่อมาปรับให้เป็นค่าเดียวกัน อีกทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลจากคนที่ 1 ถึง 82 เห็นได้ว่าผลรวม (E - C) เมื่อนำผลรวมของรายได้ ณ อัตราคิดลดมาหักลบกับผลรวมของต้นทุน ณ อัตราคิดลดแล้วค่าที่ออกมานั้นส่วนใหญ่มีค่าเป็นบวก นั้นหมายความว่าถ้าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีเมื่อไปทำงานตามสัญญาจ้างในระยะเวลา 3 ปี จะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มกับต้นทุนที่ต้องเสียไปทั้งก่อนเดินทางและขณะทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

ซึ่งค่า v_p หรือมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีที่ได้จากการคำนวณนั้นได้ผลรวมมีค่าเท่ากับ 291,456 บาท ซึ่งค่า v_p ที่ได้มีค่ามากกว่า 0 ($v_p > 0$) แสดงว่าแรงงานย่อมตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยสมการมูลค่าปัจจุบันของการย้ายถิ่น พบว่าต้นทุนและผลตอบแทนโดยมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีเท่ากับ 291,456 บาท/ปี มีความคุ้มค่ามากกว่าเมื่อเทียบกับต้นทุนและผลตอบแทนโดยมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน 85,816 บาท/ปี เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน แสดงให้เห็นว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีย่อมให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากกว่าการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน เนื่องจากแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่เดินทางไปทำงานโดยรัฐบาลจัดส่ง (กรมการจัดหางาน) ทำให้ต้นทุนที่แรงงานต้องเสียนั้นไม่มากเท่ากับแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน เพราะแรงงานส่วนใหญ่เดินทางโดยบริษัทจัดหางานจัดส่ง ซึ่งจะต้องจ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ในอัตราที่สูงกว่า ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมของแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันในปี พ.ศ. 2546 - 2550 พบว่าจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานมีแนวโน้มลดลง แสดงให้เห็นว่าแรงงานไทยอาจจะตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีก็เป็นได้ เพราะแรงงานได้เล็งเห็นความสำคัญของต้นทุนและผลตอบแทนที่แรงงานจะได้รับเมื่อเดินทางไปทำงานว่าประเทคนไหนให้ความคุ้มค่ามากกว่า

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ในบทนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาสาระสำคัญโดยแบ่งออกเป็นความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) จากสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ในปี พ.ศ. 2552

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ได้จากการสุ่มตัวอย่างแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะทำการคิดจากแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. 2550 มาเป็นฐานในการคิดกลุ่มตัวอย่าง โดยเมื่อคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันแล้วได้กลุ่มตัวอย่าง 8% ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 ส่วนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีได้กลุ่มตัวอย่าง 8% ของจำนวนแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตในปี พ.ศ. 2550 เช่นกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จะได้จาก

การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเป็นแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่าง สัญญาจ้าง (Re-entry) ที่เข้ามารายงานตัวกับสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ โดยทางผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดเลือกตอบและมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามความมุ่งหมายของการวิจัย สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวัดในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถาม ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานต่างประเทศตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าทำวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ค่าภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ระยะเวลาออกคอยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่แรงงานไทยได้รับจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ รายได้ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีไม่รวมสวัสดิการ ค่าล่วงเวลา และโบนัส รายได้ที่ได้จากค่าล่วงเวลา โบนัส และรายได้ทางอ้อมที่แรงงานไทยได้รับการ

ยอมรับจากสังคม และความภาคภูมิใจจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยแบบสอบถามจะมี 2 ลักษณะ คือ เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal data) (ยุทธ ไกยวรรณ. 2545 : 180) และเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval data) (ยุทธ ไกยวรรณ. 2545 : 181) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังต่อไปนี้

ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนมากที่สุด
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนมาก
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนปานกลาง
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนน้อย
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีผลตอบแทนน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหารระดับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินระดับผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินของแรงงาน มีดังนี้ (ยุทธ ไกยวรรณ. 2545 : 188)

$$\begin{aligned}
 1. \text{พิสัย} &= \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด} \\
 &= 5 - 1 \\
 &= 4 \\
 2. \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย} / \text{จำนวนชั้น} \\
 &= 4 / 5 \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เฉลี่ยระดับความคิดเห็นทางด้านความรู้สึกของแรงงาน แสดงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง มีผลตอบแทนมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง มีผลตอบแทนมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง มีผลตอบแทนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง มีผลตอบแทนน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง มีผลตอบแทนน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับต้นทุนทางด้านจิตใจที่เป็นตัวเงิน ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์จากการคิดถึงของแรงงานไทยที่โทรหาครอบครัว คนรัก และเพื่อนๆ ค่าใช้จ่ายที่แรงงานไทยต้องเสียในการหาหมอจากการเป็นโรค

ชี้แจงค่า ค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราของแรงงานที่เกิดจากความเหงาในการคิดถึงบ้าน และต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่าย ได้แก่ ความเหงาว่าห่วย การได้รับการดูแลเยียวยา โดยแบบสอบถามจะมี 2 ลักษณะ คือ เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal data) (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 180) และเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval data) (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 181) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังต่อไปนี้

ระดับที่ 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจมากที่สุด
ระดับที่ 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจมาก
ระดับที่ 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจปานกลาง
ระดับที่ 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจน้อย
ระดับที่ 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถาม	มีต้นทุนจิตใจน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหารระดับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินระดับต้นทุนจิตใจที่มีค่าใช้จ่ายของแรงงาน มีดังนี้ (ยุทธ ไถยวรรณ. 2545 : 188)

$$\begin{aligned}
 1. \text{พิสัย} &= \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด} \\
 &= 5 - 1 \\
 &= 4 \\
 2. \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย} / \text{จำนวนชั้น} \\
 &= 4 / 5 \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์เฉลี่ยระดับความคิดเห็นทางด้านความรู้สึกของแรงงาน แสดงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง มีต้นทุนจิตใจน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา สำนวน และภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อความที่มีความสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามที่เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแนะนำ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แต่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) (ยุทธ ไกยวรรณ์. 2545 : 174) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85
6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงข้อคำถามที่ยังไม่ชัดเจน และนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้งเพื่ออนุมัติการนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

แหล่งข้อมูล (Sources of data)

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory statistics) โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและใช้ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งจะเป็นการเก็บข้อมูลกับแรงงานที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ที่เข้ามารายงานตัวกับสำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยข้อมูลที่สอบถามกับแรงงานจะครอบคลุมในเรื่องของรายได้สุทธิที่แรงงานได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการทำงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งก่อนการเดินทางไปทำงานและขณะที่ทำงานอยู่ที่เป็นต้นทุนของแรงงานเมื่อตัดสินใจเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัทจัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติอาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เช่น ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระยะเวลาการออกงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้ยังได้ครอบคลุมในเรื่องของต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่ใช้ตัวเงิน อีกทั้งผู้วิจัยยังได้คำนวณมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิทั้งหมดที่แรงงานได้รับจากการทำงานในแต่ละเดือน และต้นทุนสุทธิทั้งหมดที่ต้องจ่ายก่อนเดินทางไปทำงาน ขณะทำงาน และต้นทุนจิตใจตลอดสัญญาจ้างโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 10 ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีที่กู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เคยทำการศึกษาเก็บรวบรวมเอาไว้แล้ว มาเป็นเอกสารอ้างอิงในการทำวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทตำรา บทความทางวิชาการ หรือวารสาร

2. ประเภทผลงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสารทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงแรงงาน ฯลฯ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับแบบจำลองทุนมนุษย์ ต้นทุนและผลตอบแทน และการย้ายถิ่นของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย

3. ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งที่เป็นข้อมูลในประเทศและข้อมูลจากต่างประเทศ

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1. ทดสอบแบบสอบถามที่ได้จัดทำไว้ แล้วดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม พร้อมตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการครอนบาช
2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วออกเก็บข้อมูลจริง
3. นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดแล้วนำมาลงรหัสสำหรับประมวลผลข้อมูลด้านคอมพิวเตอร์
4. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็นรายประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยแต่ละประเทศจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้าง (Re-entry) ในปี พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนา อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ตำแหน่งงานที่ไปทำงาน ระยะเวลาที่ไปทำงานต่างประเทศตามสัญญาจ้าง จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน โดยได้นำมาแจกแจงความถี่นำเสนอเป็นค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.2 ศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี มีการคำนวณค่าใช้จ่ายที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ) ค่าหนังสือเดินทาง ค่าวีซ่า ค่าตรวจสุขภาพ ค่าทดสอบฝีมือ ค่าธรรมเนียมสนามบิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าหัวให้กับบริษัท จัดหางาน ค่าสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ค่าตรวจสอบประวัติ อาชญากรรม และค่าเดินทางในการติดต่อกับกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าสาธารณูปโภค ภาษีรายได้ ค่าประกันสุขภาพ ค่าประกันภัยแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระยะเวลาพักอาศัยงาน จำนวนเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่ายในกรณีที่แรงงานกู้ยืมเงินในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

และข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาหาต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ต้นทุนทางด้านจิตใจที่เป็นตัวเงิน ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย ค่าใช้จ่ายทางโทรศัพท์จากการคิดถึงของแรงงานไทยที่โทรหาครอบครัว คนรัก และเพื่อนๆ ค่าใช้จ่ายที่แรงงานไทยต้องเสียในการหาหมอจากการเป็นโรคซึมเศร้า ค่าใช้จ่ายจากการดื่มสุราของแรงงานที่เกิดจากความเหงาในการคิดถึงบ้าน และต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน ได้แก่ ความเหงาว่าเหว การได้รับการดูแลเยียวยา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนจิตใจที่เป็นตัวเงิน และมีใช้ตัวเงิน เพื่อนำมาหาต้นทุนจิตใจของแรงงานที่เกิดขึ้น โดยได้นำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

1.3 ศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ประกอบด้วย รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ รายได้ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีไม่รวมสวัสดิการ ค่าล่วงเวลา และโบนัส รายได้ที่ได้จากค่าล่วงเวลา โบนัส และผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงินที่แรงงานไทยได้รับการยอมรับจากสังคม และความภาคภูมิใจจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อนำมาหารายได้ที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยได้นำมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

สรุปผลการวิเคราะห์

สรุปผลวิจัยที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี และศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษาคูณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างแรงงานไทยที่เดินทางกลับมาระหว่างสัญญาจ้างในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จำนวน 142 ตัวอย่าง พบว่าแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.7 เป็นเพศชาย และอายุโดยเฉลี่ย เท่ากับ 33.98 ปี ทางด้านสถานภาพส่วนใหญ่โสด คิดเป็นร้อยละ 51.7 นอกนั้นมีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 35.0 มีสถานภาพหย่า/หม้าย ร้อยละ 10.0 และแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 3.3 ทางด้านระดับการศึกษา พบว่า แรงงานไทยมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 26.7 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 โดยแรงงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ 53.3 โดยก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันแรงงานจะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปถึงร้อยละ 50.0 ส่วนตำแหน่งงานที่ไปทำในสาธารณรัฐไต้หวันคิดเป็นร้อยละ 46.7 ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน นอกนั้นร้อยละ 40.0 ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน เช่น ก่อสร้าง เกษตร ฯลฯ และประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ คิดเป็นร้อยละ 13.3 โดยส่วนมากจะเดินทางไปทำงานตามสัญญาจ้างเป็นระยะเวลา 2 ปี ถึงร้อยละ 70.0 ซึ่งแรงงานเคยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันแล้วเป็นจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.3 ส่วนแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่ร้อยละ 97.6 เป็นเพศชาย และอายุโดยเฉลี่ย เท่ากับ 33.39 ปี ทางด้านสถานภาพส่วนใหญ่สมรส คิดเป็นร้อยละ 57.3 นอกนั้นมีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 37.8 มีสถานภาพหย่า/หม้าย และแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 2.4 ทางด้านระดับการศึกษา พบว่าแรงงานไทยมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 26.8 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 โดยแรงงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ 81.7 โดยก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีแรงงานจะประกอบอาชีพเกษตรกรถึงร้อยละ 40.2 ส่วนตำแหน่งงานที่ไปทำในสาธารณรัฐเกาหลีคิดเป็นร้อยละ 65.9 ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ นอกนั้นร้อยละ 32.9 ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน เช่น ก่อสร้าง เกษตร ฯลฯ และประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ซึ่งแรงงานเดินทางไปทำงานตามสัญญาจ้างเป็นระยะเวลา 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 80.5 และเคยเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีแล้วเป็นจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.6 ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 แสดงจำนวน และร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของแรงงานที่เดินทางไปทำงานใน
สาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐไต้หวัน		สาธารณรัฐเกาหลี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		(คน)		(คน)	
1. เพศ	ชาย	43	71.7	80	97.6
	หญิง	17	28.3	2	2.4
	รวม	60	100.0	82	100.0
2. อายุ	21 – 30 ปี	23	38.3	25	30.5
Max = 51 Min = 22	31 – 40 ปี	26	43.3	53	64.6
Mean = 33.98	41 – 50 ปี	10	16.7	4	4.9
Max = 50 Min = 18	มากกว่า 50 ปี	1	1.7	-	-
Mean = 33.39	รวม	60	100.0	82	100.0
3. สถานภาพสมรส	โสด	31	51.7	31	37.8
	สมรส	21	35.0	47	57.3
	หย่า/หม้าย	6	10.0	2	2.4
	แยกกันอยู่	2	3.3	2	2.4
	รวม	60	100.0	82	100.0
4. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	3.3	2	2.4
	ประถมศึกษาตอนต้น	11	18.3	6	7.3
	ประถมศึกษาตอนปลาย	11	18.3	22	26.8
	มัธยมศึกษาตอนต้น	16	26.7	15	18.3
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	20.0	16	19.5
	ปวช./ปวส.	7	11.7	18	22.0
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	1.7	3	3.7
	รวม	60	100.0	82	100.0
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	2-3 คน	24	40.0	19	23.2
	4-5 คน	25	41.7	48	58.5
	6-7 คน	9	15.0	12	14.6
	มากกว่า 7 คน	2	3.3	3	3.7
	รวม	60	100.0	82	100.0

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล		สาธารณรัฐไต้หวัน		สาธารณรัฐเกาหลี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		(คน)		(คน)	
6. ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	16	26.7	6	7.3
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	53.3	67	81.7
	ภาคกลาง	12	20.0	4	4.9
	ภาคตะวันออก	-	-	2	2.4
	ภาคตะวันตก	-	-	3	3.7
	รวม	60	100.0	82	100.0
7. อาชีพเดิมก่อน	เกษตรกร	14	23.3	33	40.2
เดินทางไปทำงาน	งานโรงงาน	3	5.0	21	25.6
ต่างประเทศ	รับจ้างทั่วไป	30	50.0	6	7.3
	ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน	13	21.7	22	26.8
	รวม	60	100.0	82	100.0
8. ตำแหน่งงานที่ไป	ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน	28	46.7	1	1.2
ทำงาน	ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือ	8	13.3	54	65.9
	อาชีพงานพื้นฐาน	24	40.0	27	32.9
	รวม	60	100.0	82	100.0
9. ระยะเวลาที่ไป	1 ปี	12	20.0	13	15.9
ทำงานตามสัญญา	2 ปี	42	70.0	3	3.7
จ้าง	3 ปี	6	10.0	66	80.5
	รวม	60	100.0	82	100.0
10. จำนวนครั้ง	1 ครั้ง	21	35.0	62	75.6
ที่เคยเดินทางไป	2 ครั้ง	26	43.3	18	22.0
ทำงานต่างประเทศ	3 ครั้ง	11	18.3	2	2.4
	มากกว่า 3 ครั้ง	2	3.3	-	-
	รวม	60	100.0	82	100.0

2. สรุปผลการศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เป็นการศึกษาต้นทุนที่เกิดขึ้นก่อนการเดินทาง ขณะที่ทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งต้นทุนที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วย ต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนระหว่าง 2 ประเทศ ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนทางด้านค่าใช้จ่ายของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลีจำแนกตามประเทศและ
จำนวนเงินเฉลี่ยที่เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ

หน่วย : บาท

ค่าใช้จ่าย	สาธารณรัฐไต้หวัน		สาธารณรัฐเกาหลี		รวม	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
1. ต้นทุนทางตรง (Mean = 214,418)	213,040	55.0	215,796	44.6	428,836	49.2
1.1 ค่าตัวเครื่องบิน (ไป-กลับ)	22,263	6.0	25,174	5.2	47,437	5.4
1.2 ค่าหนังสือเดินทาง	1,035	0.3	1,031	0.2	2,066	0.2
1.3 ค่าวีซ่า	2,643	0.7	0	0	2,643	0.3
1.4 ค่าตรวจสุขภาพ	1,475	0.4	1,562	0.3	3,037	0.3
1.5 ค่าทดสอบฝีมือ	608	0.2	544	0.1	1,152	0.1
1.6 ค่าธรรมเนียมสนามบิน	782	0.2	607	0.1	1,389	0.2
1.7 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ก่อนเดินทาง	51,250	13.2	4,826	1.0	56,076	6.4
1.8 ค่าอาหาร	27,924	7.2	48,120	9.9	76,044	8.7
1.9 ค่าที่พัก	25,560	6.6	31,404	6.5	56,964	6.5
1.10 ค่าสาธารณูปโภค	8,196	2.1	30,696	6.3	38,892	4.5
1.11 ค่าภาษีรายได้	13,284	3.4	16,236	3.4	29,520	3.4
1.12 ค่าประกันสุขภาพ	2,856	0.7	10,188	2.1	13,044	1.5
1.13 ค่าประกันภัยแรงงาน	2,760	0.7	9,408	1.9	12,168	1.4
1.14 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ขณะทำงาน	52,404	13.5	36,000	7.4	88,404	10.1
2. ต้นทุนทางอ้อม (Mean = 131,289)	103,214	26.6	159,364	32.9	262,578	30.1
2.1 จำนวนเงินกู้ยืม	103,214	26.6	159,364	32.9	262,578	30.1
3. ต้นทุนจิตใจ (Mean = 89,904)	71,256	18.4	108,552	22.4	179,808	20.6
3.1 ต้นทุนจิตใจ	71,256	18.4	108,552	22.4	179,808	20.6
รวมต้นทุนทางตรง ทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ (Mean = 435,611)	387,510	100.0	483,712	100.0	871,222	100.0

จากตาราง 22 แสดงต้นทุนทางด้านค่าใช้จ่ายของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จำแนกตามประเทศและจำนวนเงินเฉลี่ยที่เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยผลการศึกษารูปได้ว่า แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีมีต้นทุนรวม 871,222 บาท/ปี โดยเฉลี่ยเท่ากับ 435,611 บาท/ปี ซึ่งสัดส่วนต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากต้นทุนทางตรง เท่ากับ 428,836 บาท/ปี โดยเฉลี่ยเท่ากับ 214,418 บาท/ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.2 และส่วนที่เหลือเป็นต้นทุนทางอ้อม เท่ากับ 262,578 บาท/ปี โดยเฉลี่ยเท่ากับ 131,289 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 30.1 และต้นทุนจิตใจ เท่ากับ 179,808 บาท/ปี โดยเฉลี่ยเท่ากับ 89,904 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 20.6

เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดประเภทต้นทุน พบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากจำนวนเงินกู้ยืมที่แรงงานกู้เพื่อใช้เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เท่ากับ 262,578 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา คือ ต้นทุนทางจิตใจของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี คิดเป็นร้อยละ 20.6 ส่วนต้นทุนประเภทอื่นๆ มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ถ้าพิจารณารายละเอียดของประเทศและจำนวนเงินที่เสียค่าใช้จ่ายของแรงงาน พบว่า แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีจะเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด เท่ากับ 215,796 บาท โดยต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากต้นทุนทางตรง คิดเป็นร้อยละ 44.6 เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของต้นทุน พบว่า ค่าอาหารของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.9 ส่วนแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันจะเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด เท่ากับ 213,040 บาท ซึ่งต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากต้นทุนทางตรง คิดเป็นร้อยละ 55.0 และหากพิจารณารายละเอียดของต้นทุน พบว่า จำนวนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ขณะทำงานมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.5

3. สรุปผลการศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี เป็นการศึกษารายได้ที่ได้รับจากการลงทุนด้านการย้ายถิ่น เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของผลตอบแทนระหว่าง 2 ประเทศ ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน และสาธารณรัฐเกาหลี

หน่วย : บาท

รายได้	สาธารณรัฐไต้หวัน		สาธารณรัฐเกาหลี		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. รายได้ก่อนเดินทาง	89,112	40.2	88,500	25.0	177,612	31.0
2. รายได้สุทธิขณะทำงาน	241,500	109.0	304,392	86.3	545,892	95.0
3. ค่าล่วงเวลา โบนัสขณะทำงาน	69,108	31.2	136,668	38.7	205,776	36.0
รวมรายได้ (Mean = 287,028)	221,496	100.0	352,560	100.0	574,056	100.0

จากตาราง 23 แสดงผลตอบแทนทางด้านรายได้ที่แรงงานได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี โดยผลการศึกษารูปได้ว่า แรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันมีรายได้ก่อนเดินทางไปทำงานโดยเฉลี่ยมากกว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี เท่ากับ 89,112 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 40.2 แต่เมื่อแรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีกลับมีรายได้สุทธิขณะทำงานโดยเฉลี่ยมากกว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน เท่ากับ 304,392 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 86.3 ซึ่งในนี้ยังหมายรวมถึงค่าล่วงเวลา และโบนัสที่ได้รับขณะทำงานด้วยที่ได้รับมากกว่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 136,668 บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ 38.7

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องจากตำแหน่งงานที่แรงงานเดินทางไปทำงานนั้นเหมาะกับแรงงานเพศชายมากกว่าแรงงานเพศหญิง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบตำแหน่งงานของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกันในการนำมาเปรียบเทียบ คือ ตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน โดยแรงงานเพศชายที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนแรงงานเพศชายที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี คิดเป็นร้อยละ 32.9 จากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในต่างประเทศมีสาเหตุหลักมาจากระดับค่าจ้างและเงินเดือนที่ไม่เพียงพอขณะที่แรงงานทำงานอยู่ในประเทศไทย ทำให้ต้องเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นางลักษณี ตั้งคะบุรี (2541) ศึกษาเรื่องสาเหตุการไปทำงานในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานไทยที่ไปไต้หวัน และสุภิญญา แก่นจ้าย (2546)

ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีไต้หวัน พบว่า สาเหตุที่ทำให้แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน คือ ต้องการรายได้ที่มากกว่าเดิม อยากได้ประสบการณ์การทำงานต่างประเทศ เพื่อนบ้านและคนในครอบครัวชักชวน อยากมีเงินทองซื้อสิ่งของอำนวยความสะดวกในครอบครัว และรายได้เดิมไม่พอใช้จ่าย

ซึ่งการที่แรงงานเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปทำงานในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าเป็นการลงทุนด้านการย้ายถิ่น จึงได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี จากการที่ทำการศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุน นั้น พบว่า สัดส่วนของต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากต้นทุนทางตรงคิดเป็นร้อยละ 49.2 ส่วนที่เหลือเป็นสัดส่วนของต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนจิตใจ คิดเป็นร้อยละ 30.1 และ 20.6 ตามลำดับ โดยต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีนั้นสูงกว่าต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ต้นทุนส่วนใหญ่จะมาจากต้นทุนทางตรง คิดเป็นร้อยละ 44.6 และต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันส่วนใหญ่จะมาจากต้นทุนทางตรงคิดเป็นร้อยละ 55.0 เช่นเดียวกัน ซึ่งรายละเอียดของต้นทุนดังที่กล่าวมาเป็นเพียงกล่าวถึงต้นทุนภาพรวม เมื่อนำต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐานของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีมาเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า ต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (6,490,312 บาท/ปี) สูงกว่าต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (4,165,585 บาท/ปี) เมื่อรวมต้นทุนก่อนเดินทางไปทำงาน ต้นทุนขณะทำงาน และต้นทุนจิตใจ โดยต้นทุนสูงกว่าเป็นจำนวน 2,324,727 บาท/ปี การที่ต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงกว่านั้นเนื่องมาจากการที่แรงงานส่วนใหญ่เดินทางไปทำงานโดยบริษัทจัดหางานจัดส่ง ทำให้แรงงานต้องเสียค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ในอัตราที่สูงกว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pongsapich (1991) ศึกษาเรื่อง Migrant Workers to the Arab World : Thailand พบว่า แรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะไปทำงานโดยผ่านบริษัทจัดหางาน และเครือข่ายจัดหางานที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งบริษัทจัดหางานเหล่านี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่แรงงาน และค่าใช้จ่ายที่แรงงานจะต้องเสียในการเดินทางไปทำงานในเอเชียตะวันตกรวมทั้งสิ้นประมาณ 30,000-40,000 บาท และ 10,000-20,000 บาท สำหรับแรงงานที่เดินทางไปทำงานในประเทศอื่นๆ ในเอเชีย และการที่ต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันสูงกว่านั้นยังเป็นผลมาจากต้นทุนจิตใจด้วย เนื่องจากแรงงานมีปัญหาทางด้านภาษาที่เป็นอุปสรรค ทำให้

แรงงานต้องมีค่าใช้จ่ายในการเขียนจดหมาย โทรศัพท์ ไปซื้อบปิ่ง ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ทานยาคลายเครียด และพบแพทย์จากการคิดถึง หรือเครียด ที่มาจากการห่างไกลบุคคลในครอบครัว คนรัก และเพื่อนฯ

เมื่อทำการศึกษาและเปรียบเทียบผลตอบแทนของแรงงาน พบว่า รายได้ที่แรงงานได้รับขณะทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีมากกว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน ซึ่งรายได้ที่ได้รับโดยเฉลี่ยคือ 441,060 บาท/ปี ส่วนรายได้ที่ได้รับโดยเฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันคือ 310,608 บาท/ปี ทั้งนี้จำนวนรายได้ที่ได้รับได้รวมค่าล่วงเวลาและโบนัสที่แรงงานได้รับ เมื่อนำผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐานของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีมาเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า ผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (10,692,000 บาท/ปี) มากกว่าผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (6,711,648 บาท/ปี) เมื่อรวมค่าล่วงเวลา และโบนัสที่แรงงานได้รับ โดยผลตอบแทนมากกว่าเป็นจำนวน 3,980,352 บาท/ปี

การศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีในตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน พบว่า ผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีนั้นสูงกว่าต้นทุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภางค์ จันทวานิช (2544) ศึกษาเรื่อง ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90 พบว่า ผลการคำนวณมีแรงงานไทยในญี่ปุ่นและมาเลเซียเท่านั้นที่ได้รับผลได้สุทธิเป็นบวก ในขณะที่แรงงานไทยที่ทำงานในประเทศไต้หวัน และสิงคโปร์ มีผลได้เป็นลบ ผลกระทบทางสังคมในแง่ลบ คือ การห่างจากครอบครัวจากบ้านไปนานๆ การเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพเสื่อมโทรม การไปทำงานผิดกฎหมายไม่สามารถปรับชีวิตการทำงาน และชีวิตทางสังคมในต่างแดน ส่วนการศึกษาของ อมรรวรรณ ชัยโชคสมพร (2545) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศของแรงงานจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลได้เฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 160,669.50 บาท สูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยของแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าเท่ากับ 70,230.73 บาท โดยผลได้เฉลี่ยสูงกว่าต้นทุนเฉลี่ยถึงร้อยละ 128.77 ซึ่งมากกว่าต้นทุนเฉลี่ยกว่า 1 เท่าตัว แสดงว่าการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานในจังหวัดสุพรรณบุรีสามารถหาผลตอบแทนหรือผลได้อย่างคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่จ่ายไป

ซึ่งจากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้นหากพิจารณาการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี ณ อัตราคิดลดร้อยละ 10 ทำให้ทราบว่าค่า v_p หรือมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันที่ได้จากการคำนวณนั้นได้ผลรวมมีค่าเท่ากับ 85,816 บาท ส่วนแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีมีค่า v_p หรือมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิจากการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีที่ได้จากการคำนวณนั้นได้ผลรวมมีค่าเท่ากับ 291,456 บาท ซึ่งทั้ง 2 ประเทศนี้ล้วนแล้วแต่ได้ค่า v_p มากกว่า 0 ($v_p > 0$) แสดงให้เห็นว่าแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลียอมให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากกว่าการที่แรงงานเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน แสดงว่าแรงงานอาจจะตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีก็เป็นได้ เพราะแรงงานได้เล็งเห็นความสำคัญของต้นทุนและผลตอบแทนที่แรงงานจะได้รับเมื่อเดินทางไปทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีดังที่อธิบายไว้ข้างต้น ขอเสนอแนะผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะภาครัฐ

1.1 ควรมีการประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางในด้านความคุ้มค่าของการจัดส่งแรงงานไปทำงานในแต่ละประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับแรงงาน

1.2 ควรมีการหาตำแหน่งงานให้กับแรงงานที่จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศให้มากกว่านี้ เพื่อลดต้นทุนให้กับแรงงานในส่วนที่ต้องเสียค่าบริการและค่าใช้จ่าย (ค่าหัว) ให้กับบริษัทจัดหาแรงงานลง โดยแรงงานจะได้เปลี่ยนมาเดินทางไปทำงานโดยกรมการจัดหางานจัดส่งแทน

1.3 ควรมีการดูแลสวัสดิภาพในการดำรงชีวิตของแรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศให้ได้รับความสะดวกสบาย ปลอดภัย หรือจัดกิจกรรมวันนัดพบแรงงานไทยในต่างแดนมาทำกิจกรรม พบปะสังสรรค์ พูดคุย แบ่งปันประสบการณ์ รับฟังปัญหาของแรงงานที่พบเจอ เพื่อแรงงานไทยจะได้คลายความเหงาว่าเหงาในการคิดถึงบ้านได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับแรงงาน

2.1 ควรศึกษาความคุ้มค่าทางด้านค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียและผลตอบแทนที่ได้รับในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนว่าแรงงานจะได้รับค่าตอบแทนมากน้อยเพียงใดก่อนที่จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

2.2 ควรหากิจกรรมยามว่างทำเมื่อแรงงานเว้นว่างจากการทำงาน โดยการเล่นกีฬาในหมู่แรงงานด้วยกัน หรือพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้แรงงานได้คลายความทุกข์ใจจากการคิดถึงครอบครัว/คนรัก/เพื่อน และยังเป็นการช่วยแรงงานลดต้นทุนจิตใจจากการที่แรงงานต้องเสียค่าโทรศัพท์ในแต่ละเดือนอีกด้วย

2.3 ควรมีความเตรียมพร้อมทางด้านภาษาก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เนื่องจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศจะมีปัญหาทางด้านภาษาเป็นอุปสรรค ทำให้การสื่อสารข้อความระหว่างนายจ้างกับคนงาน หรือระหว่างคนงานท้องถิ่นในการทำงานไม่เข้าใจตรงกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ศึกษาโดยจำแนกตามวิธีการเดินทาง ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของแรงงานไทยเดินทางไปทำงานต่างประเทศโดยจำแนกตามวิธีการเดินทาง แล้วนำต้นทุนผลตอบแทนมาคำนวณเปรียบเทียบจากการจำแนกตามวิธีการเดินทาง เพื่อจะได้ต้นทุนผลตอบแทนจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีอย่างครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้ควรศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของประเทศอื่นๆ ด้วย

2. ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพความคุ้มค่าของแรงงานภายหลังจากการเดินทางกลับจากการทำงานในต่างประเทศโดยจำแนกตามจังหวัด ว่าเมื่อแรงงานเดินทางกลับจากการทำงานในต่างประเทศแล้วแรงงานนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยการเปลี่ยนอาชีพจากที่เคยทำมา แล้วสามารถนำเงินที่ได้รับจากการทำงานในต่างประเทศ หรือการส่งเงินกลับมาให้ครอบครัวไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน. (2552). งานวิจัย. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2551, จาก <http://lib.doe.go.th>
- กิตติมา ตีสูงเนิน. (2549). การศึกษาสภาพการเดินทางไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้และประเทศ
ไต้หวันของแรงงานไทย ตามสัญญาจ้างระยะสั้น. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การ
จัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
กุสุมา อภินิษฐวงศ์. 2545. ความคุ้มค่าของการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดย
รัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีไต้หวัน. กรมการจัดหางาน. เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม.
- ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. (2548). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์. เอกสารการ
สอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณรงควิทย์ แสนทอง. (2548). การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ ภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 5. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ไตรวุฒิ นพรัตน์. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยไปไต้หวัน ต้นทุนและ
ผลตอบแทนของแรงงาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). รายได้ส่งกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศ. กรุงเทพฯ.
สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2552, จาก <http://www.bot.or.th>
- นงลักษณ์ ดังคะบุรี. (2541). สาเหตุการไปทำงานในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีแรงงานไทย
ที่ไต้หวัน. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นภดล ศุภสวัสดิ์กุล. (2548). ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจต่อการย้ายถิ่น.
วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ.เอส
พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. (2542). การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด
ยูเคชั่น.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานจัดหางาน จังหวัดนครราชสีมา. (2551). คู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนตัดสินใจไปทำงาน
ต่างประเทศ. กรมการจัดหางาน. เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม.
- สำนักบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. (2546). สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของ
แรงงานไทย ประจำปี 2546. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.

- . (2547). *สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ประจำปี 2547*. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.
- . (2548). *สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ประจำปี 2548*. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.
- . (2549). *สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ประจำปี 2549*. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.
- . (2550). *สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ประจำปี 2550*. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.
- . (2551). *สรุปสถานการณ์การไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย ประจำปี 2551*. กรมการจัดหางาน. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา ชำนิวิทย์ภรณ์. (2548). *การวิเคราะห์ผลได้และประสิทธิผลในการลงทุนทุนมนุษย์*. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุณี นัตราคม. (2523). *เศรษฐศาสตร์แรงงานระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2544). *ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ผลกระทบจากเศรษฐกิจถดถอยในปลายทศวรรษที่ 90*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภิญญา แก่น้าย. (2546). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีไต้หวัน*. ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุมาลี ปิตยานนท์. (2545). *ตลาดแรงงานไทยกับนโยบายรัฐ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์พร พันพื้ง. (2548). *การย้ายถิ่นข้ามชาติในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน.
- อมรรณ ชัยโชคสมพร. (2545). *การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์การย้ายถิ่นไปทำงานต่างประเทศของแรงงานจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อัครวัต เจียมไชยศรี. (2543). *แรงงานคืนถิ่น : กรณีศึกษาแรงงานที่เคลื่อนย้ายจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกลับสู่จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

- อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์. (2538). *การย้ายถิ่นภายในประเทศ*. เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรศาสตร์และประชากรวิทยา. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชอนันต์. (2552). *การศึกษาต้นทุน และผลตอบแทน การผลิตอ้อยโรงงาน ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2550/2551*. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อ้อทิพย์ ราชภูรินิยม, และชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์. (2551). *การพัฒนาระบบการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานโลก*. โครงการศึกษาวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- Campbell R. McConnell., Stanley L. Brue, and David A. Macpherson, (2003). *Contemporary Labor Economics 6th ed.* New York : McGraw-Hill.
- Ching-lung Tsay., (2002). "Labour Migration and Regional Changes in East Asia: Outflows of Thai Workers to Taiwan." The Institute of Economics Academia Sinica Nankang. P : 4-7.
- Groyberg, Boris, McLean, Andrew N, and Nothria Nitin. (2006). "Are Leaders Portable ?" Harvard Business Review. P : 96-102.
- Hunt, Janet and Kau, James. (1985). "Migration and Wage Growth: A Human Capital Approach." Southern Economic Journal, V.5: 697-710.
- Kang Su Dol. (1996). "Thai Migrant Workers in South Korea." (Paper presented at The International Workshop on Thai Migrant Workers in South-East and East Asia, Bangkok).
- Pongsapich Amara. (1991). "Migrant Workers to the Arab World : Thailand." A report Submitted to United Nations University, Bangkok, Chulalongkorn University Social Research Institute.
- Shah NM and Peter C. Smith. (1984). "Migrant women at work in Asia." Boulder, Colorado, Westview. P : 297-322.
- Sjaastad, Larry A. (1962). "The costs and returns of human migration." Journal of Political Economy 70S: 80-93.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ ไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญานิพนธ์ หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สร้างขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเคลื่อนย้ายแรงงานของแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี” โดยแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับจากการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ

ไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีทั้งที่เป็นตัวเงิน และผลตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนจิตใจทั้งที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่ไม่ใช่ตัวเงิน

กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด แบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีการเก็บชื่อหรือการปฏิบัติตนของท่านแต่อย่างใด คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและมีประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสกวรัตน์ ตั้งลัคนวณิชย์

นิสิตปริญญาโท

สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รหัส

--	--	--

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และตอบคำถามในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. สถานภาพสมรส

☐ 1) โสด

☐ 2) สมรส

☐ 3) หย่า/หม้าย

☐ 4) แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา

☐ 2) ประถมศึกษาตอนต้น

☐ 3) ประถมศึกษาตอนปลาย

☐ 4) มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ 6) ปวช./ปวส.

☐ 7)ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

☐ 8) อื่นๆ (ระบุ) _____

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

☐ 1) 2-3 คน

☐ 2) 4-5 คน

☐ 3) 6-7 คน

☐ 4) มากกว่า 7 คน

6. ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด _____

7. อาชีพเดิมก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ _____

8. ตำแหน่งงานที่ท่านไปทำงาน _____

9. ระยะเวลาที่ท่านไปทำงาน ตามสัญญา _____ ปี

10. จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงาน _____ ครั้ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการเดินทางไปทำงานที่แรงงานต้องจ่ายก่อนเดินทางและขณะทำงาน

1. ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ท่านต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงาน

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงินที่เสียเมื่อเดินทางครั้งแรก (บาท)	จำนวนเงินที่เสียเมื่อเดินทางครั้งนี้ (บาท)
ก่อนเดินทางไปทำงาน		
1. ค่าตัวเครื่องบิน		
2. ค่าหนังสือเดินทาง		
3. ค่าวีซ่า		
4. ค่าตรวจสุขภาพ		
5. ค่าทดสอบฝีมือ		
6. ค่าธรรมเนียมสนามบิน		
7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระบุ		

2. ขณะที่ท่านทำงาน ท่านเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้เฉลี่ยเดือนละ

- 2.1 ค่าอาหาร เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.2 ค่าที่พัก เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.3 ค่าสาธารณูปโภค เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.4 ค่าภาษีรายได้ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.5 ค่าประกันสุขภาพ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.6 ค่าประกันภัยแรงงาน เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.7 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ระบุ)
- 2.7.1) _____ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.7.2) _____ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน
- 2.7.3) _____ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท/เดือน

3. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานของท่าน มาจากแหล่งใด

- ☐ 1) เงินตัวเอง ☐ 2) เงินบิดา มารดา
☐ 3) เงินจากญาติพี่น้อง ☐ 4) เงินกู้ยืม ระบุ_____ (ตอบข้อ 4)

4. จำนวนเงินกู้ที่กู้ยืมเพื่อใช้ในการเดินทางไปทำงาน เป็นจำนวนเงินทั้งหมด_____บาท
 และท่านต้องเสียดอกเบี้ยให้กับแหล่งที่ท่านกู้ยืมมาร้อยละ_____ต่อเดือน/ต่อปี

5. ระยะเวลารอคอยงานก่อนเดินทางไปทำงาน_____เดือน/ปี

6. ขณะที่รอคอยงานจากต่างประเทศ ท่านมีงานทำหรือไม่

- ☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนที่แรงงานไทยได้รับการเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐ
 ไต้หวันและสาธารณรัฐเกาหลีทั้งที่เป็นตัวเงิน และผลตอบแทนที่มีใช่ตัวเงิน

1. ก่อนที่ท่านเดินทางไปทำงาน ท่านมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ_____บาท

2. ขณะที่ท่านทำงาน ท่านมีรายได้สุทธิที่ได้รับจากการทำงาน (ไม่รวมสวัสดิการ ค่าล่วงเวลา และ
 โบนัส) โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ_____บาท

3. ขณะที่ท่านทำงานท่านได้รับค่าล่วงเวลา และโบนัส เฉลี่ยเดือนละประมาณ_____บาท

4. การที่ท่านเดินทางไปทำงาน ท่านมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไรต่อไปนี้ โปรดทำเครื่องหมาย ✓
 ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

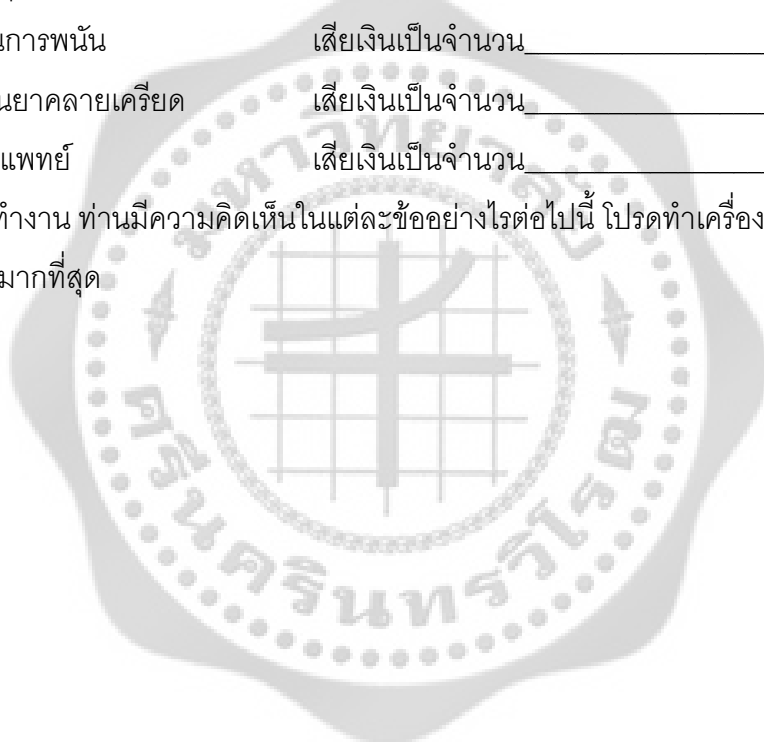
ลำดับ	ผลตอบแทนที่มีใช้ตัวเงิน	ผลตอบแทน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ท่านรู้สึกภูมิใจที่ได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ					
2.	ท่านมีโอกาสในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศที่คนอื่นไม่มี					
3.	ท่านมีความอดทนเมื่อได้รับมอบหมายงานที่ยากขึ้นกว่าเดิม					
4.	ท่านต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ					
5.	ท่านหวังกับความสำเร็จที่ได้รับในการเดินทางไปทำงาน					
6.	ท่านได้รับประสบการณ์ในการเดินทางไปทำงาน					
7.	ท่านรู้สึกว่าครอบครัวเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ท่านเดินทางไปทำงาน					
8.	ท่านรู้สึกภูมิใจที่ทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
9.	ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
10.	ท่านได้รับการยอมรับจากสังคมที่ท่านอาศัยอยู่					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนจิตใจทั้งที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนจิตใจที่ไม่มีตัวเงิน (Psychic Cost)

1. ขณะที่ท่านทำงานในต่างประเทศ หากท่านมีความคิดถึง/ความเครียด ที่มาจากการห่างไกลบุคคลในครอบครัว/คนรัก/เพื่อน ท่านทำอย่างไรต่อไปนี้

☐ 1) เขียนจดหมาย	ค่าส่งจดหมายเป็นเงิน_____บาท
☐ 2) โทรศัพท์	ค่าโทรศัพท์เฉลี่ยเดือนละ_____บาท
☐ 3) ไปซื้อป๊อปปี้ ข้าวของ	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท
☐ 4) ไปเที่ยวตามสถานที่สำคัญ	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท
☐ 5) ดื่มสุรา	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท
☐ 6) เล่นการพนัน	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท
☐ 7) ทานยาคลายเครียด	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท
☐ 8) พบแพทย์	เสียเงินเป็นจำนวน_____บาท

2. ขณะที่ท่านทำงาน ท่านมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไรต่อไปนี้ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ลำดับ	ต้นทุนจิตใจที่มีใช้ตัวเงิน	ต้นทุนจิตใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ท่านรู้สึกเหงา และว่าเหวเมื่อต้องพลัดพรากจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน					
2.	ท่านรู้สึกเครียดเมื่อไม่ได้รับการติดต่อจากครอบครัว/คนรัก/เพื่อน					
3.	ท่านทุกข์ใจเมื่อไม่สามารถส่งเงินกลับบ้านให้ครอบครัวได้					
4.	ท่านรู้สึกเครียดเมื่อทำงานออกมาได้ไม่ดี					
5.	ท่านชอบเอาปัญหาในที่ทำงานไปทำให้เกิดความกังวลใจกับคนในครอบครัว					
6.	ท่านมีความกังวลใจในด้านการสื่อสารกับนายจ้าง/เพื่อนร่วมงาน					
7.	ท่านรู้สึกว่าทักษะในการทำงานด้อยกว่าเพื่อนร่วมงาน					
8.	ท่านไม่สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นได้					
9.	ท่านทุกข์ใจกับการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน					
10.	ท่านได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากคนพื้นเมืองของประเทศที่ท่านไปทำงาน					

ปัญหาและอุปสรรค

- ก่อนเดินทางไปทำงาน

- ขณะทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับแรงงานที่จะเดินทางไปทำงาน

ขอบคุณมากค่ะ

ภาคผนวก ข

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 24 ค่าใช้จ่ายก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งรถไฟ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	17,000	1,000	2,800	850	500	700	85,000	-	107,850	13,481
2	18,000	1,000	2,800	950	500	700	2,000	-	25,950	3,244
3	17,400	1,000	2,500	1,200	500	700	60,000	-	83,300	10,413
4	16,000	1,000	2,500	1,000	500	700	2,000	65,000	88,700	11,088
5	16,000	1,000	2,500	1,200	500	700	50,000	-	71,900	8,988
6	17,000	1,000	2,500	1,000	500	700	50,000	130,000	202,700	25,338
7	16,000	1,000	2,500	900	500	700	2,000	-	23,600	2,950
8	20,000	1,000	2,500	1,500	500	700	3,000	-	29,200	3,650
9	40,000	1,000	2,500	2,000	500	700	65,000	-	111,700	13,963
10	24,000	1,100	2,800	1,300	-	500	70,000	-	99,700	12,463
11	30,000	1,000	2,500	2,000	500	700	3,500	-	40,200	5,025
12	20,000	1,000	2,500	1,500	500	700	2,000	-	28,200	3,525
13	30,000	1,000	2,500	1,500	500	700	2,000	-	38,200	4,775
14	40,000	1,000	2,500	1,200	500	700	55,000	140,000	240,900	30,113
15	17,000	1,000	2,800	1,500	500	700	35,000	-	58,500	7,313
16	17,000	1,000	2,800	1,500	500	700	65,000	-	88,500	11,063
17	12,000	1,000	2,800	1,500	500	700	65,000	-	83,500	10,438

ตาราง 24 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งสื่อ เดินทาง	ค่าวิชา	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
18	20,000	1,000	2,800	1,500	500	700	65,000	-	91,500	11,438
19	30,000	1,070	2,800	1,500	500	700	55,000	-	91,570	11,446
20	30,000	1,000	2,800	2,000	500	700	3,500	-	40,500	5,063
21	24,000	1,000	2,800	2,000	500	700	55,000	-	86,000	10,750
22	30,000	1,000	2,800	1,500	1500	700	65,000	-	102,500	12,813
23	24,000	1,100	2,500	2,000	500	700	75,000	50,000	155,800	19,475
24	30,000	1,000	2,800	1,500	1500	700	35,000	-	72,500	9,063
25	40,000	1,000	2,800	1,500	1500	700	45,000	-	92,500	11,563
26	40,000	1,000	2,500	1,500	500	500	55,000	100,000	201,000	25,125
27	14,400	1,100	2,800	1,450	500	500	65,000	-	85,750	10,719
28	14,400	1,100	2,800	1,450	500	500	65,000	-	85,750	10,719
29	13,000	1,100	2,800	1,500	500	1,000	65,000	80,000	164,900	20,613
30	30,000	1,000	2,500	2,000	500	1,000	85,000	-	122,000	15,250
31	40,000	1,000	2,800	2,000	500	1,000	75,000	130,000	252,300	31,538
32	17,000	1,100	2,800	1,200	500	500	65,000	50,000	138,100	17,263
33	20,000	1,000	2,500	1,200	500	1,000	35,000	-	61,200	7,650
34	17,000	1,100	2,500	2,000	500	1,000	45,000	-	69,100	8,638

ตาราง 24 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งสื่อ เดินทาง	ค่าวิชา	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
35	20,000	1,000	2,800	1,500	1,000	1,000	55,000	170,000	252,300	31,538
36	17,400	1,100	2,500	1,000	500	500	65,000	-	88,000	11,000
37	30,000	1,000	2,800	1,100	1,000	1,000	45,000	-	81,900	10,238
38	26,000	1,000	2,700	1,800	500	1,000	65,000	-	98,000	12,250
39	19,000	1,100	2,500	2,000	500	1,000	65,000	-	91,100	11,388
40	22,000	1,000	2,500	1,300	500	1,000	55,000	-	83,300	10,413
41	16,000	1,000	2,500	1,500	-	500	75,000	-	96,500	12,063
42	16,000	1,000	2,800	1,300	-	1,000	65,000	-	87,100	10,888
43	20,000	1,100	2,800	1,500	-	1,000	65,000	150,000	241,400	30,175
44	16,000	1,100	2,800	2,000	500	1,000	65,000	-	88,400	11,050
45	24,000	1,100	2,800	2,000	1,000	1,000	45,000	90,000	166,900	20,863
46	22,000	1,000	2,500	1,500	1,000	1,000	55,000	-	84,000	10,500
47	19,000	1,100	2,500	1,400	500	500	55,000	100,000	180,000	22,500
48	12,000	1,000	2,500	900	1,000	1,000	55,000	40,000	113,400	14,175
49	20,000	1,100	2,500	1,500	500	1,000	65,000	-	91,600	11,450
50	24,000	1,100	2,800	1,300	-	500	35,000	-	64,700	8,088
51	22,000	1,100	2,500	1,000	500	700	65,000	150,000	242,800	30,350

ตาราง 24 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งสื่อ เดินทาง	ค่าวิชา	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
52	19,000	1,100	2,800	1,400	500	1,000	65,000	-	90,800	11,350
53	22,000	1,000	2,500	1,100	-	1,000	55,000	-	82,600	10,325
54	17,400	1,100	2,500	1,000	500	700	55,000	-	78,200	9,775
55	24,000	1,100	2,500	1,500	-	1,000	45,000	-	75,100	9,388
56	26,000	1,100	2,800	1,300	500	1,000	65,000	-	97,700	12,213
57	12,800	1,000	2,800	1,500	-	1,000	30,000	-	49,100	6,138
58	22,000	1,000	2,500	2,000	500	700	75,000	-	103,700	12,963
59	24,000	1,000	2,500	2,000	-	1,000	65,000	-	95,500	11,938
60	22,000	1,000	2,500	1,700	500	500	55,000	-	83,200	10,400
ผลรวม	1,335,800	62,070	158,600	88,500	31,000	46,900	3,075,000	1,445,000	6,242,870	780,359
ค่าเฉลี่ย	22,263.33	1,035	2,643	1,475	608	782	51,250	103,214	104,048	13,006

ตาราง 25 ค่าใช้จ่ายขณะทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	2,000	2,000	500	1,140	250	250	5,000	11,140	1,591
2	2,300	2,000	1,500	1,200	250	200	3,500	10,950	1,564
3	3,000	2,000	500	1,140	250	200	4,500	11,590	1,656
4	2,000	3,000	-	1,140	225	200	2,500	9,065	1,295
5	2,500	2,500	1,000	1,140	250	250	6,000	13,640	1,949
6	2,500	2,500	-	1,140	220	250	3,500	10,110	1,444
7	2,500	2,500	500	1,140	250	250	4,500	11,640	1,663
8	4,000	1,000	-	-	236	-	5,500	10,736	1,391
9	2,500	2,500	450	1,140	250	200	5,500	12,540	1,791
10	2,000	2,000	1,500	1,140	235	200	4,500	11,575	1,654
11	2,500	2,000	500	1,000	250	250	3,500	10,000	1,429
12	2,500	2,000	1,000	1,000	250	250	2,500	9,500	1,357
13	2,000	2,000	1,000	1,140	200	200	7,500	14,040	2,006
14	3,000	1,500	1,000	1,000	250	250	3,500	10,500	1,071
15	2,000	3,500	1,000	1,140	250	250	4,500	12,640	1,806
16	2,000	3,500	1,000	1,140	250	250	6,500	14,640	2,091
17	2,500	3,000	1,000	1,140	250	250	7,500	15,640	2,234
18	2,500	2,500	500	1,140	236	250	7,500	14,626	2,089

ตาราง 25 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	1,000	1,500	1,000	1,140	250	250	6,500	11,640	1,663
20	2,500	3,000	1,000	1,140	250	200	3,500	11,590	1,656
21	2,500	2,500	-	1,000	250	250	2,500	9,000	1,286
22	2,000	2,500	1,000	1,140	250	250	2,500	9,640	1,377
23	1,000	1,000	500	1,140	250	250	3,500	7,640	1,091
24	3,000	2,000	1,000	1,000	200	200	4,500	11,900	1,700
25	2,000	2,500	500	1,140	250	250	2,500	9,140	1,306
26	2,500	2,500	500	1,140	250	250	4,500	11,640	1,663
27	1,800	2,500	500	1,140	250	250	4,500	10,940	1,563
28	1,800	2,500	500	1,000	250	250	5,500	11,800	1,686
29	2,500	2,000	500	1,200	250	250	4,500	11,200	1,600
30	1,000	2,500	500	1,140	250	200	6,500	12,090	1,727
31	2,500	2,000	500	1,100	250	250	5,500	12,100	1,729
32	1,000	2,000	-	1,140	225	200	6,500	11,065	1,581
33	1,000	2,000	250	1,140	250	200	7,500	12,340	1,763
34	2,000	2,000	400	1,140	225	200	3,500	9,465	1,352
35	2,000	3,000	400	1,140	250	250	2,500	9,540	1,363
36	1,200	1,800	-	1,200	200	250	2,500	7,150	1,021

ตาราง 25 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	2,500	1,000	400	1,140	250	250	3,500	9,040	1,291
38	2,500	2,500	200	1,000	200	200	4,500	11,100	1,586
39	2,000	2,000	250	1,140	200	250	4,500	10,340	1,477
40	3,000	2,000	1,000	1,140	216	232	4,500	12,088	1,727
41	2,500	1,500	-	1,140	250	250	4,500	10,140	1,449
42	2,000	2,000	-	1,000	250	200	5,000	10,450	1,493
43	3,500	1,500	-	1,140	250	250	5,000	11,640	1,663
44	3,000	2,500	-	1,000	200	250	4,000	10,950	1,564
45	3,500	1,500	-	1,000	200	200	4,000	10,400	1,486
46	2,500	2,500	-	1,140	200	200	3,000	9,540	1,363
47	3,500	1,000	-	1,000	300	200	2,000	8,000	1,143
48	2,500	2,500	200	1,140	200	200	3,000	9,740	1,391
49	1,000	1,000	-	1,000	250	250	2,500	6,000	857
50	3,000	2,500	-	1,140	250	250	4,000	11,140	1,591
51	2,500	2,500	200	1,000	250	250	3,000	9,700	1,386
52	3,000	2,000	-	-	250	200	3,500	8,950	1,279
53	3,500	1,000	-	1,140	250	250	4,500	10,640	1,520
54	2,000	2,000	-	-	250	250	5,500	10,000	1,429

ตาราง 25 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	2,000	2,000	-	1,140	220	200	4,500	10,060	1,437
56	2,500	2,500	-	-	200	250	2,500	7,950	1,136
57	1,500	1,000	200	1,140	250	200	3,500	7,790	1,113
58	2,500	2,500	1,500	-	220	200	4,000	10,920	1,560
59	3,000	2,000	-	1,000	236	200	5,500	11,936	1,705
60	2,500	2,500	-	1,140	250	250	4,500	11,140	1,591
ผลรวม	139,600	127,800	25,950	60,880	14,294	13,582	262,000	644,106	91,444
ค่าเฉลี่ย	2,327	2,130	683	1,107	238	230	4,367	10,735	1,524

ตาราง 26 ต้นทุนทางจิตใจของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ต้นทุนจิตใจ	เขียนจดหมาย	โทรศัพท์	ซื้อแป้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
2	-	2,500	-	-	-	-	-	-	2,500	313
3	-	1,500	2,000	800	-	-	-	-	4,300	538
4	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
5	-	900	-	-	-	-	-	-	900	113
6	-	600	-	-	-	-	-	-	600	75
7	-	750	-	-	-	-	-	-	750	94
8	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
9	-	1,000	1,500	1,000	500	-	-	-	4,000	500
10	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
11	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
12	-	1,200	-	-	-	-	-	-	1,200	150
13	-	200	-	-	-	-	-	-	200	25
14	-	500	-	-	-	-	-	-	500	63
15	-	600	500	1,000	500	-	-	500	3,100	388
16	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
17	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
18	100	1,000	1,000	1,000	-	-	-	500	3,600	450

ตาราง 26 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน / ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อปิ้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
20	-	300	-	-	-	-	-	-	300	38
21	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
22	-	2,000	1,000	-	-	-	-	-	3,000	375
23	100	2,000	1,000	-	-	-	-	-	3,100	689
24	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
25	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
26	-	500	-	-	-	-	-	-	500	63
27	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
28	-	1,000	2,000	1,000	500	-	-	-	4,500	563
29	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
30	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
31	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
32	-	1,000	2,000	2,000	-	-	-	-	5,000	625
33	-	300	2,000	2,000	-	-	-	-	4,300	538
34	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
35	-	1,200	-	-	1,000	-	-	-	2,200	275
36	-	1,000	500	-	-	-	-	-	1,500	188

ตาราง 26 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน / ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อป้าง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
38	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
39	-	300	500	-	-	-	-	-	800	100
40	-	1,000	1,000	1,000	-	-	-	-	3,000	375
41	-	3,000	-	1,500	-	-	-	-	4,500	563
42	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
43	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
44	-	800	-	-	-	-	-	-	800	100
45	-	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	500
46	-	3,000	-	-	2,000	-	-	-	5,000	625
47	-	800	-	-	-	-	-	-	800	100
48	-	900	4,000	1,500	1,000	-	-	-	7,400	925
49	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
50	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
51	-	2,000	3,000	3,000	1,000	-	-	-	9,000	1,125
52	-	300	-	-	-	-	-	-	300	38
53	-	500	3,000	-	-	-	-	-	3,500	438
54	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188

ตาราง 26 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ต้นทุนจิตใจ	เขียนจดหมาย	โทรศัพท์	ข้อปึง/ ข้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการ พนัน	ทานยา คลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
56	-	1,000	1,000	-	-	-	-	-	2,000	250
57	-	300	-	-	-	-	-	-	300	38
58	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
59	-	900	-	-	-	-	-	-	900	113
60	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
ผลรวม	200	80,850	26,000	15,800	6,500	-	-	1,000	130,350	16,595
ค่าเฉลี่ย	100	1,348	1,625	1,436	929	-	-	500	2,173	277

ตาราง 27 รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานและขณะทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดินทาง ไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	7,000	20,736	1,500	15,236	7,618
2	6,000	20,000	1,000	15,000	7,500
3	-	20,736	2,000	22,736	11,368
4	-	20,736	-	20,736	10,368
5	6,000	20,736	-	14,736	7,368
6	-	17,540	10,000	27,540	13,770
7	10,000	20,736	20,000	30,736	15,368
8	-	20,736	3,000	23,736	11,868
9	6,000	10,000	5,000	9,000	4,250
10	7,000	18,000	-	11,000	5,500
11	-	10,000	10,000	20,000	10,000
12	8,000	20,000	12,000	24,000	12,000
13	-	20,736	5,000	25,736	12,868
14	6,000	20,000	5,000	19,000	9,500
15	7,000	20,736	2,000	15,736	7,868
16	8,000	20,736	6,000	18,736	9,368
17	7,000	20,736	12,000	25,736	12,868
18	6,000	20,736	3,000	17,736	8,868

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	6,000	20,736	5,000	19,736	9,868
20	7,000	20,736	2,000	15,736	7,868
21	7,000	30,000	-	23,000	11,500
22	6,000	20,736	5,000	19,736	9,868
23	7,000	15,000	4,000	12,000	6,000
24	8,000	20,000	10,000	22,000	11,000
25	6,000	20,736	2,000	16,736	8,368
26	7,000	20,736	-	13,736	6,868
27	8,000	20,736	-	12,736	6,368
28	-	20,736	-	20,736	10,368
29	10,000	20,000	10,000	20,000	10,000
30	-	25,000	3,000	28,000	14,000
31	8,000	17,000	-	9,000	4,500
32	8,000	20,736	-	12,736	6,368
33	8,000	20,000	5,000	17,000	8,500
34	-	20,736	-	20,736	10,368
35	5,500	17,000	-	11,500	5,750
36	6,000	20,736	8,000	22,736	11,368

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	10,000	20,736	-	10,736	5,368
38	8,000	20,736	-	12,736	6,368
39	6,000	20,736	-	14,736	7,368
40	8,000	10,000	12,000	14,000	7,000
41	10,500	20,000	15,000	24,500	12,250
42	5,500	20,736	-	15,236	7,618
43	6,000	20,736	-	14,736	7,368
44	7,000	20,736	2,500	16,236	8,118
45	12,000	20,736	-	8,736	4,368
46	5,000	20,736	5,000	20,736	10,368
47	8,000	20,736	-	12,736	6,368
48	-	20,736	2,000	22,736	11,368
49	6,000	20,736	1,000	15,736	7,868
50	-	20,736	-	20,736	10,368
51	6,000	20,736	-	14,736	7,368
52	-	20,736	2,800	23,536	11,768
53	6,000	28,000	-	22,000	11,000
54	-	20,500	-	20,500	10,250

ตาราง 27 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	4,500	20,000	-	15,500	7,750
56	6,000	20,736	-	14,736	7,368
57	8,000	20,736	-	12,736	6,368
58	8,000	20,736	-	12,736	6,368
59	7,000	20,736	2,000	15,736	7,868
60	20,000	20,736	2,000	2,736	1,368
ผลรวม	349,000	1,206,980	195,800	1,053,780	526,890
ค่าเฉลี่ย	7,426	20,116	3,263	17,563	8,782

ตาราง 28 ค่าใช้จ่ายก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งเรือ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	20,000	1,000	-	2,000	600	500	1,000	-	25,100	3,138
2	21,000	1,080	-	1,500	600	500	1,500	-	26,180	3,273
3	20,000	1,000	-	1,000	600	500	1,000	-	24,100	3,013
4	21,000	1,000	-	1,200	500	500	2,000	-	26,200	3,275
5	20,000	1,000	-	1,000	600	500	1,000	-	24,100	3,013
6	30,000	1,000	-	2,000	500	500	2,500	60,000	96,500	12,063
7	24,000	1,090	-	1,500	500	700	2,000	200,000	229,790	28,724
8	24,000	1,100	-	1,000	500	500	1,000	-	28,100	3,513
9	22,000	1,100	-	1,500	500	700	2,000	-	27,800	3,475
10	20,000	1,000	-	1,000	500	500	50,000	200,000	273,000	34,125
11	24,000	1,000	-	1,500	500	700	2,000	-	29,700	3,713
12	24,000	1,000	-	2,000	500	500	1,500	-	29,500	3,688
13	24,000	1,000	-	2,000	500	500	1,500	-	29,500	3,688
14	24,000	1,000	-	2,000	600	500	2,000	-	30,100	3,763
15	24,000	1,000	-	1,500	500	700	1,500	80,000	109,200	13,650
16	30,000	1,090	-	1,200	500	1,000	1,000	150,000	184,790	23,099
17	24,000	1,000	-	2,000	500	500	1,500	-	29,500	3,688

ตาราง 28 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งเรือ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
18	24,000	1,000	-	1,500	500	500	2,000	-	29,500	3,688
19	24,000	1,000	-	1,500	500	500	1,500	-	29,000	3,625
20	23,600	1,100	-	1,000	600	700	1,000	-	28,000	3,500
21	24,000	1,070	-	1,600	500	500	40,000	130,000	197,670	24,709
22	30,000	1,000	-	1,500	600	1,000	20,000	60,000	114,100	14,263
23	24,000	1,070	-	1,000	600	500	2,000	-	29,170	3,646
24	30,000	1,000	-	1,000	500	1,000	15,000	-	48,500	6,063
25	30,000	1,000	-	2,000	500	500	1,000	-	35,000	4,375
26	21,000	1,000	-	1,250	600	500	3,000	-	27,350	3,419
27	23,600	1,000	-	1,200	600	500	17,000	240,000	283,900	35,488
28	40,000	1,000	-	2,000	600	500	1,500	230,000	275,600	34,450
29	32,000	1,000	-	2,000	500	500	2,000	-	38,000	4,750
30	30,000	1,000	-	1,800	500	700	2,000	-	36,000	4,500
31	24,000	1,000	-	2,000	600	500	1,000	-	29,100	3,638
32	20,000	1,100	-	1,500	600	500	1,500	-	25,200	3,150
33	20,000	1,100	-	1,500	600	500	2,000	-	25,700	3,213
34	20,000	1,100	-	1,500	600	500	3,000	-	26,700	3,338

ตาราง 28 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งเรือ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
35	24,000	1,035	-	1,200	600	500	2,000	220,000	249,335	31,167
36	26,000	1,000	-	2,000	500	1,000	1,500	-	32,000	4,000
37	24,000	1,000	-	2,000	500	700	1,200	-	29,400	3,675
38	24,000	1,000	-	1,500	500	700	3,000	-	30,700	3,838
39	24,000	1,000	-	1,500	500	700	2,500	-	30,200	3,775
40	24,000	1,000	-	1,000	500	700	2,300	-	29,500	3,688
41	24,000	1,000	-	1,500	600	700	1,500	-	29,300	3,663
42	32,000	1,000	-	2,000	600	500	13,000	-	49,100	6,138
43	23,000	1,100	-	2,000	600	500	2,600	-	29,800	3,725
44	28,000	1,200	-	1,800	600	500	3,000	-	35,100	4,388
45	21,000	1,090	-	1,500	600	500	2,000	-	26,690	3,336
46	28,000	1,000	-	1,800	600	500	2,500	-	34,400	4,300
47	20,000	1,000	-	2,000	500	700	1,800	-	26,000	3,250
48	22,000	1,000	-	1,800	600	500	2,000	60,000	87,900	10,988
49	24,000	1,000	-	1,500	600	700	5,000	-	32,800	4,100
50	22,300	1,030	-	2,000	600	700	3,000	-	29,630	3,704
51	32,000	1,000	-	1,200	500	500	2,500	-	37,700	4,713

ตาราง 28 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งสื่อ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
52	26,000	1,000	-	1,800	600	500	3,500	200,000	233,400	29,175
53	30,000	1,000	-	2,000	600	500	1,600	-	35,700	4,463
54	24,000	1,000	-	2,000	600	500	2,700	-	30,800	3,850
55	24,000	1,000	-	1,500	500	500	3,200	-	30,700	3,838
56	24,800	1,000	-	1,200	500	700	2,900	-	31,100	3,888
57	26,000	1,000	-	1,500	500	700	2,700	-	32,400	4,050
58	30,000	1,090	-	1,500	600	500	1,800	-	35,490	4,436
59	24,000	1,000	-	2,000	500	1,000	2,400	250,000	280,900	35,113
60	20,000	1,000	-	1,000	500	500	3,200	-	26,200	3,275
61	30,000	1,050	-	2,000	500	500	2,500	-	36,550	4,569
62	30,000	1,050	-	1,200	500	500	2,700	-	35,950	4,494
63	30,000	1,000	-	1,200	500	500	2,800	60,000	96,000	12,000
64	36,000	1,000	-	1,500	500	500	2,400	-	41,900	5,238
65	24,000	1,035	-	1,750	500	500	3,000	170,000	200,785	25,098
66	24,000	1,050	-	1,500	500	700	5,000	-	32,750	4,094
67	20,000	1,000	-	1,000	600	500	2,000	-	25,100	3,138
68	24,000	1,050	-	1,200	600	500	2,400	35,000	64,750	8,094

ตาราง 28 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าตัว เครื่องบิน	ค่านั่งสื่อ เดินทาง	ค่าวีซ่า	ค่าตรวจ สุขภาพ	ค่าทดสอบ ฝีมือ	ค่าธรรมเนียม สนามบิน	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	เงินกู้ยืม	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
69	26,000	1,000	-	2,000	600	500	2,000	-	32,100	4,013
70	26,000	1,000	-	2,000	600	1,000	5,000	-	35,600	4,450
71	28,000	1,000	-	2,000	600	500	3,000	246,000	281,100	35,138
72	20,000	1,000	-	2,000	600	500	5,000	300,000	329,100	41,138
73	30,000	1,150	-	1,500	600	500	5,000	220,000	258,750	32,344
74	20,000	1,050	-	1,000	500	500	2,000	120,000	145,050	18,131
75	24,000	1,000	-	1,800	500	1,000	5,000	-	33,300	4,163
76	28,000	1,000	-	1,500	500	1,000	20,000	200,000	252,000	31,500
77	21,000	1,035	-	1,000	500	500	4,000	-	28,035	3,504
78	20,000	1,000	-	2,000	500	500	30,000	75,000	129,000	16,125
79	28,000	1,090	-	1,800	500	1,000	15,000	-	47,390	5,924
80	30,000	1,200	-	1,200	500	700	5,000	-	38,600	4,825
81	30,000	1,200	-	1,200	500	700	4,000	-	37,600	4,700
82	28,000	1,000	-	1,200	500	1,000	2,000	-	33,700	4,213
ผลรวม	2,064,300	84,505	-	128,100	44,600	49,800	395,700	3,506,000	6,273,005	784,126
ค่าเฉลี่ย	25,174	1,031	-	1,562	544	607	4,826	159,364	76,500	9,563

ตาราง 29 ค่าใช้จ่ายขณะทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	5,000	-	-	2,000	400	-	-	7,400	1,057
2	5,000	-	-	1,800	600	-	-	7,400	1,057
3	-	-	-	1,000	1,500	-	-	2,500	357
4	4,000	-	-	750	-	-	-	4,750	679
5	4,000	-	-	1,000	-	-	-	5,000	714
6	5,000	-	-	1,500	700	600	-	7,800	1,114
7	5,000	-	-	2,000	-	-	-	7,000	1,000
8	-	-	4,000	800	500	-	-	5,300	757
9	-	-	-	1,000	-	-	-	1,000	143
10	3,000	-	1,000	1,000	-	-	-	5,000	714
11	2,500	-	-	300	150	200	-	3,150	450
12	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	571
13	3,000	-	-	800	-	-	2,000	5,800	829
14	3,000	-	-	800	-	-	-	3,800	543
15	-	-	-	-	700	-	-	700	100
16	5,000	-	-	-	-	-	-	5,000	714
17	-	-	6,000	5,000	700	1,300	-	13,000	1,857
18	-	-	-	-	-	-	6,000	6,000	857

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	3,000	3,000	1,000	-	800	-	-	7,800	1,114
22	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	571
23	4,000	3,000	-	-	800	-	-	7,800	1,114
24	5,000	-	-	-	-	2,000	-	7,000	1,000
25	5,000	-	-	-	2,300	-	-	7,300	1,043
26	4,000	-	-	-	250	500	-	4,750	679
27	5,000	-	-	2,000	600	-	-	7,600	1,086
28	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	571
29	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	571
30	5,000	-	-	-	-	-	-	5,000	714
31	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	429
32	-	-	-	1,700	1,100	-	-	2,800	400
33	-	-	-	1,700	1,100	-	-	2,800	400
34	-	-	-	1,700	1,100	-	-	2,800	400
35	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	571
36	-	-	-	1,200	1,500	500	-	3,200	457

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	6,000	-	-	-	-	-	-	6,000	857
38	-	-	-	500	500	500	-	1,500	214
39	5,000	-	2,000	1,200	150	150	-	8,500	1,214
40	5,000	-	2,000	1,200	150	150	-	8,500	1,214
41	-	-	-	500	500	500	-	1,500	214
42	-	-	-	1,500	1,200	-	-	2,700	386
43	4,500	4,000	-	1,200	-	-	-	9,700	1,386
44	3,000	500	-	500	500	2,000	-	6,500	929
45	5,000	1,500	1,000	1,000	1,000	1,000	-	10,500	1,500
46	3,000	1,000	3,000	2,000	800	500	-	10,300	1,471
47	1,500	1,800	-	-	-	-	-	3,300	471
48	-	-	3,000	-	-	-	-	3,000	429
49	5,000	-	-	-	2,000	2,000	-	9,000	1,286
50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	4,500	3,000	1,000	-	-	-	-	8,500	1,214
52	-	-	2,000	2,000	-	-	-	4,000	571
53	-	-	-	-	-	-	-	-	-
54	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	-	-	6,000	-	-	-	-	6,000	857
56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
57	-	-	-	4,000	1,100	-	-	5,100	729
58	5,000	-	-	-	-	-	-	5,000	714
59	3,000	1,500	-	250	250	300	-	5,300	757
60	-	-	-	1,200	260	-	-	1,460	209
61	6,000	-	-	500	-	-	-	6,500	929
62	-	-	-	1,500	1,000	1,500	-	4,000	571
63	6,000	-	-	500	-	100	-	6,600	943
64	2,000	-	1,000	-	-	-	-	3,000	429
65	3,000	1,600	-	-	-	-	-	4,600	657
66	6,000	-	-	500	-	-	2,000	8,500	1,214
67	-	-	4,000	-	-	-	-	4,000	571
68	-	-	-	-	-	-	2,000	2,000	286
69	-	-	-	500	600	600	-	1,700	243
70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
71	-	-	6,000	1,800	-	-	-	7,800	1,114
72	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 29 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ค่าใช้จ่าย	ค่าอาหาร	ค่าที่พัก	ค่า สาธารณูป โภค	ค่าภาษีรายได้	ค่าประกัน สุขภาพ	ค่าประกันภัย แรงงาน	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
73	-	-	2,000	-	-	-	-	2,000	286
74	-	9,000	-	-	-	-	-	9,000	1,286
75	1,500	1,500	-	1,500	900	-	-	5,400	771
76	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	214
77	-	-	-	1,500	1,000	-	-	2,500	357
78	1,500	-	-	1,500	1,000	500	-	4,500	643
79	6,000	-	600	2,000	2,000	-	-	10,600	1,514
80	2,000	-	-	1,000	-	-	-	3,000	429
81	3,000	-	1,000	1,000	-	-	-	5,000	714
82	5,000	-	2,000	2,000	-	-	-	9,000	1,286
ผลรวม	192,500	31,400	48,600	60,900	29,710	14,900	12,000	390,010	55,716
ค่าเฉลี่ย	4,010	2,617	2,558	1,353	849	784	3,000	4,756	679

ตาราง 30 ต้นทุนทางจิตใจของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อแป้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	-	1,000	-	1,500	-	-	-	-	2,500	313
2	-	1,000	-	1,000	-	-	-	-	2,000	250
3	-	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	500
4	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
5	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
6	-	2,500	-	-	-	-	-	-	2,500	313
7	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
8	-	600	-	2,000	-	-	-	-	2,600	325
9	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
10	-	1,000	-	-	1,000	-	-	-	2,000	250
11	-	500	-	-	-	-	-	-	500	63
12	500	1,000	-	-	-	-	-	-	1,500	188
13	-	800	-	-	800	-	-	-	1,600	200
14	-	2,000	1,000	-	500	-	-	-	3,500	438
15	-	500	1,750	1,000	-	-	-	-	3,250	406
16	-	5,000	1,000	1,000	1,000	-	-	-	8,000	1,000
17	-	2,800	-	-	1,750	-	-	-	4,550	569
18	-	1,000	2,000	1,000	2,000	-	-	-	6,000	750

ตาราง 30 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน / ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อปิ้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
20	-	2,000	3,000	2,000	1,000	-	-	-	8,000	1,000
21	-	6,000	-	2,000	-	-	-	-	8,000	1,000
22	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
23	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
24	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250
25	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
26	-	600	2,000	2,000	1,500	-	-	-	6,100	763
27	-	4,000	-	-	-	-	-	-	4,000	500
28	-	1,000	5,000	2,000	-	2,000	-	-	10,000	1,250
29	-	5,000	-	-	-	-	-	-	5,000	625
30	-	2,000	1,000	5,000	-	-	-	-	8,000	1,000
31	-	500	4,000	-	-	-	-	-	4,500	563
32	-	800	-	-	-	-	-	-	800	100
33	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
34	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
35	-	1,500	5,000	-	-	-	-	-	6,500	813
36	-	2,000	1,000	1,000	500	-	-	-	4,500	563

ตาราง 30 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน / ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อปิ้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	-	700	1,500	-	-	-	-	-	2,200	275
38	-	1,000	2,500	1,500	500	-	-	-	5,500	688
39	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
40	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
41	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
42	-	4,000	2,000	-	-	-	-	-	6,000	750
43	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
44	-	4,000	-	5,000	-	-	-	-	9,000	1,125
45	-	5,000	5,000	2,000	2,000	-	-	-	14,000	1,750
46	-	3,000	3,000	4,000	-	-	-	-	10,000	1,250
47	-	3,000	1,300	-	2,000	-	-	-	6,300	788
48	-	600	3,000	1,500	-	-	-	-	5,100	638
49	-	2,000	2,000	1,000	1,000	-	-	-	6,000	750
50	500	1,000	1,000	1,000	1,000	500	-	-	5,000	625
51	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
52	-	800	-	-	-	-	-	-	800	100
53	-	1,500	2,000	-	-	-	-	-	3,500	438
54	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125

ตาราง 30 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน / ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อปิ้ง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	-	5,000	5,000	-	-	-	-	-	10,000	1,250
56	-	1,500	2,000	1,200	-	-	-	-	4,700	588
57	-	2,100	-	-	-	-	-	-	2,100	263
58	-	2,500	-	-	-	-	-	-	2,500	313
59	-	1,500	-	-	-	-	-	-	1,500	188
60	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
61	-	2,000	3,000	-	-	-	-	-	5,000	625
62	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
63	-	500	-	5,000	1,000	-	-	-	6,500	813
64	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
65	-	5,000	1,000	1,000	-	-	-	-	7,000	875
66	-	1,000	2,000	-	-	-	-	-	3,000	375
67	-	1,500	-	1,000	-	-	-	-	2,500	313
68	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
69	-	2,000	3,000	2,000	-	-	-	-	7,000	875
70	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
71	-	5,000	1,500	-	-	-	-	-	6,500	813
72	-	2,000	-	-	-	-	-	-	2,000	250

ตาราง 30 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน ต้นทุนจิตใจ	เขียนจด หมาย	โทรศัพท์	ซื้อป้าง/ ซื้อของ	เที่ยวตาม สถานที่ สำคัญ	ดื่มสุรา	เล่นการพนัน	ทานยาคลาย เครียด	พบแพทย์	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
73	-	2,000	1,500	-	1,000	-	-	-	4,500	563
74	-	1,050	700	-	-	-	-	-	1,750	219
75	-	1,050	-	-	-	-	-	-	1,050	131
76	-	1,000	-	-	-	-	-	-	1,000	125
77	-	600	-	1,000	2,000	-	-	-	3,600	450
78	100	500	-	500	500	-	-	-	1,600	200
79	-	500	-	1,000	1,500	-	-	-	3,000	375
80	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	375
81	-	3,000	3,500	-	-	-	-	-	6,500	813
82	-	2,000	1,000	-	5,000	-	-	-	8,000	1,000
ผลรวม	1,100	153,500	74,250	50,200	27,550	2,500	-	-	309,100	38,638
ค่าเฉลี่ย	367	1,872	2,320	1,859	1,378	1,250	-	-	3,770	471

ตาราง 31 รายได้ก่อนเดินทางไปทำงานและขณะทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อเดือน)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดินทาง ไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
1	6,500	30,000	10,000	33,500.00	16,750
2	4,000	20,000	2,000	18,000.00	9,000
3	-	30,000	20,000	50,000.00	25,000
4	12,000	20,000	15,000	23,000.00	11,500
5	7,000	20,000	20,000	33,000.00	16,500
6	4,500	35,000	7,000	37,500.00	18,750
7	-	25,000	10,000	35,000.00	17,500
8	6,000	20,000	25,000	39,000.00	19,500
9	9,000	40,000	-	31,000.00	15,500
10	-	25,000	15,000	40,000.00	20,000
11	-	20,000	10,000	30,000.00	15,000
12	-	20,000	10,000	30,000.00	15,000
13	-	20,000	8,000	28,000.00	14,000
14	5,000	25,000	8,000	28,000.00	14,000
15	6,000	20,000	8,000	22,000.00	11,000
16	7,500	30,000	10,000	32,500.00	16,250
17	15,000	25,000	10,000	20,000.00	10,000
18	20,000	28,000	10,000	18,000.00	9,000

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
19	-	20,000	8,000	28,000.00	14,000
20	-	25,000	20,000	45,000.00	22,500
21	-	20,000	-	20,000.00	10,000
22	5,000	23,000	30,000	48,000.00	24,000
23	-	20,000	-	20,000.00	10,000
24	9,000	35,000	5,000	31,000.00	15,500
25	-	35,000	-	35,000.00	17,500
26	9,000	23,000	-	14,000.00	7,000
27	3,000	28,000	5,000	30,000.00	15,000
28	6,000	28,000	10,000	32,000.00	16,000
29	7,000	10,000	5,000	8,000.00	4,000
30	9,000	25,000	2,000	18,000.00	9,000
31	18,000	45,000	-	27,000.00	13,500
32	5,000	25,000	25,000	45,000.00	22,500
33	8,000	28,000	2,500	22,500.00	11,250
34	5,000	25,000	25,000	45,000.00	22,500
35	5,000	25,000	5,000	25,000.00	12,500
36	3,000	30,000	-	27,000.00	13,500

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
37	8,000	20,000	10,000	22,000.00	11,000
38	6,000	30,000	1,000	25,000.00	12,500
39	9,000	23,000	7,000	21,000.00	10,500
40	8,000	20,000	6,000	18,000.00	9,000
41	7,000	30,000	3,000	26,000.00	13,000
42	3,000	25,000	10,000	32,000.00	16,000
43	12,000	25,000	-	13,000.00	6,500
44	6,000	25,000	15,000	34,000.00	17,000
45	6,500	25,000	10,000	28,500.00	14,250
46	-	30,000	10,000	40,000.00	20,000
47	-	20,000	30,000	50,000.00	25,000
48	4,000	25,000	7,000	28,000.00	14,000
49	9,000	40,000	10,000	41,000.00	20,500
50	8,000	30,000	8,000	30,000.00	15,000
51	-	32,000	-	32,000.00	16,000
52	-	20,000	-	20,000.00	10,000
53	3,000	18,000	20,000	35,000.00	17,500
54	6,000	20,000	-	14,000.00	7,000

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
55	5,000	30,000	20,000	45,000.00	22,500
56	5,000	15,000	20,000	30,000.00	15,000
57	8,500	35,000	-	26,500.00	13,250
58	6,000	30,000	-	24,000.00	12,000
59	10,000	30,000	3,000	23,000.00	11,500
60	7,000	24,000	10,000	27,000.00	13,500
61	9,000	30,000	6,000	27,000.00	13,500
62	-	30,000	-	30,000.00	15,000
63	8,000	20,000	-	12,000.00	6,000
64	4,000	23,000	27,000	46,000.00	23,000
65	8,000	25,000	10,000	27,000.00	13,500
66	8,000	25,000	5,000	22,000.00	11,000
67	15,000	30,000	-	15,000.00	7,500
68	9,000	28,000	-	19,000.00	9,500
69	6,000	21,000	9,000	24,000.00	12,000
70	5,000	20,000	30,000	45,000.00	22,500
71	4,000	35,000	10,000	41,000.00	20,500
72	7,000	20,000	10,000	23,000.00	11,500

ตาราง 31 (ต่อ)

หน่วย : บาท

จำนวนคน รายได้	รายได้ก่อนเดิน ทางไปทำงาน	รายได้สุทธิขณะทำงาน	ค่าล่วงเวลา และโบนัส	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย
73	-	20,000	5,000	25,000.00	12,500
74	3,000	20,000	10,000	27,000.00	13,500
75	-	30,000	10,000	40,000.00	20,000
76	-	25,000	-	25,000.00	12,500
77	-	30,000	10,000	40,000.00	20,000
78	-	10,000	10,000	20,000.00	10,000
79	12,000	28,000	12,000	28,000.00	14,000
80	8,000	25,000	-	17,000.00	8,500
81	-	10,000	10,000	20,000.00	10,000
82	5,000	30,000	3,000	28,000.00	14,000
ผลรวม	442,500	2,080,000	717,500	2,355,000	1,177,500
ค่าเฉลี่ย	5,396	25,366	8,750	28,720	14,360

ตาราง 32 แสดงผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อปี)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
1	262,402	84,000	178,402	0.909	162,167	262,402	84,000	178,402	0.826	147,360	262,402	84,000	178,402	0.751	133,980	443,507
2	248,460	72,000	176,460	0.909	160,402	248,460	72,000	176,460	0.826	145,756	248,460	72,000	176,460	0.751	132,521	438,680
3	268,042	-	268,042	0.909	243,650	268,042	-	268,042	0.826	221,403	268,042	-	268,042	0.751	201,300	666,352
4	245,482	-	245,482	0.909	223,143	245,482	-	245,482	0.826	202,768	245,482	-	245,482	0.751	184,357	610,268
5	245,482	72,000	173,482	0.909	157,695	245,482	72,000	173,482	0.826	143,296	245,482	72,000	173,482	0.751	130,285	431,276
6	322,231	-	322,231	0.909	292,908	322,231	-	322,231	0.826	266,163	322,231	-	322,231	0.751	241,995	801,066
7	471,082	120,000	351,082	0.909	319,134	471,082	120,000	351,082	0.826	289,994	471,082	120,000	351,082	0.751	263,663	872,790
8	279,322	-	279,322	0.909	253,904	279,322	-	279,322	0.826	230,720	279,322	-	279,322	0.751	209,771	694,394
9	180,000	72,000	108,000	0.909	98,172	180,000	72,000	108,000	0.826	89,208	180,000	72,000	108,000	0.751	81,108	268,488
10	214,620	84,000	130,620	0.909	118,734	214,620	84,000	130,620	0.826	107,892	214,620	84,000	130,620	0.751	98,096	324,721
11	237,180	-	237,180	0.909	215,597	237,180	-	237,180	0.826	195,911	237,180	-	237,180	0.751	178,122	589,629
12	372,540	96,000	276,540	0.909	251,375	372,540	96,000	276,540	0.826	228,422	372,540	96,000	276,540	0.751	207,682	687,478
13	301,882	-	301,882	0.909	274,411	301,882	-	301,882	0.826	249,355	301,882	-	301,882	0.751	226,713	750,479
14	293,580	72,000	221,580	0.909	201,416	293,580	72,000	221,580	0.826	183,025	293,580	72,000	221,580	0.751	166,407	550,848
15	268,042	84,000	184,042	0.909	167,294	268,042	84,000	184,042	0.826	152,019	268,042	84,000	184,042	0.751	138,216	457,528
16	313,162	96,000	217,162	0.909	197,400	313,162	96,000	217,162	0.826	179,376	313,162	96,000	217,162	0.751	163,089	539,865
17	380,842	84,000	296,842	0.909	269,829	380,842	84,000	296,842	0.826	245,191	380,842	84,000	296,842	0.751	222,928	737,949
18	279,322	72,000	207,322	0.909	188,456	279,322	72,000	207,322	0.826	171,248	279,322	72,000	207,322	0.751	155,699	515,402

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
19	301,882	72,000	229,882	0.909	208,963	301,882	72,000	229,882	0.826	189,883	301,882	72,000	229,882	0.751	172,641	571,487
20	268,042	84,000	184,042	0.909	167,294	268,042	84,000	184,042	0.826	152,019	268,042	84,000	184,042	0.751	138,216	457,528
21	349,980	84,000	265,980	0.909	241,776	349,980	84,000	265,980	0.826	219,699	349,980	84,000	265,980	0.751	199,751	661,226
22	301,882	72,000	229,882	0.909	208,963	301,882	72,000	229,882	0.826	189,883	301,882	72,000	229,882	0.751	172,641	571,487
23	225,900	84,000	141,900	0.909	128,987	225,900	84,000	141,900	0.826	117,209	225,900	84,000	141,900	0.751	106,567	352,763
24	349,980	96,000	253,980	0.909	230,868	349,980	96,000	253,980	0.826	209,787	349,980	96,000	253,980	0.751	190,739	631,394
25	268,042	72,000	196,042	0.909	178,202	268,042	72,000	196,042	0.826	161,931	268,042	72,000	196,042	0.751	147,228	487,360
26	245,482	84,000	161,482	0.909	146,787	245,482	84,000	161,482	0.826	133,384	245,482	84,000	161,482	0.751	121,273	401,444
27	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
28	245,482	-	245,482	0.909	223,143	245,482	-	245,482	0.826	202,768	245,482	-	245,482	0.751	184,357	610,268
29	349,980	120,000	229,980	0.909	209,052	349,980	120,000	229,980	0.826	189,963	349,980	120,000	229,980	0.751	172,715	571,730
30	327,420	-	327,420	0.909	297,625	327,420	-	327,420	0.826	270,449	327,420	-	327,420	0.751	245,892	813,966
31	203,340	96,000	107,340	0.909	97,572	203,340	96,000	107,340	0.826	88,663	203,340	96,000	107,340	0.751	80,612	266,847
32	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
33	293,580	96,000	197,580	0.909	179,600	293,580	96,000	197,580	0.826	163,201	293,580	96,000	197,580	0.751	148,383	491,184
34	245,482	-	245,482	0.909	223,143	245,482	-	245,482	0.826	202,768	245,482	-	245,482	0.751	184,357	610,268
35	203,340	66,000	137,340	0.909	124,842	203,340	66,000	137,340	0.826	113,443	203,340	66,000	137,340	0.751	103,142	341,427
36	335,722	72,000	263,722	0.909	239,723	335,722	72,000	263,722	0.826	217,834	335,722	72,000	263,722	0.751	198,055	655,613

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
37	245,482	120,000	125,482	0.909	114,063	245,482	120,000	125,482	0.826	103,648	245,482	120,000	125,482	0.751	94,237	311,948
38	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
39	245,482	72,000	173,482	0.909	157,695	245,482	72,000	173,482	0.826	143,296	245,482	72,000	173,482	0.751	130,285	431,276
40	259,740	96,000	163,740	0.909	148,840	259,740	96,000	163,740	0.826	135,249	259,740	96,000	163,740	0.751	122,969	407,058
41	406,380	126,000	280,380	0.909	254,865	406,380	126,000	280,380	0.826	231,594	406,380	126,000	280,380	0.751	210,565	697,025
42	245,482	66,000	179,482	0.909	163,149	245,482	66,000	179,482	0.826	148,252	245,482	66,000	179,482	0.751	134,791	446,192
43	245,482	72,000	173,482	0.909	157,695	245,482	72,000	173,482	0.826	143,296	245,482	72,000	173,482	0.751	130,285	431,276
44	273,682	84,000	189,682	0.909	172,421	273,682	84,000	189,682	0.826	156,677	273,682	84,000	189,682	0.751	142,451	471,549
45	245,482	144,000	101,482	0.909	92,247	245,482	144,000	101,482	0.826	83,824	245,482	144,000	101,482	0.751	76,213	252,284
46	301,882	60,000	241,882	0.909	219,871	301,882	60,000	241,882	0.826	199,795	301,882	60,000	241,882	0.751	181,653	601,319
47	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
48	268,042	-	268,042	0.909	243,650	268,042	-	268,042	0.826	221,403	268,042	-	268,042	0.751	201,300	666,352
49	256,762	72,000	184,762	0.909	167,949	256,762	72,000	184,762	0.826	152,613	256,762	72,000	184,762	0.751	138,756	459,318
50	245,482	-	245,482	0.909	223,143	245,482	-	245,482	0.826	202,768	245,482	-	245,482	0.751	184,357	610,268
51	245,482	72,000	173,482	0.909	157,695	245,482	72,000	173,482	0.826	143,296	245,482	72,000	173,482	0.751	130,285	431,276
52	277,066	-	277,066	0.909	251,853	277,066	-	277,066	0.826	228,857	277,066	-	277,066	0.751	208,077	688,786
53	327,420	72,000	255,420	0.909	232,177	327,420	72,000	255,420	0.826	210,977	327,420	72,000	255,420	0.751	191,820	634,974
54	242,820	-	242,820	0.909	220,723	242,820	-	242,820	0.826	200,569	242,820	-	242,820	0.751	182,358	603,651

ตาราง 32 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E_{21}	E_{11}	$E_{21} - E_{11}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	E_{22}	E_{12}	$E_{22} - E_{12}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	E_{23}	E_{13}	$E_{23} - E_{13}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	
55	237,180	54,000	183,180	0.909	166,511	237,180	54,000	183,180	0.826	151,307	237,180	54,000	183,180	0.751	137,568	455,385
56	245,482	72,000	173,482	0.909	157,695	245,482	72,000	173,482	0.826	143,296	245,482	72,000	173,482	0.751	130,285	431,276
57	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
58	245,482	96,000	149,482	0.909	135,879	245,482	96,000	149,482	0.826	123,472	245,482	96,000	149,482	0.751	112,261	371,612
59	268,042	84,000	184,042	0.909	167,294	268,042	84,000	184,042	0.826	152,019	268,042	84,000	184,042	0.751	138,216	457,528
60	268,042	240,000	28,042	0.909	25,490	268,042	240,000	28,042	0.826	23,163	268,042	240,000	28,042	0.751	21,060	69,712

หมายเหตุ: E_{21} , E_{22} , E_{23} หมายถึง รายได้จากงานใหม่ในปีที่ 1, 2 และ 3

E_{11} , E_{12} , E_{13} หมายถึง รายได้จากงานเดิมในปีที่ 1, 2 และ 3

E ณ อัตราคิดลด หมายถึง รายได้ที่น่ามาทำการคิดลด ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดอัตราคิดลดไว้ที่ร้อยละ 10 โดยในปีที่ 1 ใช้ 0.909 ปีที่ 2 ใช้ 0.826 ปีที่ 3 ใช้ 0.751

ตาราง 33 แสดงต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อปี)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม	
	C ก่อน	C ขณะ	Z	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z	รวม	C ณ		รวม
	เดินทาง	ทำงาน	จิตใจ	(C-Z)	อัตรา		ทำงาน	จิตใจ	(C-Z)	อัตรา		ทำงาน	จิตใจ	(C-Z)	อัตรา		
					คิด					คิด					คิด		
					ลด					ลด					ลด		
					(10%)					(10%)					(10%)		
1	107,850	133,680	18,000	223,530	0.909	203,189	133,680	18,000	115,680	0.826	95,552	133,680	18,000	115,680	0.751	86,876	385,616
2	25,950	131,400	30,000	127,350	0.909	115,761	131,400	30,000	101,400	0.826	83,756	131,400	30,000	101,400	0.751	76,151	275,669
3	83,300	139,080	51,600	170,780	0.909	155,239	139,080	51,600	87,480	0.826	72,258	139,080	51,600	87,480	0.751	65,697	293,195
4	88,700	108,780	18,000	179,480	0.909	163,147	108,780	18,000	90,780	0.826	74,984	108,780	18,000	90,780	0.751	68,176	306,307
5	71,900	163,680	10,800	224,780	0.909	204,325	163,680	10,800	152,880	0.826	126,279	163,680	10,800	152,880	0.751	114,813	445,417
6	202,700	121,320	7,200	316,820	0.909	287,989	121,320	7,200	114,120	0.826	94,263	121,320	7,200	114,120	0.751	85,704	467,957
7	23,600	139,680	9,000	154,280	0.909	140,241	139,680	9,000	130,680	0.826	107,942	139,680	9,000	130,680	0.751	98,141	346,323
8	29,200	116,832	12,000	134,032	0.909	121,835	116,832	12,000	104,832	0.826	86,591	116,832	12,000	104,832	0.751	78,729	287,155
9	111,700	150,480	48,000	214,180	0.909	194,690	150,480	48,000	102,480	0.826	84,648	150,480	48,000	102,480	0.751	76,962	356,301
10	99,700	138,900	12,000	226,600	0.909	205,979	138,900	12,000	126,900	0.826	104,819	138,900	12,000	126,900	0.751	95,302	406,101
11	40,200	120,000	12,000	148,200	0.909	134,714	120,000	12,000	108,000	0.826	89,208	120,000	12,000	108,000	0.751	81,108	305,030
12	28,200	114,000	14,400	127,800	0.909	116,170	114,000	14,400	99,600	0.826	82,270	114,000	14,400	99,600	0.751	74,800	273,239
13	38,200	168,480	2,400	204,280	0.909	185,691	168,480	2,400	166,080	0.826	137,182	168,480	2,400	166,080	0.751	124,726	447,599
14	240,900	90,000	6,000	324,900	0.909	295,334	90,000	6,000	84,000	0.826	69,384	90,000	6,000	84,000	0.751	63,084	427,802
15	58,500	151,680	37,200	172,980	0.909	157,239	151,680	37,200	114,480	0.826	94,560	151,680	37,200	114,480	0.751	85,974	337,774
16	88,500	175,680	24,000	240,180	0.909	218,324	175,680	24,000	151,680	0.826	125,288	175,680	24,000	151,680	0.751	113,912	457,523
17	83,500	187,680	24,000	247,180	0.909	224,687	187,680	24,000	163,680	0.826	135,200	187,680	24,000	163,680	0.751	122,924	482,810
18	91,500	175,512	43,200	223,812	0.909	203,445	175,512	43,200	132,312	0.826	109,290	175,512	43,200	132,312	0.751	99,366	412,101
19	91,570	139,680	24,000	207,250	0.909	188,390	139,680	24,000	115,680	0.826	95,552	139,680	24,000	115,680	0.751	86,876	370,818
20	40,500	139,080	3,600	175,980	0.909	159,966	139,080	3,600	135,480	0.826	111,906	139,080	3,600	135,480	0.751	101,745	373,618
21	86,000	108,000	24,000	170,000	0.909	154,530	108,000	24,000	84,000	0.826	69,384	108,000	24,000	84,000	0.751	63,084	286,998

ตาราง 33 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่ ที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม	
	C ก่อน	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะทำงาน	Z จิตใจ	รวม	C ณ		รวม
	เดินทาง	ทำงาน		(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)		ทำงาน		(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)				(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)		
22	102,500	115,680	36,000	182,180	0.909	165,602	115,680	36,000	79,680	0.826	65,816	115,680	36,000	79,680	0.751	59,840	291,257
23	155,800	91,680	37,200	210,280	0.909	191,145	91,680	37,200	54,480	0.826	45,000	91,680	37,200	54,480	0.751	40,914	277,059
24	72,500	142,800	18,000	197,300	0.909	179,346	142,800	18,000	124,800	0.826	103,085	142,800	18,000	124,800	0.751	93,725	376,155
25	92,500	109,680	24,000	178,180	0.909	161,966	109,680	24,000	85,680	0.826	70,772	109,680	24,000	85,680	0.751	64,346	297,083
26	201,000	139,680	6,000	334,680	0.909	304,224	139,680	6,000	133,680	0.826	110,420	139,680	6,000	133,680	0.751	100,394	515,037
27	85,750	131,280	36,000	181,030	0.909	164,556	131,280	36,000	95,280	0.826	78,701	131,280	36,000	95,280	0.751	71,555	314,813
28	85,750	141,600	54,000	173,350	0.909	157,575	141,600	54,000	87,600	0.826	72,358	141,600	54,000	87,600	0.751	65,788	295,720
29	164,900	134,400	12,000	287,300	0.909	261,156	134,400	12,000	122,400	0.826	101,102	134,400	12,000	122,400	0.751	91,922	454,181
30	122,000	145,080	24,000	243,080	0.909	220,960	145,080	24,000	121,080	0.826	100,012	145,080	24,000	121,080	0.751	90,931	411,903
31	252,300	145,200	36,000	361,500	0.909	328,604	145,200	36,000	109,200	0.826	90,199	145,200	36,000	109,200	0.751	82,009	500,812
32	138,100	132,780	60,000	210,880	0.909	191,690	132,780	60,000	72,780	0.826	60,116	132,780	60,000	72,780	0.751	54,658	306,464
33	61,200	148,080	51,600	157,680	0.909	143,331	148,080	51,600	96,480	0.826	79,692	148,080	51,600	96,480	0.751	72,456	295,480
34	69,100	113,580	12,000	170,680	0.909	155,148	113,580	12,000	101,580	0.826	83,905	113,580	12,000	101,580	0.751	76,287	315,340
35	252,300	114,480	26,400	340,380	0.909	309,405	114,480	26,400	88,080	0.826	72,754	114,480	26,400	88,080	0.751	66,148	448,308
36	88,000	85,800	18,000	155,800	0.909	141,622	85,800	18,000	67,800	0.826	56,003	85,800	18,000	67,800	0.751	50,918	248,543
37	81,900	108,480	12,000	178,380	0.909	162,147	108,480	12,000	96,480	0.826	79,692	108,480	12,000	96,480	0.751	72,456	314,296
38	98,000	133,200	12,000	219,200	0.909	199,253	133,200	12,000	121,200	0.826	100,111	133,200	12,000	121,200	0.751	91,021	390,385
39	91,100	124,080	9,600	205,580	0.909	186,872	124,080	9,600	114,480	0.826	94,560	124,080	9,600	114,480	0.751	85,974	367,407
40	83,300	145,056	36,000	192,356	0.909	174,852	145,056	36,000	109,056	0.826	90,080	145,056	36,000	109,056	0.751	81,901	346,833
41	96,500	121,680	54,000	164,180	0.909	149,240	121,680	54,000	67,680	0.826	55,904	121,680	54,000	67,680	0.751	50,828	255,971
42	87,100	125,400	24,000	188,500	0.909	171,347	125,400	24,000	101,400	0.826	83,756	125,400	24,000	101,400	0.751	76,151	331,254
43	241,400	139,680	36,000	345,080	0.909	313,678	139,680	36,000	103,680	0.826	85,640	139,680	36,000	103,680	0.751	77,864	477,181
44	88,400	131,400	9,600	210,200	0.909	191,072	131,400	9,600	121,800	0.826	100,607	131,400	9,600	121,800	0.751	91,472	383,150

ตาราง 33 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่ ที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม	
	C ก่อน	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะทำงาน	Z จิตใจ	รวม	C ณ		รวม
	เดินทาง	ทำงาน		(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)		ทำงาน		(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)				(C-Z)	อัตรา คิดลด (10%)		
45	166,900	124,800	48,000	243,700	0.909	221,523	124,800	48,000	76,800	0.826	63,437	124,800	48,000	76,800	0.751	57,677	342,637
46	84,000	114,480	60,000	138,480	0.909	125,878	114,480	60,000	54,480	0.826	45,000	114,480	60,000	54,480	0.751	40,914	211,793
47	180,000	96,000	9,600	266,400	0.909	242,158	96,000	9,600	86,400	0.826	71,366	96,000	9,600	86,400	0.751	64,886	378,410
48	113,400	116,880	88,800	141,480	0.909	128,605	116,880	88,800	28,080	0.826	23,194	116,880	88,800	28,080	0.751	21,088	172,887
49	91,600	72,000	12,000	151,600	0.909	137,804	72,000	12,000	60,000	0.826	49,560	72,000	12,000	60,000	0.751	45,060	232,424
50	64,700	133,680	12,000	186,380	0.909	169,419	133,680	12,000	121,680	0.826	100,508	133,680	12,000	121,680	0.751	91,382	361,309
51	242,800	116,400	108,000	251,200	0.909	228,341	116,400	108,000	8,400	0.826	6,938	116,400	108,000	8,400	0.751	6,308	241,588
52	90,800	107,400	3,600	194,600	0.909	176,891	107,400	3,600	103,800	0.826	85,739	107,400	3,600	103,800	0.751	77,954	340,584
53	82,600	127,680	42,000	168,280	0.909	152,967	127,680	42,000	85,680	0.826	70,772	127,680	42,000	85,680	0.751	64,346	288,084
54	78,200	120,000	18,000	180,200	0.909	163,802	120,000	18,000	102,000	0.826	84,252	120,000	18,000	102,000	0.751	76,602	324,656
55	75,100	120,720	12,000	183,820	0.909	167,092	120,720	12,000	108,720	0.826	89,803	120,720	12,000	108,720	0.751	81,649	338,544
56	97,700	95,400	24,000	169,100	0.909	153,712	95,400	24,000	71,400	0.826	58,976	95,400	24,000	71,400	0.751	53,621	266,310
57	49,100	93,480	3,600	138,980	0.909	126,333	93,480	3,600	89,880	0.826	74,241	93,480	3,600	89,880	0.751	67,500	268,074
58	103,700	131,040	18,000	216,740	0.909	197,017	131,040	18,000	113,040	0.826	93,371	131,040	18,000	113,040	0.751	84,893	375,281
59	95,500	143,232	10,800	227,932	0.909	207,190	143,232	10,800	132,432	0.826	109,389	143,232	10,800	132,432	0.751	99,456	416,035
60	83,200	133,680	18,000	198,880	0.909	180,782	133,680	18,000	115,680	0.826	95,552	133,680	18,000	115,680	0.751	86,876	363,209

หมายเหตุ: C_{ก่อนเดินทาง} หมายถึง ต้นทุนที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน

C_{ขณะทำงาน} หมายถึง ต้นทุนที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน

Z_{จิตใจ} หมายถึง ต้นทุนทางด้านจิตใจที่วัดเป็นตัวเงินที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐไต้หวัน

C ณ อัตราคิดลด หมายถึง ต้นทุนที่นำมาทำการคิดลด ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดอัตราคิดลดไว้ที่ร้อยละ 10 โดยในปีที่ 1 ใช้ 0.909 ปีที่ 2 ใช้ 0.826 ปีที่ 3 ใช้ 0.751

ตาราง 34 แสดงผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อปี)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
1	480,000	78,000	402,000	0.909	365,418	480,000	78,000	402,000	0.826	332,052	480,000	78,000	402,000	0.751	301,902	999,372
2	264,000	48,000	216,000	0.909	196,344	264,000	48,000	216,000	0.826	178,416	264,000	48,000	216,000	0.751	162,216	536,976
3	600,000	-	600,000	0.909	545,400	600,000	-	600,000	0.826	495,600	600,000	-	600,000	0.751	450,600	1,491,600
4	420,000	144,000	276,000	0.909	250,884	420,000	144,000	276,000	0.826	227,976	420,000	144,000	276,000	0.751	207,276	686,136
5	480,000	84,000	396,000	0.909	359,964	480,000	84,000	396,000	0.826	327,096	480,000	84,000	396,000	0.751	297,396	984,456
6	504,000	54,000	450,000	0.909	409,050	504,000	54,000	450,000	0.826	371,700	504,000	54,000	450,000	0.751	337,950	1,118,700
7	420,000	-	420,000	0.909	381,780	420,000	-	420,000	0.826	346,920	420,000	-	420,000	0.751	315,420	1,044,120
8	540,000	72,000	468,000	0.909	425,412	540,000	72,000	468,000	0.826	386,568	540,000	72,000	468,000	0.751	351,468	1,163,448
9	480,000	108,000	372,000	0.909	338,148	480,000	108,000	372,000	0.826	307,272	480,000	108,000	372,000	0.751	279,372	924,792
10	480,000	-	480,000	0.909	436,320	480,000	-	480,000	0.826	396,480	480,000	-	480,000	0.751	360,480	1,193,280
11	360,000	-	360,000	0.909	327,240	360,000	-	360,000	0.826	297,360	360,000	-	360,000	0.751	270,360	894,960
12	360,000	-	360,000	0.909	327,240	360,000	-	360,000	0.826	297,360	360,000	-	360,000	0.751	270,360	894,960
13	336,000	-	336,000	0.909	305,424	336,000	-	336,000	0.826	277,536	336,000	-	336,000	0.751	252,336	835,296
14	396,000	60,000	336,000	0.909	305,424	396,000	60,000	336,000	0.826	277,536	396,000	60,000	336,000	0.751	252,336	835,296
15	336,000	72,000	264,000	0.909	239,976	336,000	72,000	264,000	0.826	218,064	336,000	72,000	264,000	0.751	198,264	656,304
16	480,000	90,000	390,000	0.909	354,510	480,000	90,000	390,000	0.826	322,140	480,000	90,000	390,000	0.751	292,890	969,540
17	420,000	180,000	240,000	0.909	218,160	420,000	180,000	240,000	0.826	198,240	420,000	180,000	240,000	0.751	180,240	596,640
18	456,000	240,000	216,000	0.909	196,344	456,000	240,000	216,000	0.826	178,416	456,000	240,000	216,000	0.751	162,216	536,976

ตาราง 34 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
19	336,000	-	336,000	0.909	305,424	336,000	-	336,000	0.826	277,536	336,000	-	336,000	0.751	252,336	835,296
20	540,000	-	540,000	0.909	490,860	540,000	-	540,000	0.826	446,040	540,000	-	540,000	0.751	405,540	1,342,440
21	240,000	-	240,000	0.909	218,160	240,000	-	240,000	0.826	198,240	240,000	-	240,000	0.751	180,240	596,640
22	636,000	60,000	576,000	0.909	523,584	636,000	60,000	576,000	0.826	475,776	636,000	60,000	576,000	0.751	432,576	1,431,936
23	240,000	-	240,000	0.909	218,160	240,000	-	240,000	0.826	198,240	240,000	-	240,000	0.751	180,240	596,640
24	480,000	108,000	372,000	0.909	338,148	480,000	108,000	372,000	0.826	307,272	480,000	108,000	372,000	0.751	279,372	924,792
25	420,000	-	420,000	0.909	381,780	420,000	-	420,000	0.826	346,920	420,000	-	420,000	0.751	315,420	1,044,120
26	276,000	108,000	168,000	0.909	152,712	276,000	108,000	168,000	0.826	138,768	276,000	108,000	168,000	0.751	126,168	417,648
27	396,000	36,000	360,000	0.909	327,240	396,000	36,000	360,000	0.826	297,360	396,000	36,000	360,000	0.751	270,360	894,960
28	456,000	72,000	384,000	0.909	349,056	456,000	72,000	384,000	0.826	317,184	456,000	72,000	384,000	0.751	288,384	954,624
29	180,000	84,000	96,000	0.909	87,264	180,000	84,000	96,000	0.826	79,296	180,000	84,000	96,000	0.751	72,096	238,656
30	324,000	108,000	216,000	0.909	196,344	324,000	108,000	216,000	0.826	178,416	324,000	108,000	216,000	0.751	162,216	536,976
31	540,000	216,000	324,000	0.909	294,516	540,000	216,000	324,000	0.826	267,624	540,000	216,000	324,000	0.751	243,324	805,464
32	600,000	60,000	540,000	0.909	490,860	600,000	60,000	540,000	0.826	446,040	600,000	60,000	540,000	0.751	405,540	1,342,440
33	366,000	96,000	270,000	0.909	245,430	366,000	96,000	270,000	0.826	223,020	366,000	96,000	270,000	0.751	202,770	671,220
34	600,000	60,000	540,000	0.909	490,860	600,000	60,000	540,000	0.826	446,040	600,000	60,000	540,000	0.751	405,540	1,342,440
35	360,000	60,000	300,000	0.909	272,700	360,000	60,000	300,000	0.826	247,800	360,000	60,000	300,000	0.751	225,300	745,800
36	360,000	36,000	324,000	0.909	294,516	360,000	36,000	324,000	0.826	267,624	360,000	36,000	324,000	0.751	243,324	805,464

ตาราง 34 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
37	360,000	96,000	264,000	0.909	239,976	360,000	96,000	264,000	0.826	218,064	360,000	96,000	264,000	0.751	198,264	656,304
38	372,000	72,000	300,000	0.909	272,700	372,000	72,000	300,000	0.826	247,800	372,000	72,000	300,000	0.751	225,300	745,800
39	360,000	108,000	252,000	0.909	229,068	360,000	108,000	252,000	0.826	208,152	360,000	108,000	252,000	0.751	189,252	626,472
40	312,000	96,000	216,000	0.909	196,344	312,000	96,000	216,000	0.826	178,416	312,000	96,000	216,000	0.751	162,216	536,976
41	396,000	84,000	312,000	0.909	283,608	396,000	84,000	312,000	0.826	257,712	396,000	84,000	312,000	0.751	234,312	775,632
42	420,000	36,000	384,000	0.909	349,056	420,000	36,000	384,000	0.826	317,184	420,000	36,000	384,000	0.751	288,384	954,624
43	300,000	144,000	156,000	0.909	141,804	300,000	144,000	156,000	0.826	128,856	300,000	144,000	156,000	0.751	117,156	387,816
44	480,000	72,000	408,000	0.909	370,872	480,000	72,000	408,000	0.826	337,008	480,000	72,000	408,000	0.751	306,408	1,014,288
45	420,000	78,000	342,000	0.909	310,878	420,000	78,000	342,000	0.826	282,492	420,000	78,000	342,000	0.751	256,842	850,212
46	480,000	-	480,000	0.909	436,320	480,000	-	480,000	0.826	396,480	480,000	-	480,000	0.751	360,480	1,193,280
47	600,000	-	600,000	0.909	545,400	600,000	-	600,000	0.826	495,600	600,000	-	600,000	0.751	450,600	1,491,600
48	384,000	48,000	336,000	0.909	305,424	384,000	48,000	336,000	0.826	277,536	384,000	48,000	336,000	0.751	252,336	835,296
49	600,000	108,000	492,000	0.909	447,228	600,000	108,000	492,000	0.826	406,392	600,000	108,000	492,000	0.751	369,492	1,223,112
50	456,000	96,000	360,000	0.909	327,240	456,000	96,000	360,000	0.826	297,360	456,000	96,000	360,000	0.751	270,360	894,960
51	384,000	-	384,000	0.909	349,056	384,000	-	384,000	0.826	317,184	384,000	-	384,000	0.751	288,384	954,624
52	240,000	-	240,000	0.909	218,160	240,000	-	240,000	0.826	198,240	240,000	-	240,000	0.751	180,240	596,640
53	456,000	36,000	420,000	0.909	381,780	456,000	36,000	420,000	0.826	346,920	456,000	36,000	420,000	0.751	315,420	1,044,120
54	240,000	72,000	168,000	0.909	152,712	240,000	72,000	168,000	0.826	138,768	240,000	72,000	168,000	0.751	126,168	417,648

ตาราง 34 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E ₂₁	E ₁₁	E ₂₁ - E ₁₁	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₂	E ₁₂	E ₂₂ - E ₁₂	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	E ₂₃	E ₁₃	E ₂₃ - E ₁₃	E ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	
55	600,000	60,000	540,000	0.909	490,860	600,000	60,000	540,000	0.826	446,040	600,000	60,000	540,000	0.751	405,540	1,342,440
56	420,000	60,000	360,000	0.909	327,240	420,000	60,000	360,000	0.826	297,360	420,000	60,000	360,000	0.751	270,360	894,960
57	420,000	102,000	318,000	0.909	289,062	420,000	102,000	318,000	0.826	262,668	420,000	102,000	318,000	0.751	238,818	790,548
58	360,000	72,000	288,000	0.909	261,792	360,000	72,000	288,000	0.826	237,888	360,000	72,000	288,000	0.751	216,288	715,968
59	396,000	120,000	276,000	0.909	250,884	396,000	120,000	276,000	0.826	227,976	396,000	120,000	276,000	0.751	207,276	686,136
60	408,000	84,000	324,000	0.909	294,516	408,000	84,000	324,000	0.826	267,624	408,000	84,000	324,000	0.751	243,324	805,464
61	432,000	108,000	324,000	0.909	294,516	432,000	108,000	324,000	0.826	267,624	432,000	108,000	324,000	0.751	243,324	805,464
62	360,000	-	360,000	0.909	327,240	360,000	-	360,000	0.826	297,360	360,000	-	360,000	0.751	270,360	894,960
63	240,000	96,000	144,000	0.909	130,896	240,000	96,000	144,000	0.826	118,944	240,000	96,000	144,000	0.751	108,144	357,984
64	600,000	48,000	552,000	0.909	501,768	600,000	48,000	552,000	0.826	455,952	600,000	48,000	552,000	0.751	414,552	1,372,272
65	420,000	96,000	324,000	0.909	294,516	420,000	96,000	324,000	0.826	267,624	420,000	96,000	324,000	0.751	243,324	805,464
66	360,000	96,000	264,000	0.909	239,976	360,000	96,000	264,000	0.826	218,064	360,000	96,000	264,000	0.751	198,264	656,304
67	360,000	180,000	180,000	0.909	163,620	360,000	180,000	180,000	0.826	148,680	360,000	180,000	180,000	0.751	135,180	447,480
68	336,000	108,000	228,000	0.909	207,252	336,000	108,000	228,000	0.826	188,328	336,000	108,000	228,000	0.751	171,228	566,808
69	360,000	72,000	288,000	0.909	261,792	360,000	72,000	288,000	0.826	237,888	360,000	72,000	288,000	0.751	216,288	715,968
70	600,000	60,000	540,000	0.909	490,860	600,000	60,000	540,000	0.826	446,040	600,000	60,000	540,000	0.751	405,540	1,342,440
71	540,000	48,000	492,000	0.909	447,228	540,000	48,000	492,000	0.826	406,392	540,000	48,000	492,000	0.751	369,492	1,223,112
72	360,000	84,000	276,000	0.909	250,884	360,000	84,000	276,000	0.826	227,976	360,000	84,000	276,000	0.751	207,276	686,136
73	300,000	-	300,000	0.909	272,700	300,000	-	300,000	0.826	247,800	300,000	-	300,000	0.751	225,300	745,800

ตาราง 34 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม
	E_{21}	E_{11}	$E_{21} - E_{11}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	E_{22}	E_{12}	$E_{22} - E_{12}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	E_{23}	E_{13}	$E_{23} - E_{13}$	E ณ อัตราคิดลด (10%)	รวม	
74	360,000	36,000	324,000	0.909	294,516	360,000	36,000	324,000	0.826	267,624	360,000	36,000	324,000	0.751	243,324	805,464
75	480,000	-	480,000	0.909	436,320	480,000	-	480,000	0.826	396,480	480,000	-	480,000	0.751	360,480	1,193,280
76	300,000	-	300,000	0.909	272,700	300,000	-	300,000	0.826	247,800	300,000	-	300,000	0.751	225,300	745,800
77	480,000	-	480,000	0.909	436,320	480,000	-	480,000	0.826	396,480	480,000	-	480,000	0.751	360,480	1,193,280
78	240,000	-	240,000	0.909	218,160	240,000	-	240,000	0.826	198,240	240,000	-	240,000	0.751	180,240	596,640
79	480,000	144,000	336,000	0.909	305,424	480,000	144,000	336,000	0.826	277,536	480,000	144,000	336,000	0.751	252,336	835,296
80	300,000	96,000	204,000	0.909	185,436	300,000	96,000	204,000	0.826	168,504	300,000	96,000	204,000	0.751	153,204	507,144
81	240,000	-	240,000	0.909	218,160	240,000	-	240,000	0.826	198,240	240,000	-	240,000	0.751	180,240	596,640
82	396,000	60,000	336,000	0.909	305,424	396,000	60,000	336,000	0.826	277,536	396,000	60,000	336,000	0.751	252,336	835,296

หมายเหตุ: E_{21} , E_{22} , E_{23} หมายถึง รายได้จากงานใหม่ในปีที่ 1, 2 และ 3

E_{11} , E_{12} , E_{13} หมายถึง รายได้จากงานเดิมในปีที่ 1, 2 และ 3

E ณ อัตราคิดลด หมายถึง รายได้ที่น่ามาทำการคิดลด ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดอัตราคิดลดไว้ที่ร้อยละ 10 ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดอัตราคิดลดไว้ที่ 10% โดยในปีที่ 1 ใช้ 0.909 ปีที่ 2 ใช้ 0.826 ปีที่ 3 ใช้ 0.751

ตาราง 35 แสดงต้นทุนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อปี)

หน่วย : บาท

คนที่	ปีที่ 1						ปีที่ 2						ปีที่ 3					
	C ก่อน เดินทาง	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	รวม	
1	25,100	88,800	30,000	83,900	0.909	76,265	88,800	30,000	58,800	0.826	48,569	88,800	30,000	58,800	0.751	44,159	168,993	
2	26,180	88,800	24,000	90,980	0.909	82,701	88,800	24,000	64,800	0.826	53,525	88,800	24,000	64,800	0.751	48,665	184,890	
3	24,100	30,000	48,000	6,100	0.909	5,545	30,000	48,000	- 18,000	0.826	- 14,868	30,000	48,000	- 18,000	0.751	- 13,518	- 22,841	
4	26,200	57,000	18,000	65,200	0.909	59,267	57,000	18,000	39,000	0.826	32,214	57,000	18,000	39,000	0.751	29,289	120,770	
5	24,100	60,000	24,000	60,100	0.909	54,631	60,000	24,000	36,000	0.826	29,736	60,000	24,000	36,000	0.751	27,036	111,403	
6	96,500	93,600	30,000	160,100	0.909	145,531	93,600	30,000	63,600	0.826	52,534	93,600	30,000	63,600	0.751	47,764	245,828	
7	229,790	84,000	12,000	301,790	0.909	274,327	84,000	12,000	72,000	0.826	59,472	84,000	12,000	72,000	0.751	54,072	387,871	
8	28,100	63,600	31,200	60,500	0.909	54,995	63,600	31,200	32,400	0.826	26,762	63,600	31,200	32,400	0.751	24,332	106,089	
9	27,800	12,000	12,000	27,800	0.909	25,270	12,000	12,000	-	0.826	-	12,000	12,000	-	0.751	-	25,270	
10	273,000	60,000	24,000	309,000	0.909	280,881	60,000	24,000	36,000	0.826	29,736	60,000	24,000	36,000	0.751	27,036	337,653	
11	29,700	37,800	6,000	61,500	0.909	55,904	37,800	6,000	31,800	0.826	26,267	37,800	6,000	31,800	0.751	23,882	106,052	
12	29,500	48,000	18,000	59,500	0.909	54,086	48,000	18,000	30,000	0.826	24,780	48,000	18,000	30,000	0.751	22,530	101,396	
13	29,500	69,600	19,200	79,900	0.909	72,629	69,600	19,200	50,400	0.826	41,630	69,600	19,200	50,400	0.751	37,850	152,110	
14	30,100	45,600	42,000	33,700	0.909	30,633	45,600	42,000	3,600	0.826	2,974	45,600	42,000	3,600	0.751	2,704	36,311	
15	109,200	8,400	39,000	78,600	0.909	71,447	8,400	39,000	- 30,600	0.826	- 25,276	8,400	39,000	- 30,600	0.751	- 22,981	23,191	
16	184,790	60,000	96,000	148,790	0.909	135,250	60,000	96,000	- 36,000	0.826	- 29,736	60,000	96,000	- 36,000	0.751	- 27,036	78,478	
17	29,500	156,000	54,600	130,900	0.909	118,988	156,000	54,600	101,400	0.826	83,756	156,000	54,600	101,400	0.751	76,151	278,896	
18	29,500	72,000	72,000	29,500	0.909	26,816	72,000	72,000	-	0.826	-	72,000	72,000	-	0.751	-	26,816	
19	29,000	-	12,000	17,000	0.909	15,453	-	12,000	- 12,000	0.826	- 9,912	-	12,000	- 12,000	0.751	- 9,012	- 3,471	
20	28,000	-	96,000	- 68,000	0.909	- 61,812	-	96,000	- 96,000	0.826	- 79,296	-	-	- 96,000	0.751	- 72,096	-213,204	

ตาราง 35 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คน ที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม	
	C ก่อน	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ	รวม	C ขณะ	Z จิตใจ	รวม	C ณ		รวม
	เดินทาง	ทำงาน		(C-Z)	อัตรา		ทำงาน		(C-Z)	อัตรา		ทำงาน		(C-Z)	อัตรา		
					คิด					คิด					คิด		
					ลด					ลด					ลด		
					(10%)					(10%)					(10%)		
21	197,670	93,600	96,000	195,270	0.909	177,500	93,600	96,000	- 2,400	0.826	- 1,982	93,600	96,000	- 2,400	0.751	- 1,802	173,716
22	114,100	48,000	12,000	150,100	0.909	136,441	48,000	12,000	36,000	0.826	29,736	48,000	12,000	36,000	0.751	27,036	193,213
23	29,170	93,600	18,000	104,770	0.909	95,236	93,600	18,000	75,600	0.826	62,446	93,600	18,000	75,600	0.751	56,776	214,457
24	48,500	84,000	24,000	108,500	0.909	98,627	84,000	24,000	60,000	0.826	49,560	84,000	24,000	60,000	0.751	45,060	193,247
25	35,000	87,600	18,000	104,600	0.909	95,081	87,600	18,000	69,600	0.826	57,490	87,600	18,000	69,600	0.751	52,270	204,841
26	27,350	57,000	73,200	11,150	0.909	10,135	57,000	73,200	- 16,200	0.826	- 13,381	57,000	73,200	- 16,200	0.751	- 12,166	- 15,412
27	283,900	91,200	48,000	327,100	0.909	297,334	91,200	48,000	43,200	0.826	35,683	91,200	48,000	43,200	0.751	32,443	365,460
28	275,600	48,000	120,000	203,600	0.909	185,072	48,000	120,000	- 72,000	0.826	- 59,472	48,000	120,000	- 72,000	0.751	- 54,072	71,528
29	38,000	48,000	60,000	26,000	0.909	23,634	48,000	60,000	- 12,000	0.826	- 9,912	48,000	60,000	- 12,000	0.751	- 9,012	4,710
30	36,000	60,000	96,000	-	0.909	-	60,000	96,000	- 36,000	0.826	- 29,736	60,000	96,000	- 36,000	0.751	- 27,036	- 56,772
31	29,100	36,000	54,000	11,100	0.909	10,090	36,000	54,000	- 18,000	0.826	- 14,868	36,000	54,000	- 18,000	0.751	- 13,518	- 18,296
32	25,200	33,600	9,600	49,200	0.909	44,723	33,600	9,600	24,000	0.826	19,824	33,600	9,600	24,000	0.751	18,024	82,571
33	25,700	33,600	12,000	47,300	0.909	42,996	33,600	12,000	21,600	0.826	17,842	33,600	12,000	21,600	0.751	16,222	77,059
34	26,700	33,600	12,000	48,300	0.909	43,905	33,600	12,000	21,600	0.826	17,842	33,600	12,000	21,600	0.751	16,222	77,968
35	249,335	48,000	78,000	219,335	0.909	199,376	48,000	78,000	- 30,000	0.826	- 24,780	48,000	78,000	- 30,000	0.751	- 22,530	152,066
36	32,000	38,400	54,000	16,400	0.909	14,908	38,400	54,000	- 15,600	0.826	- 12,886	38,400	54,000	- 15,600	0.751	- 11,716	- 9,694
37	29,400	72,000	26,400	75,000	0.909	68,175	72,000	26,400	45,600	0.826	37,666	72,000	26,400	45,600	0.751	34,246	140,086
38	30,700	18,000	66,000	- 17,300	0.909	- 15,726	18,000	66,000	- 48,000	0.826	- 39,648	18,000	66,000	- 48,000	0.751	- 36,048	- 91,422
39	30,200	102,000	18,000	114,200	0.909	103,808	102,000	18,000	84,000	0.826	69,384	102,000	18,000	84,000	0.751	63,084	236,276
40	29,500	102,000	18,000	113,500	0.909	103,172	102,000	18,000	84,000	0.826	69,384	102,000	18,000	84,000	0.751	63,084	235,640
41	29,300	18,000	18,000	29,300	0.909	26,634	18,000	18,000	-	0.826	-	18,000	18,000	-	0.751	-	26,634
42	49,100	32,400	72,000	9,500	0.909	8,636	32,400	72,000	- 39,600	0.826	- 32,710	32,400	72,000	- 39,600	0.751	- 29,740	- 53,814

ตาราง 35 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คน ที่	ปีที่ 1						ปีที่ 2						ปีที่ 3					
	C ก่อน เดินทาง	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	C ขณะ ทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิด ลด (10%)	รวม	รวม	
43	29,800	116,400	12,000	134,200	0.909	121,988	116,400	12,000	104,400	0.826	86,234	116,400	12,000	104,400	0.751	78,404	286,627	
44	35,100	78,000	108,000	5,100	0.909	4,636	78,000	108,000	- 30,000	0.826	- 24,780	78,000	108,000	- 30,000	0.751	- 22,530	- 42,674	
45	26,690	126,000	168,000	- 15,310	0.909	- 13,917	126,000	168,000	- 42,000	0.826	- 34,692	126,000	168,000	- 42,000	0.751	- 31,542	- 80,151	
46	34,400	123,600	120,000	38,000	0.909	34,542	123,600	120,000	3,600	0.826	2,974	123,600	120,000	3,600	0.751	2,704	40,219	
47	26,000	39,600	75,600	- 10,000	0.909	- 9,090	39,600	75,600	- 36,000	0.826	- 29,736	39,600	75,600	- 36,000	0.751	- 27,036	- 65,862	
48	87,900	36,000	61,200	62,700	0.909	56,994	36,000	61,200	- 25,200	0.826	- 20,815	36,000	61,200	- 25,200	0.751	- 18,925	17,254	
49	32,800	108,000	72,000	68,800	0.909	62,539	108,000	72,000	36,000	0.826	29,736	108,000	72,000	36,000	0.751	27,036	119,311	
50	29,630	-	60,000	- 30,370	0.909	- 27,606	-	60,000	- 60,000	0.826	- 49,560	-	60,000	- 60,000	0.751	- 45,060	-122,226	
51	37,700	102,000	18,000	121,700	0.909	110,625	102,000	18,000	84,000	0.826	69,384	102,000	18,000	84,000	0.751	63,084	243,093	
52	233,400	48,000	9,600	271,800	0.909	247,066	48,000	9,600	38,400	0.826	31,718	48,000	9,600	38,400	0.751	28,838	307,623	
53	35,700	-	42,000	- 6,300	0.909	- 5,727	-	42,000	- 42,000	0.826	- 34,692	-	42,000	- 42,000	0.751	- 31,542	- 71,961	
54	30,800	-	12,000	18,800	0.909	17,089	-	12,000	- 12,000	0.826	- 9,912	-	12,000	- 12,000	0.751	- 9,012	- 1,835	
55	30,700	72,000	120,000	- 17,300	0.909	- 15,726	72,000	120,000	- 48,000	0.826	- 39,648	72,000	120,000	- 48,000	0.751	- 36,048	- 91,422	
56	31,100	-	56,400	- 25,300	0.909	- 22,998	-	56,400	- 56,400	0.826	- 46,586	-	56,400	- 56,400	0.751	- 42,356	-111,941	
57	32,400	61,200	25,200	68,400	0.909	62,176	61,200	25,200	36,000	0.826	29,736	61,200	25,200	36,000	0.751	27,036	118,948	
58	35,490	60,000	30,000	65,490	0.909	59,530	60,000	30,000	30,000	0.826	24,780	60,000	30,000	30,000	0.751	22,530	106,840	
59	280,900	63,600	18,000	326,500	0.909	296,789	63,600	18,000	45,600	0.826	37,666	63,600	18,000	45,600	0.751	34,246	368,700	
60	26,200	17,520	12,000	31,720	0.909	28,833	17,520	12,000	5,520	0.826	4,560	17,520	12,000	5,520	0.751	4,146	37,539	
61	36,550	78,000	60,000	54,550	0.909	49,586	78,000	60,000	18,000	0.826	14,868	78,000	60,000	18,000	0.751	13,518	77,972	
62	35,950	48,000	12,000	71,950	0.909	65,403	48,000	12,000	36,000	0.826	29,736	48,000	12,000	36,000	0.751	27,036	122,175	
63	96,000	79,200	78,000	97,200	0.909	88,355	79,200	78,000	1,200	0.826	991	79,200	78,000	1,200	0.751	901	90,247	
64	41,900	36,000	36,000	41,900	0.909	38,087	36,000	36,000	-	0.826	-	36,000	36,000	-	0.751	-	38,087	

ตาราง 35 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คน ที่	ปีที่ 1					ปีที่ 2					ปีที่ 3					รวม	
	C ก่อน เดินทาง	C ขณะทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	C ขณะทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิดลด (10%)	รวม	C ขณะทำงาน	Z จิตใจ	รวม (C-Z)	C ณ อัตรา คิดลด (10%)		
65	200,785	55,200	84,000	171,985	0.909	156,334	55,200	84,000	- 28,800	0.826	- 23,789	55,200	84,000	- 28,800	0.751	- 21,629	110,917
66	32,750	102,000	36,000	98,750	0.909	89,764	102,000	36,000	66,000	0.826	54,516	102,000	36,000	66,000	0.751	49,566	193,846
67	25,100	48,000	30,000	43,100	0.909	39,178	48,000	30,000	18,000	0.826	14,868	48,000	30,000	18,000	0.751	13,518	67,564
68	64,750	24,000	12,000	76,750	0.909	69,766	24,000	12,000	12,000	0.826	9,912	24,000	12,000	12,000	0.751	9,012	88,690
69	32,100	20,400	84,000	- 31,500	0.909	- 28,634	20,400	84,000	- 63,600	0.826	- 52,534	20,400	84,000	- 63,600	0.751	- 47,764	-128,931
70	35,600	-	36,000	- 400	0.909	- 364	-	36,000	- 36,000	0.826	- 29,736	-	36,000	- 36,000	0.751	- 27,036	- 57,136
71	281,100	93,600	78,000	296,700	0.909	269,700	93,600	78,000	15,600	0.826	12,886	93,600	78,000	15,600	0.751	11,716	294,302
72	329,100	-	24,000	305,100	0.909	277,336	-	24,000	- 24,000	0.826	- 19,824	-	24,000	- 24,000	0.751	- 18,024	239,488
73	258,750	24,000	54,000	228,750	0.909	207,934	24,000	54,000	- 30,000	0.826	- 24,780	24,000	54,000	- 30,000	0.751	- 22,530	160,624
74	145,050	108,000	21,000	232,050	0.909	210,933	108,000	21,000	87,000	0.826	71,862	108,000	21,000	87,000	0.751	65,337	348,132
75	33,300	64,800	12,600	85,500	0.909	77,720	64,800	12,600	52,200	0.826	43,117	64,800	12,600	52,200	0.751	39,202	160,039
76	252,000	18,000	12,000	258,000	0.909	234,522	18,000	12,000	6,000	0.826	4,956	18,000	12,000	6,000	0.751	4,506	243,984
77	28,035	30,000	43,200	14,835	0.909	13,485	30,000	43,200	- 13,200	0.826	- 10,903	30,000	43,200	- 13,200	0.751	- 9,913	- 7,331
78	129,000	54,000	19,200	163,800	0.909	148,894	54,000	19,200	34,800	0.826	28,745	54,000	19,200	34,800	0.751	26,135	203,774
79	47,390	127,200	36,000	138,590	0.909	125,978	127,200	36,000	91,200	0.826	75,331	127,200	36,000	91,200	0.751	68,491	269,801
80	38,600	36,000	36,000	38,600	0.909	35,087	36,000	36,000	-	0.826	-	36,000	36,000	-	0.751	-	35,087
81	37,600	60,000	78,000	19,600	0.909	17,816	60,000	78,000	- 18,000	0.826	- 14,868	60,000	78,000	- 18,000	0.751	- 13,518	- 10,570
82	33,700	108,000	96,000	45,700	0.909	41,541	108,000	96,000	12,000	0.826	9,912	108,000	96,000	12,000	0.751	9,012	60,465

หมายเหตุ: C ก่อนเดินทาง หมายถึง ต้นทุนที่แรงงานต้องเสียก่อนเดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี

C ขณะทำงาน หมายถึง ต้นทุนที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

Z จิตใจ หมายถึง ต้นทุนทางด้านจิตใจที่วัดเป็นตัวเงินที่แรงงานต้องเสียขณะที่ทำงานอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลี

C ณ อัตราคิดลด หมายถึง ต้นทุนที่นำมาทำการคิดลด ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดอัตราคิดลดไว้ที่ร้อยละ 10 โดยในปีที่ 1 ใช้ 0.909 ปีที่ 2 ใช้ 0.826 ปีที่ 3 ใช้ 0.751

ตาราง 36 แสดงต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐไต้หวัน (ต่อปี)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท
									ผลรวม
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	(E - C)
1	162,167	147,360	133,980	443,507	203,189	95,552	86,876	385,616	57,891
2	160,402	145,756	132,521	438,680	115,761	83,756	76,151	275,669	163,011
3	243,650	221,403	201,300	666,352	155,239	72,258	65,697	293,195	373,157
4	223,143	202,768	184,357	610,268	163,147	74,984	68,176	306,307	303,961
5	157,695	143,296	130,285	431,276	204,325	126,279	114,813	445,417	-14,141
6	292,908	266,163	241,995	801,066	287,989	94,263	85,704	467,957	333,109
7	319,134	289,994	263,663	872,790	140,241	107,942	98,141	346,323	526,467
8	253,904	230,720	209,771	694,394	121,835	86,591	78,729	287,155	407,239
9	98,172	89,208	81,108	268,488	194,690	84,648	76,962	356,301	-87,813
10	118,734	107,892	98,096	324,721	205,979	104,819	95,302	406,101	-81,380
11	215,597	195,911	178,122	589,629	134,714	89,208	81,108	305,030	284,599
12	251,375	228,422	207,682	687,478	116,170	82,270	74,800	273,239	414,239
13	274,411	249,355	226,713	750,479	185,691	137,182	124,726	447,599	302,880
14	201,416	183,025	166,407	550,848	295,334	69,384	63,084	427,802	123,046
15	167,294	152,019	138,216	457,528	157,239	94,560	85,974	337,774	119,754
16	197,400	179,376	163,089	539,865	218,324	125,288	113,912	457,523	82,342
17	269,829	245,191	222,928	737,949	224,687	135,200	122,924	482,810	255,139
18	188,456	171,248	155,699	515,402	203,445	109,290	99,366	412,101	103,301

ตาราง 36 (ต่อ)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท
									ผลรวม
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	(E - C)
19	208,963	189,883	172,641	571,487	188,390	95,552	86,876	370,818	200,669
20	167,294	152,019	138,216	457,528	159,966	111,906	101,745	373,618	83,910
21	241,776	219,699	199,751	661,226	154,530	69,384	63,084	286,998	374,228
22	208,963	189,883	172,641	571,487	165,602	65,816	59,840	291,257	280,230
23	128,987	117,209	106,567	352,763	191,145	45,000	40,914	277,059	75,704
24	230,868	209,787	190,739	631,394	179,346	103,085	93,725	376,155	255,239
25	178,202	161,931	147,228	487,360	161,966	70,772	64,346	297,083	190,277
26	146,787	133,384	121,273	401,444	304,224	110,420	100,394	515,037	-113,593
27	135,879	123,472	112,261	371,612	164,556	78,701	71,555	314,813	56,799
28	223,143	202,768	184,357	610,268	157,575	72,358	65,788	295,720	314,548
29	209,052	189,963	172,715	571,730	261,156	101,102	91,922	454,181	117,549
30	297,625	270,449	245,892	813,966	220,960	100,012	90,931	411,903	402,063
31	97,572	88,663	80,612	266,847	328,604	90,199	82,009	500,812	-233,965
32	135,879	123,472	112,261	371,612	191,690	60,116	54,658	306,464	65,148
33	179,600	163,201	148,383	491,184	143,331	79,692	72,456	295,480	195,704
34	223,143	202,768	184,357	610,268	155,148	83,905	76,287	315,340	294,928
35	124,842	113,443	103,142	341,427	309,405	72,754	66,148	448,308	-106,881
36	239,723	217,834	198,055	655,613	141,622	56,003	50,918	248,543	407,070

ตาราง 36 (ต่อ)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท
									ผลรวม
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	(E - C)
37	114,063	103,648	94,237	311,948	162,147	79,692	72,456	314,296	-2,348
38	135,879	123,472	112,261	371,612	199,253	100,111	91,021	390,385	-18,773
39	157,695	143,296	130,285	431,276	186,872	94,560	85,974	367,407	63,869
40	148,840	135,249	122,969	407,058	174,852	90,080	81,901	346,833	60,225
41	254,865	231,594	210,565	697,025	149,240	55,904	50,828	255,971	441,054
42	163,149	148,252	134,791	446,192	171,347	83,756	76,151	331,254	114,938
43	157,695	143,296	130,285	431,276	313,678	85,640	77,864	477,181	-45,905
44	172,421	156,677	142,451	471,549	191,072	100,607	91,472	383,150	88,399
45	92,247	83,824	76,213	252,284	221,523	63,437	57,677	342,637	-90,353
46	219,871	199,795	181,653	601,319	125,878	45,000	40,914	211,793	389,526
47	135,879	123,472	112,261	371,612	242,158	71,366	64,886	378,410	-6,798
48	243,650	221,403	201,300	666,352	128,605	23,194	21,088	172,887	493,465
49	167,949	152,613	138,756	459,318	137,804	49,560	45,060	232,424	226,894
50	223,143	202,768	184,357	610,268	169,419	100,508	91,382	361,309	248,959
51	157,695	143,296	130,285	431,276	228,341	6,938	6,308	241,588	189,688
52	251,853	228,857	208,077	688,786	176,891	85,739	77,954	340,584	348,202
53	232,177	210,977	191,820	634,974	152,967	70,772	64,346	288,084	346,890
54	220,723	200,569	182,358	603,651	163,802	84,252	76,602	324,656	278,995

ตาราง 36 (ต่อ)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ผลรวม (E - C)
55	166,511	151,307	137,568	455,385	167,092	89,803	81,649	338,544	116,841
56	157,695	143,296	130,285	431,276	153,712	58,976	53,621	266,310	164,966
57	135,879	123,472	112,261	371,612	126,333	74,241	67,500	268,074	103,538
58	135,879	123,472	112,261	371,612	197,017	93,371	84,893	375,281	-3,669
59	167,294	152,019	138,216	457,528	207,190	109,389	99,456	416,035	41,493
60	25,490	23,163	21,060	69,712	180,782	95,552	86,876	363,209	-293,497
								ผลรวม	9,783,027
								หารจำนวนคน 60 คน	163,050
								หารจำนวนปีโดยเฉลี่ย 1.9	85,816

ตาราง 37 แสดงต้นทุนและผลตอบแทนของแรงงานที่เดินทางไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลี (ต่อปี)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท	
									ผลรวม	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	(E - C)	
1	365,418	332,052	301,902	999,372	76,265	48,569	44,159	168,993	830,379	
2	196,344	178,416	162,216	536,976	82,701	53,525	48,665	184,890	352,086	
3	545,400	495,600	450,600	1,491,600	5,545	-	14,868	-	1,514,441	
4	250,884	227,976	207,276	686,136	59,267	32,214	29,289	120,770	565,366	
5	359,964	327,096	297,396	984,456	54,631	29,736	27,036	111,403	873,053	
6	409,050	371,700	337,950	1,118,700	145,531	52,534	47,764	245,828	872,872	
7	381,780	346,920	315,420	1,044,120	274,327	59,472	54,072	387,871	656,249	
8	425,412	386,568	351,468	1,163,448	54,995	26,762	24,332	106,089	1,057,359	
9	338,148	307,272	279,372	924,792	25,270	-	-	25,270	899,522	
10	436,320	396,480	360,480	1,193,280	280,881	29,736	27,036	337,653	855,627	
11	327,240	297,360	270,360	894,960	55,904	26,267	23,882	106,052	788,908	
12	327,240	297,360	270,360	894,960	54,086	24,780	22,530	101,396	793,564	
13	305,424	277,536	252,336	835,296	72,629	41,630	37,850	152,110	683,186	
14	305,424	277,536	252,336	835,296	30,633	2,974	2,704	36,311	798,985	
15	239,976	218,064	198,264	656,304	71,447	-	25,276	-	633,113	
16	354,510	322,140	292,890	969,540	135,250	-	29,736	-	891,062	
17	218,160	198,240	180,240	596,640	118,988	83,756	76,151	278,896	317,744	
18	196,344	178,416	162,216	536,976	26,816	-	-	26,816	510,160	

ตาราง 37 (ต่อ)

หน่วย : บาท												
คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด					ผลรวม (E - C)		
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม				
19	305,424	277,536	252,336	835,296	15,453	-	9,912	-	9,012	- 3,471	838,767	
20	490,860	446,040	405,540	1,342,440	-	61,812	-	79,296	-	72,096	-213,204	1,555,644
21	218,160	198,240	180,240	596,640	177,500	-	1,982	-	1,802	173,716	422,924	
22	523,584	475,776	432,576	1,431,936	136,441	29,736	27,036	193,213	1,238,723			
23	218,160	198,240	180,240	596,640	95,236	62,446	56,776	214,457	382,183			
24	338,148	307,272	279,372	924,792	98,627	49,560	45,060	193,247	731,545			
25	381,780	346,920	315,420	1,044,120	95,081	57,490	52,270	204,841	839,279			
26	152,712	138,768	126,168	417,648	10,135	-	13,381	-	12,166	- 15,412	433,060	
27	327,240	297,360	270,360	894,960	297,334	35,683	32,443	365,460	529,500			
28	349,056	317,184	288,384	954,624	185,072	-	59,472	-	54,072	71,528	883,096	
29	87,264	79,296	72,096	238,656	23,634	-	9,912	-	9,012	4,710	233,946	
30	196,344	178,416	162,216	536,976	-	29,736	-	27,036	- 56,772	593,748		
31	294,516	267,624	243,324	805,464	10,090	-	14,868	-	13,518	- 18,296	823,760	
32	490,860	446,040	405,540	1,342,440	44,723	19,824	18,024	82,571	1,259,869			
33	245,430	223,020	202,770	671,220	42,996	17,842	16,222	77,059	594,161			
34	490,860	446,040	405,540	1,342,440	43,905	17,842	16,222	77,968	1,264,472			
35	272,700	247,800	225,300	745,800	199,376	-	24,780	-	22,530	152,066	593,734	
36	294,516	267,624	243,324	805,464	14,908	-	12,886	-	11,716	- 9,694	815,158	

ตาราง 37 (ต่อ)

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				หน่วย : บาท	
									ผลรวม	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	(E - C)	
37	239,976	218,064	198,264	656,304	68,175	37,666	34,246	140,086	516,218	
38	272,700	247,800	225,300	745,800	- 15,726	- 39,648	- 36,048	- 91,422	837,222	
39	229,068	208,152	189,252	626,472	103,808	69,384	63,084	236,276	390,196	
40	196,344	178,416	162,216	536,976	103,172	69,384	63,084	235,640	301,336	
41	283,608	257,712	234,312	775,632	26,634	-	-	26,634	748,998	
42	349,056	317,184	288,384	954,624	8,636	- 32,710	- 29,740	- 53,814	1,008,438	
43	141,804	128,856	117,156	387,816	121,988	86,234	78,404	286,627	101,189	
44	370,872	337,008	306,408	1,014,288	4,636	- 24,780	- 22,530	- 42,674	1,056,962	
45	310,878	282,492	256,842	850,212	- 13,917	- 34,692	- 31,542	- 80,151	930,363	
46	436,320	396,480	360,480	1,193,280	34,542	2,974	2,704	40,219	1,153,061	
47	545,400	495,600	450,600	1,491,600	- 9,090	- 29,736	- 27,036	- 65,862	1,557,462	
48	305,424	277,536	252,336	835,296	56,994	- 20,815	- 18,925	17,254	818,042	
49	447,228	406,392	369,492	1,223,112	62,539	29,736	27,036	119,311	1,103,801	
50	327,240	297,360	270,360	894,960	- 27,606	- 49,560	- 45,060	-122,226	1,017,186	
51	349,056	317,184	288,384	954,624	110,625	69,384	63,084	243,093	711,531	
52	218,160	198,240	180,240	596,640	247,066	31,718	28,838	307,623	289,017	
53	381,780	346,920	315,420	1,044,120	- 5,727	- 34,692	- 31,542	- 71,961	1,116,081	
54	152,712	138,768	126,168	417,648	17,089	- 9,912	- 9,012	- 1,835	419,483	

ตาราง 37 (ต่อ)

หน่วย : บาท

คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด				ผลรวม (E - C)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม					
55	490,860	446,040	405,540	1,342,440	-	15,726	-	39,648	-	36,048	-	91,422	1,433,862
56	327,240	297,360	270,360	894,960	-	22,998	-	46,586	-	42,356	-	111,941	1,006,901
57	289,062	262,668	238,818	790,548		62,176		29,736		27,036		118,948	671,600
58	261,792	237,888	216,288	715,968		59,530		24,780		22,530		106,840	609,128
59	250,884	227,976	207,276	686,136		296,789		37,666		34,246		368,700	317,436
60	294,516	267,624	243,324	805,464		28,833		4,560		4,146		37,539	767,925
61	294,516	267,624	243,324	805,464		49,586		14,868		13,518		77,972	727,492
62	327,240	297,360	270,360	894,960		65,403		29,736		27,036		122,175	772,785
63	130,896	118,944	108,144	357,984		88,355		991		901		90,247	267,737
64	501,768	455,952	414,552	1,372,272		38,087		-		-		38,087	1,334,185
65	294,516	267,624	243,324	805,464		156,334	-	23,789	-	21,629		110,917	694,547
66	239,976	218,064	198,264	656,304		89,764		54,516		49,566		193,846	462,458
67	163,620	148,680	135,180	447,480		39,178		14,868		13,518		67,564	379,916
68	207,252	188,328	171,228	566,808		69,766		9,912		9,012		88,690	478,118
69	261,792	237,888	216,288	715,968	-	28,634	-	52,534	-	47,764	-	128,931	844,899
70	490,860	446,040	405,540	1,342,440	-	364	-	29,736	-	27,036	-	57,136	1,399,576
71	447,228	406,392	369,492	1,223,112		269,700		12,886		11,716		294,302	928,810
72	250,884	227,976	207,276	686,136		277,336	-	19,824	-	18,024		239,488	446,648

ตาราง 37 (ต่อ)

หน่วย : บาท											
คนที่	รายได้ ณ อัตราคิดลด				ต้นทุน ณ อัตราคิดลด					ผลรวม (E - C)	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	รวม			
73	272,700	247,800	225,300	745,800	207,934	-	24,780	-	22,530	160,624	585,176
74	294,516	267,624	243,324	805,464	210,933		71,862		65,337	348,132	457,332
75	436,320	396,480	360,480	1,193,280	77,720		43,117		39,202	160,039	1,033,241
76	272,700	247,800	225,300	745,800	234,522		4,956		4,506	243,984	501,816
77	436,320	396,480	360,480	1,193,280	13,485	-	10,903	-	9,913	- 7,331	1,200,611
78	218,160	198,240	180,240	596,640	148,894		28,745		26,135	203,774	392,866
79	305,424	277,536	252,336	835,296	125,978		75,331		68,491	269,801	565,495
80	185,436	168,504	153,204	507,144	35,087		-		-	35,087	472,057
81	218,160	198,240	180,240	596,640	17,816	-	14,868	-	13,518	- 10,570	607,210
82	305,424	277,536	252,336	835,296	41,541		9,912		9,012	60,465	774,831
										ผลรวม	62,138,489
										หารจำนวนคน 82 คน	757,786
										หารจำนวนปีโดยเฉลี่ย 2.6	291,456

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสการรัตน์ ตั้งลัดคนวณิชย์
วันเดือนปีเกิด	17 กันยายน 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 54/75 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมารีวิทย์ากบรินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีวิทยา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2549	เศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) คณะเศรษฐศาสตร์ สาขาการเงิน จาก มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2552	นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.) คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิทยุโทรทัศน์ จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2554	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ